

Fiskální výhled

České republiky

listopad 2014

Fiskální výhled České republiky
listopad 2014

Ministerstvo financí ČR
Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 041 111

E-mail: Fiscal.Outlook@mfcz.cz

ISSN 1804-7998

Vychází 2× ročně, zdarma

Elektronický archiv:
<http://www.mfcz.cz/FiskalniVyhled>

Fiskální výhled

České republiky

listopad 2014

Obsah

Úvod	1
1 Hospodářský vývoj a fiskální politika	2
1.1 Makroekonomický vývoj.....	2
1.2 Záměry fiskální politiky	3
2 Krátkodobý vývoj hospodaření sektoru vládních institucí.....	5
2.1 Hospodaření sektoru vládních institucí v ČR v letech 2013 a 2014	5
2.2 Mezinárodní srovnání.....	10
3 Střednědobý fiskální výhled.....	14
3.1 Střednědobý výhled a výdajový rámec.....	14
3.2 Střednědobý výhled sektoru vládních institucí.....	15
3.3 Analýza citlivosti	21
3.4 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí.....	23
4 Veřejné rozpočty – peněžní toky (GFS 2001)	24
4.1 Veřejné rozpočty v roce 2014.....	24
4.2 Veřejné rozpočty v roce 2015.....	25
5 Dlouhodobé projekce penzijního systému	26
5.1 Úvod	26
5.2 Výsledky penzijních projekcí.....	26
5.3 Problematika dodatečného pokrytí neaktivních osob v projekcích	29
5.4 Srovnání s projekcemi ze Zprávy o stárnutí populace 2012	30
5.5 Závěr	31
6 Použitá literatura	32
A Tabulková příloha – metodika GFS 2001	34
B Tabulková příloha – metodika ESA 2010	39
C Seznamy tematických kapitol a boxů předchozích Fiskálních výhledů ČR.....	50

Fiskální výhled ČR je zpracováván v odboru Finanční politika MF ČR s pololetní periodicitou (publikován zpravidla koncem května a listopadu). Zahrnuje predikci na běžný a následující rok (tj. do roku 2015), u některých ukazatelů pak i výhled na další 2 roky (tj. do roku 2017). Publikace je dostupná na internetových stránkách MF ČR na adrese:

<http://www.mfcr.cz/FiskalniVyhled>

Nedílnou součástí Fiskálního výhledu ČR je i metodická příručka, která definuje, upřesňuje a vysvětluje řadu pojmů, metod a použitých statistik.

Rádi přivítáme relevantní připomínky nebo náměty, které poslouží ke zkvalitnění publikace a přiblíží ji potřebám uživatelů. Případné připomínky prosím zasílejte na adresu:

Fiscal.Outlook@mfcr.cz

Seznam tabulek

Tabulka 1.1: Hlavní makroekonomické indikátory (2013–2017)	2
Tabulka 1.2: Nastavení fiskální politiky (2011–2017)	3
Tabulka 2.1: Příjmy sektoru vládních institucí (2008–2014).....	8
Tabulka 2.2: Výdaje sektoru vládních institucí (2008–2014).....	8
Tabulka 2.3: Saldo sektoru vládních institucí a jeho subsektorů (2008–2014).....	8
Tabulka 2.4: Dluh sektoru vládních institucí, jeho subsektorů a změna hrubého dluhu (2008–2014)	10
Tabulka 3.1: Úprava původního střednědobého výdajového rámce (SDVR).....	15
Tabulka 3.2: Rozdíly mezi upraveným střednědobým výdajovým rámcem schváleným v roce 2013, úpravám v roce 2014 a nově navržené částky rámce do roku 2017	15
Tabulka 3.3: Hospodaření sektoru vládních institucí.....	15
Tabulka 3.4: Výhled příjmů sektoru vládních institucí.....	16
Tabulka 3.5: Odhad dopadů připravovaných opatření proti daňovým únikům	17
Tabulka 3.6: Výhled výdajů sektoru vládních institucí.....	18
Tabulka 3.7: Struktura diskrečních opatření (2015–2017)	19
Tabulka 3.8: Hrubý konsolidovaný dluh sektoru vládních institucí	20
Tabulka 3.9: Strukturální saldo vládního sektoru (metoda EK)	20
Tabulka 3.10: Minulé a současné odhady dlouhodobých elasticit vůči produkční mezeře.....	21
Tabulka 3.11: Modelové scénáře makroekonomických simulací	23
Tabulka 5.1: Demografické a makroekonomické předpoklady projekcí.....	27
Tabulka 5.2: Dopad citlivostních scénářů na penzijní výdaje	28
Tabulka 5.3: Dekompozice rozdílů mezi Zprávou o stárnutí populace 2012 a současnými projekcemi.....	31
Tabulka A.1: Příjmy veřejných rozpočtů	34
Tabulka A.2: Příjmy veřejných rozpočtů (podíl na HDP)	35
Tabulka A.3: Výdaje veřejných rozpočtů	36
Tabulka A.4: Výdaje veřejných rozpočtů (podíl na HDP)	36
Tabulka A.5: Saldo veřejných rozpočtů.....	37
Tabulka A.6: Struktura salda veřejných rozpočtů	37
Tabulka A.7: Zdroje a užití veřejných rozpočtů.....	37
Tabulka A.8: Dluh veřejných rozpočtů.....	38
Tabulka B.1: Příjmy sektoru vládních institucí.....	39
Tabulka B.2: Daňové příjmy sektoru vládních institucí.....	40
Tabulka B.3: Daňové příjmy sektoru vládních institucí (podíl na HDP).....	41
Tabulka B.4: Příjmy subsektoru ústředních vládních institucí	41
Tabulka B.5: Příjmy subsektoru místních vládních institucí.....	42
Tabulka B.6: Příjmy subsektoru fondů sociálního zabezpečení	42
Tabulka B.7: Výdaje sektoru vládních institucí	43
Tabulka B.8: Výdaje sektoru vládních institucí (podíl na HDP)	44
Tabulka B.9: Výdaje subsektoru ústředních vládních institucí	44
Tabulka B.10: Výdaje subsektoru místních vládních institucí	45
Tabulka B.11: Výdaje subsektoru fondů sociálního zabezpečení	45
Tabulka B.12: Saldo sektoru vládních institucí podle subsektorů.....	46
Tabulka B.13: Dluh sektoru vládních institucí podle finančních instrumentů	46
Tabulka B.14: Dluh sektoru vládních institucí podle finančních instrumentů (podíl na HDP)	47
Tabulka B.15: Saldo a dluh vládního sektoru zemí EU (2010–2014).....	48
Tabulka B.16: Transakce vládního sektoru zemí EU (2013)	49

Seznam obrázků

Obrázek 2.1: Saldo vládního sektoru ve vybraných zemích EU (2011–2014).....	12
Obrázek 2.2: Dluh vládního sektoru ve vybraných zemích EU (2011–2014)	12
Obrázek 2.3: Spready vůči německým dluhopisům ve vybraných zemích EU (leden 2008 až říjen 2014)	13
Obrázek 3.1: Srovnání vývoje cyklické složky salda podle minulých a současných odhadů elasticit.....	21
Obrázek 4.1: Salda veřejných rozpočtů (2006–2015)	24
Obrázek 5.1: Věková pyramida	27
Obrázek 5.2: Výdaje na penze	27
Obrázek 5.3: Věková hranice v jednotlivých scénářích.....	29
Obrázek 5.4: Doba strávená v důchodu v jednotlivých scénářích	29
Obrázek 5.5: Celkové výdaje v jednotlivých scénářích	30

Seznam boxů

Box 1: Základní změny ve statistice sektoru vládních institucí v souvislosti s přechodem na metodiku ESA 2010.....	6
Box 2: Změny ve statistice sektoru vládních institucí v systému národních účtů.....	9
Box 3: Plánovaná opatření v boji proti daňovým únikům.....	17
Box 4: Vliv nových odhadů elasticit cyklicky citlivých příjmů a výdajů na cyklickou složku salda.....	21

Seznam použitých zkratk

b.c.	běžné ceny
CZK	kódové označení české koruny
ČEB	Česká exportní banka, a.s.
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
ECB	Evropská centrální banka
EGAP	Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
EPC/AWG	Výbor pro hospodářskou politiku/Pracovní skupina pro stárnutí populace a udržitelnost
ESA 1995	Evropský systém národních a regionálních účtů z roku 1995
ESA 2010	Evropský systém národních a regionálních účtů z roku 2010
EU, EU28	Evropská unie (svým pokrytím zahrnuje všech 28 zemí)
EUR	kódové označení eura
EUROPOP2013	projekce evropské populace z roku 2013
GFS 2001	Vládní finanční statistika z roku 2001
HDP	hrubý domácí produkt
MF ČR	Ministerstvo financí ČR
p.a.	per annum (za rok)
p.b.	procentní bod
PS PČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
s.c.	stálé ceny
SDVR	střednědobý výdajový rámec
SEK	kódové označení švédské koruny
USD	kódové označení amerického dolaru

Značky použité v tabulkách

Pomlčka (–) na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval nebo zápis není z logických důvodů možný.

Uzávěrka datových zdrojů

Makroekonomické datové zdroje v této publikaci jsou vztaženy k 7. říjnu 2014, fiskální data k 5. listopadu 2014, výnosy státních dluhopisů k 12. listopadu 2014 a mezinárodní srovnání k 23. říjnu 2014.

Poznámka

Součtové údaje publikované v tabulkách mohou být v některých případech zatíženy nepřesností na posledním desetinném místě vzhledem k zaokrouhlování.

Úvod

Aktuální vydání Fiskálního výhledu spadá do poměrně specifického období, které se vyznačuje několika faktory. Prvním z nich je předložený zákon o státním rozpočtu, který je prvním rozpočtem sestaveným vládní koalicí ČSSD, ANO 2011 a KDU-ČSL, která vládne od konce ledna 2014. Rozpočet reflektuje programové priority vlády a nastavuje rozpočtovou a fiskální politiku do budoucích let funkčního období. Druhým významným faktorem je metodická změna v oblasti statistických ukazatelů, kdy dochází v rámci standardu Evropského systému národních a regionálních účtů k přechodu z metodiky ESA 95 na metodiku ESA 2010. Tento přechod kromě některých změn ve struktuře makroekonomických agregátů přináší i změnu úrovně jednotlivých veličin. Hrubý domácí produkt je tak například pro rok 2013 oproti předchozí metodice cca o 5 % vyšší. Vzhledem k přechodu na metodický standard ESA 2010 tedy nejsou aktuální data přímo srovnatelná s těmi v předchozích vydáních Fiskálního výhledu.

Další významnou událostí pro české veřejné finance je fakt, že Rada EU dne 20. června 2014 rozhodla o ukončení postupu při nadměrném schodku. Postup při nadměrném schodku byl s ČR zahájen v prosinci 2009, kdy se zejména v důsledku globální recese zvýšil schodek sektoru vládních institucí na 5,5 % HDP. Poměrně silným fiskálním úsilím (tj. změnou strukturálního salda) v průměrné výši 1,1 % HDP ročně se podařilo do roku 2013, avšak za cenu hlubší záporné produkční mezery, nadměrný schodek odstranit.

Z hlediska makroekonomického vývoje v horizontu následujících tří let očekáváme, že po dvou letech mírných poklesů dosáhne ekonomika v roce 2014 reálného růstu 2,4 % a po zbytek horizontu predikce si tuto dynamiku v zásadě udrží. Na růstu HDP by se měly podílet hlavně spotřeba a investice, příspěvek zahraničního obchodu by měl být nenulový až v letech 2016 a 2017. Aktuálně stále záporná produkční mezera by se mohla za tohoto scénáře uzavřít již v roce 2015 a po zbytek výhledu by ekonomika mohla zůstat nad svým potenciálem.

Předkládaný Fiskální výhled vychází z říjnové Makroekonomické predikce ČR Ministerstva financí (MF ČR, 2014b) a z návrhu státního rozpočtu a rozpočtů státních fondů na rok 2015 včetně návrhu střednědobého výhledu do roku 2017. V rozpočtových dokumentech se odráží program koaliční vlády, zejména pak prorůstová orientace hospodářské politiky. Nicméně vše je podřízeno cíli bezpečně udržet saldo vládního sektoru nad hraniční hodnotou -3 % HDP. Pro rok 2015 odhadujeme celkové saldo na úrovni -2,2 % HDP a s ekonomickým oživením by se měl tento indikátor postupně zlepšovat a snižování rovněž očekáváme i u strukturálního schodku.

Aktuální Fiskální výhled tradičně přináší tematickou kapitulu. Ta je tentokrát věnována aktualizaci dlouhodobých penzijních projekcí ČR vzhledem k tomu, že příští rok bude publikována Zpráva o stárnutí populace 2015, pro kterou byly tyto projekce primárně připraveny. Navazujeme tím na téma z Fiskálního výhledu z října 2009 (MF ČR, 2009) a na Informační studii MF ČR 2/2012 (Marval a Štork, 2012), kde jsme se uvedenému tématu rovněž věnovali.

Součástí Fiskálního výhledu je již tradičně rozsáhlá tabulková příloha, která je v plných časových řadách volně ke stažení na stránkách Ministerstva financí ČR (www.mfcr.cz/FiskalniVyhled).

1 Hospodářský vývoj a fiskální politika

1.1 Makroekonomický vývoj

Podle aktuálních dat, která již vycházejí ze standardu národních účtů ESA 2010 a odrážejí i další metodické změny, vzrostl reálný HDP ve 2. čtvrtletí 2014 mezičtvrtletně o 0,3 %. V porovnání s 1. čtvrtletím 2014 tak sice došlo k jistému zpomalení růstu, tento vývoj byl ale v souladu s očekávanými. Nadále se tak domníváme, že pozvolné oživování ekonomické aktivity bude pokračovat. Za celý letošní rok by reálný HDP mohl meziročně vzrůst o 2,4 % a obdobnou dynamiku by HDP mohl vykazovat i v letech 2015–2017. V tomto a příštím roce by měl být růst tažen výhradně domácí poptávkou. Ta by měla zůstat dominantním faktorem růstu i v letech výhledu, kdy by však již k růstu HDP mělo kladně přispívat také saldo zahraničního obchodu.

Růst spotřeby domácností by se mohl postupně zrychlovat z předpokládaných 1,4 % v roce 2014 až k hranici 2 % v letech 2016 a 2017. Růst výdajů domácností na konečnou spotřebu bude podporován zlepšováním situace na trhu práce a umírněným růstem průměrné reálné mzdy, jejíž růst by se v horizontu predikce i výhledu mohl pohybovat okolo 2 %.

Investiční aktivita bude pozitivně ovlivněna růstem hrubého provozního přebytku a pozvolným oživováním domácí poptávky. V letech 2014 a 2015 by navíc

mělo přispět zlepšení čerpání prostředků z fondů EU, zejména z finanční perspektivy 2007–2013. Investice do fixního kapitálu by se proto mohly zvýšit o 4,5 % v roce 2014 a o 4,9 % v roce 2015. Nezanedbatelný vliv na vývoj fixních investic v roce 2015 bude mít také pronájem letounů JAS 39 Gripen. V letech výhledu by růst tvorby hrubého fixního kapitálu mohl mírně přesáhnout 3 %.

Očekáváme, že příspěvek salda zahraničního obchodu k růstu HDP bude v roce 2014 i 2015 přibližně nulový. Příčinou bude nejen velmi pomalý růst v ekonomikách hlavních obchodních partnerů, ale také zvýšení dovozu dané relativně solidním růstem domácí poptávky. Přebytek zahraničního obchodu se zbožím a službami se však díky očekávanému zlepšení směnných relací v tomto i příštím roce zvýší alespoň v nominálním vyjádření. Pro roky výhledu pak počítáme s příspěvkem čistých vývozů k růstu HDP na úrovni 0,5 p.b.

Navzdory oslabení koruny vlivem devizových intervencí ČNB by se rok 2014 měl vyznačovat velmi nízkou inflací. Na rozdíl od minulých let by totiž měly administrativní vlivy (zejména snížení cen elektřiny) během celého letošního roku působit protiinflačně. Průměrná míra inflace by tak letos mohla dosáhnout jen 0,5 %.

Tabulka 1.1: Hlavní makroekonomické indikátory (2013–2017)

		2013	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
		Skutečnost	Současná predikce a výhled				Fiskální výhled květen 2014			
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč, b.c.</i>	4086	4284	4467	4635	4810	4023	4173	4303	4471
	<i>růst v %, s.c.</i>	-0,7	2,4	2,5	2,5	2,5	1,7	2,0	2,1	2,5
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	0,4	1,4	1,7	1,9	1,9	0,6	1,5	1,6	1,9
Spotřeba vlády	<i>růst v %, s.c.</i>	2,3	1,9	2,0	1,3	1,1	0,8	0,7	1,2	1,2
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	-4,4	4,5	4,9	3,3	3,2	2,7	2,0	2,1	3,1
Příspěvek zahr. obchodu k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	0,0	-0,1	0,0	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
Deflátor HDP	<i>růst v %</i>	1,7	2,4	1,8	1,2	1,3	1,8	1,7	1,0	1,3
Průměrná míra inflace	<i>%</i>	1,4	0,5	1,5	1,9	2,0	1,0	2,3	2,1	2,0
Zaměstnanost	<i>růst v %</i>	1,0	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Míra nezaměstnanosti	<i>průměr v %</i>	7,0	6,3	6,1	5,9	5,7	6,8	6,6	6,4	6,0
Objem mezd a platů dom. koncept	<i>růst v %, b.c.</i>	-0,4	2,9	3,9	4,1	4,1	1,8	3,5	3,6	4,1
Podíl běžného účtu na HDP	<i>%</i>	-1,4	0,0	-0,3	-0,5	-0,8	-0,4	-0,3	-0,5	-0,6
Předpoklady:										
Směnný kurz CZK/EUR		26,0	27,5	27,5	27,4	26,9	27,3	27,2	26,8	26,4
Dlouhodobé úrokové sazby 10 let	<i>% p.a.</i>	2,1	1,7	1,7	2,1	2,4	2,4	2,6	2,8	3,0
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	108,6	105,2	101,4	98,0	95,5	104,8	100,5	96,5	95,0
HDP eurozóny EA12	<i>růst v %, s.c.</i>	-0,4	0,8	1,2	1,8	2,1	1,1	1,5	1,8	2,1

Pozn.: Údaje za zaměstnanost a za míru nezaměstnanosti jsou dle metodiky Výběrového šetření pracovních sil. Změny u agregátů národních účtů jsou dány především změnou metodiky z ESA 95 na ESA 2010.

Zdroj: MF ČR (2014a, 2014b).

V roce 2015 by se sice růst spotřebitelských cen měl zrychlit, očekáváme však, že se inflace stále bude pohybovat pod 2% inflačním cílem ČNB. V letech 2016 a 2017 by se již inflace měla nacházet v těsné blízkosti inflačního cíle.

V oblasti trhu práce očekáváme, že díky pozvolnému růstu ekonomické aktivity by se měla míra nezaměstnanosti v celém horizontu predikce i výhledu postupně snižovat. Naopak zaměstnanost by měla mírně růst.

Objem mezd a platů by se letos mohl zvýšit o 2,9 %, pro rok 2015 pak počítáme se zrychlením růstu na 3,9 %. Kromě předpokládaného postupného zlepšování situace soukromého sektoru by na vývoj mezd a platů měl příznivě působit navrhovaný nárůst objemu

platů v rozpočtové sféře. Obdobným tempem jako v roce 2015 by mzdy a platy mohly růst i v letech výhledu. V letech 2015–2017 by tak růst objemu mezd a platů měl přibližně kopírovat dynamiku nominálního HDP.

Očekáváme, že běžný účet platební bilance bude v letošním roce vyrovnaný. Přebytek výkonové bilance by v dalších letech měl narůstat, ještě výrazněji by se však měl prohlubovat schodek bilance výnosů. Běžný účet tak patrně bude vykazovat mírný a zvolna se prohlubující deficit, jehož výše však stále bude konzistentní s vnější makroekonomickou rovnováhou.

Rizika predikce považujeme za vyrovnaná

1.2 Záměry fiskální politiky

Na základě rozhodnutí Rady EU ze dne 20. června 2014 (Rada EU, 2014) byl s ČR ukončen postup při nadměrném schodku, který byl zahájen v prosinci 2009 z důvodu překročení 3% referenční hranice pro deficit sektoru vládních institucí. České republice přitom bylo vydáno doporučení, aby nejpozději do konce roku 2013 nadměrný schodek odstranila. Během zmíněného období se podařilo snížit deficit vládního sektoru z 5,5 % HDP v roce 2009 až na 1,3 % HDP v roce 2013.

Úspěšná konsolidace vládních financí však s sebou nesla rovněž podstatná negativa v podobě dalšího tlumení výkonu domácí ekonomiky v období recese a poměrně hluboké záporné produkční mezery. Snižování strukturálního schodku v průměru o 1,1 p.b. ročně v období let 2010–2013 bylo dosaženo jak nominálním snížením vládních výdajů na spotřebu a nižší investiční aktivitou jednotek vládního sektoru, tak diskrečním zvyšováním (především nepřímých) daní.

Na základě výsledků říjnové notifikace vládního deficitu a dluhu (Eurostat, 2014b) by měl deficit vládního sektoru v roce 2014 dosáhnout hodnoty 1,5 % HDP.

Přestože se jedná pouze o mírné zhoršení celkového výsledku hospodaření ve srovnání s výsledkem roku 2013, znatelný pokles cyklické složky deficitu v důsledku rychle se uzavírající produkční mezery implikuje meziroční zhoršení strukturálního salda o 1,1 p.b. (viz Tabulka 1.2). Tyto údaje tak potvrzují vládou deklarovanou změnu v nastavení fiskální politiky a dočasné přerušování rozpočtové restriktce v zájmu podpory hospodářského oživení, a to především prostřednictvím navyšování objemu výdajů do prorůstových oblastí.

Pro rok 2015 počítáme s kulminací podpory domácího hospodářského růstu nástroji fiskální politiky a s tím spojeným vyšším deficitem vládního sektoru ve výši 2,2 % HDP. V letech 2016 a 2017 pak predikujeme deficit ve výši 1,4 a 1,1 % HDP. Snížení deficitů v těchto letech očekáváme jednak díky zlepšující se makroekonomické situaci a kladnému příspěvku cyklické složky salda, jednak díky mírně kladnému vládnímu fiskálnímu úsilí.

Tabulka 1.2: Nastavení fiskální politiky (2011–2017)

(v % HDP, změna strukturálního salda v p.b.)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo vládního sektoru	-2,9	-4,0	-1,3	-1,5	-2,2	-1,4	-1,1
cyklická složka salda	-0,1	-0,6	-1,1	-0,5	-0,1	0,2	0,4
jednorázové a ostatní přechodné operace	-0,2	-2,0	-0,2	0,1	-0,3	-0,1	0,0
strukturální saldo	-2,6	-1,4	0,0	-1,1	-1,8	-1,6	-1,4
Změna strukturálního salda	1,3	1,1	1,4	-1,1	-0,7	0,2	0,1
Cyklická složka salda podle metody ESCB	-0,1	-0,4	-0,5	-0,4	0,0	0,2	0,5
Strukturální saldo podle metody ESCB	-2,6	-1,6	-0,6	-1,2	-1,8	-1,5	-1,6
Změna strukturálního salda podle ESCB	1,8	1,0	1,0	-0,6	-0,6	0,3	0,0

Pozn.: Rozdílný vývoj cyklické složky salda (a tedy i strukturálního salda) podle metod Evropské komise a Evropského systému centrálních bank je způsoben tím, že metoda Evropské komise pracuje s cyklem definovaným pomocí mezery výstupu, metoda druhá modeluje cyklické chování citlivých položek vládních příjmů a výdajů vzhledem k příslušným makroekonomickým bázím (náhrady zaměstnancům v soukromém sektoru, mzdy a platy tamtéž, čistý provozní přebytek, spotřeba domácností a nezaměstnanost). Ty mají odlišný cyklický vývoj než HDP a jeho potenciál.

Zdroj: ČSÚ (2014a, 2014b). Predikce a výpočty MF ČR.

Jednou z hlavních priorit stávající vlády v oblasti fiskální politiky je zvyšování efektivity výběru daní a boj proti daňovým únikům. Ministerstvo financí proto připravuje soubor opatření, která umožní krácení daní výrazně omezit a přispějí tím ke zvýšení daňových příjmů při současném zachování daňové zátěže. Dodatečné výnosy plynoucí z implementace těchto opatření nejsou v aktuální predikci zahrnuty, nicméně předsta-

vují významné pozitivní riziko pro příjmovou stranu vládních rozpočtů.

Pro období výhledu počítáme pouze s dílčími parametrickými změnami v daňové oblasti bez významnějších fiskálních dopadů; těžiště aktivní vládní politiky se tak nachází především na výdajové straně vládních financí. Detailním pohledem na predikovaný vývoj příjmů a výdajů vládního sektoru se zabývá kapitola 3.

2 Krátkodobý vývoj hospodaření sektoru vládních institucí

2.1 Hospodaření sektoru vládních institucí v ČR v letech 2013 a 2014

2.1.1 Sektor vládních institucí v roce 2013

Na základě notifikace vládního deficitu a dluhu (ČSÚ, 2014b) skončilo hospodaření vládního sektoru v roce 2013 deficitem ve výši 1,3 % HDP. Ve srovnání s rokem 2012 se výše deficitu snížila o 2,7 p.b. Výsledek za rok 2012 je ale z velké části ovlivněn dvěma jednorázovými akruálními operacemi (finanční kompenzace církvím a náboženským společnostem a korekce refundací z EU) v celkové výši cca 71 mld. Kč (1,8 % HDP), které byly zaznamenány v roce 2012 jako výdajový kapitálový transfer. Korekce refundací z EU byly sice zaznamenány i v letech následujících, ovšem ve výrazně nižší míře.

Ve srovnání s jarními výsledky notifikace vládního deficitu a dluhu (ČSÚ, 2014b) došlo ke zlepšení odhadu skutečnosti o necelé 0,2 p.b. Výsledek je dán jak vlivem nominálního snížení výše deficitu, tak úpravou jmenovatele ve formě revize výše nominálního HDP z důvodu přechodu na novou metodiku ESA 2010. Například za rok 2013 byla úroveň nominálního HDP zvýšena přibližně o 5,2 %, díky čemuž došlo za jinak nezměněných okolností k poklesu všech poměrových ukazatelů. Vliv změny úrovně HDP a vliv snížení deficitu v roce 2013 pak mají na změnu odhadu přibližně stejný dopad, každý ve výši necelých 0,1 p.b.

Ve srovnání s rokem 2012 došlo k nárůstu příjmů vládního sektoru o 3,2 %, který byl tažen především nárůstem daňových příjmů. Podíl příjmů k HDP vzrostl oproti roku 2012 o téměř 1 p.b. a dosáhl 40,7 % HDP. K nárůstu příjmové kvóty přitom dochází nepřetržitě od roku 2009.

Nejrychleji se růst projevil u nepřímých daní (4,9 %), především vlivem nárůstu obou sazeb daně z přidané hodnoty o 1 p.b. Celkový diskreční efekt tohoto opatření dosáhl 0,4 % HDP. Nárůst výnosu daně z přidané hodnoty byl ve srovnání s rokem 2012 ve výši 6,2 %. Spotřební daně vzrostly oproti roku 2012 o 4,2 % zejména vlivem tzv. přesměrování, což znamená, že jisté transakce v národním hospodářství, které jsou vykonávány jiným sektorem, jsou přesměrovány do vládního sektoru, protože tyto toky mají spíše charakter vládních příjmů a výdajů. Jedná se hlavně o platbu za obnovitelné zdroje energie a v menší míře pak také pojištění bankovních depozit. Například z titulu obnovitelných zdrojů byla do výnosu spotřebních daní (a také do dotací na produkty) přidána částka ve výši více jak 33 mld. Kč, což je ve srovnání s rokem 2012 nárůst o 10 mld. Kč. Pokud bychom spotřební daně očistili o tento efekt, došlo by k jejich mírnému poklesu, pri-

márně v důsledku poklesu výnosu spotřební daně z minerálních olejů.

Přímé daně vzrostly o 4,1 % hlavně z titulu vyššího růstu výnosu daně z příjmů fyzických osob (4,5 %), který byl ovlivněn do značné míry diskrečními opatřeními v celkové výši cca 0,1 % HDP. Tyto změny zahrnovaly například zavedení druhé zákonné sazby daně z příjmů fyzických osob, omezení výdajových paušálů či zvýšení srážkové daně vůči daňovým rájům. Výnos daně z příjmů právnických osob se v roce 2013 zvýšil o 3,8 %. Z velké části se přitom jedná o autonomní vývoj, vzhledem k zanedbatelné velikosti diskrečních opatření v roce 2013.

Příspěvky na sociální zabezpečení vzrostly pouze o 1,1 %, kdy pozitivní vliv zrušení stropů na zdravotní pojištění byl vykompenzován zvýšením limitu osvobození plateb zaměstnavatele na životní pojištění a penzijní připojištění resp. doplňkové penzijní spoření.

Dalším zdrojem příjmů vládního sektoru jsou důchody z vlastnictví, kam spadají výnosy z investovaných prostředků a také dividendy ze společností vlastněných či spoluvlastněných státem. V roce 2013 došlo k nárůstu důchodů z vlastnictví (o 8,2 %) převodem 5,4 mld. Kč ze státního podniku Lesy ČR do příjmů vládního sektoru. Nově také došlo k metodické změně při zaznamenávání příjmů z dividend, kdy na příjmové straně je zachycena celá částka včetně srážkové daně a na výdajích je pak připsán příslušný daňový výdaj.

Prodeje vládního sektoru se zvýšily oproti roku 2012 pouze o 0,7 %. Pod prodeji si lze představit produkci vládního sektoru, kde vládní sektor dostává byť alespoň část vynaložených nákladů zaplacenou od konzumenta zboží či služby nebo osoby platící za konzumenta. Typickým příkladem je časový poplatek (tj. zpoplatnění pozemních komunikací) nebo elektronické mýtné. Nově se na základě metodiky ESA 2010 zaznamenává do tržeb i aktivace vědy a výzkumu.

Posledním podstatným příjmem vládního sektoru jsou běžné a kapitálové dotace, které vzrostly o 8,2 %. Více než dvě třetiny těchto příjmů jsou tvořeny akruálními dotacemi, která je zaznamenána společně s vytvořením pohledávky vůči fondům EU. Jedná se o zdroje vynaložené na evropské projekty v daném roce (běžné i kapitálové), které budou v dalších letech ČR refundovány z prostředků EU.

Výdaje sektoru vládních institucí klesly oproti roku 2012 o 3,2 %, což bylo dáno výše zmíněným zachyce-

ním rozsáhlých jednorázových operací v roce 2012. Po očištění o tyto efekty došlo k mírnému růstu o necelé 1 %. Podíl výdajů vládního sektoru na HDP po očištění o jednorázové vlivy kontinuálně klesá již od roku 2009 a v roce 2013 dosáhl hodnoty 42 % HDP.

Největší položkou výdajů jsou výdaje vládního sektoru na konečnou spotřebu, které mají také z definice přímou vazbu na tvorbu HDP. V roce 2013 po třech letech opakovaného poklesu vzrostly o 2,4 %, čímž vládní sektor pozitivně přispěl k nárůstu spotřební složky nominálního HDP. Vládní spotřeba byla tažena nárůstem mezispotřeby, tj. nákupy zboží a služeb, která předcházející 3 roky trvale klesala. K nárůstu došlo jak u ústřední vlády, tak u místních rozpočtů. Na druhém místě přispěly k nárůstu konečné spotřeby náhrady zaměstnancům (růst o 2,6 %) opět jak na místní úrovni, tak v ústřední vládě. Poslední výraznější složkou konečné spotřeby vlády jsou naturální sociální dávky (výdaje zdravotních pojišťoven na zdravotní péči), které vzrostly pouze o 0,5 %, což bylo způsobeno relativně restriktivní úhradovou vyhláškou a omezeným nárůstem platby za státní pojištění.

Výdajové důchody z vlastnictví klesly o více než 5 % vlivem nízkých úrokových nákladů týkajících se řízení státního dluhu. Zde se pozitivně promítl nižší nárůst

zadlužení a příznivý vývoj výnosů státních dluhopisů (viz subkapitola 2.2.3).

Vládní investice klesly v roce 2013 o více než 9 %. Dle vývoje akruální dotace na příjmové straně lze usuzovat zejména na pokles investic financovaných ryze z národních zdrojů, k čemuž mohla přispět relativně restriktivní novela zákona o veřejných zakázkách z roku 2012, přijatá zejména kvůli omezení možnosti korupce. K redukci výše investic došlo jak na místní, tak na ústřední úrovni. Na rozdíl od konečné spotřeby vlády, investice vládního sektoru přispěly i v roce 2013 k vývoji HDP negativně. Od roku 2009 poklesl jejich podíl na HDP kumulativně téměř o 2 p.b.

K nízké dynamice výdajové strany přispěly i kapitálové transfery vládního sektoru ostatním jednotkám v hospodářství. Mimo snížení v důsledku dvou výše uvedených jednorázových operací v roce 2012 (finanční kompenzace církvím a korekce refundací prostředků z EU) šlo také o pokles transferů ze Státního fondu životního prostředí v souvislosti s ukončením programu Zelená úsporám. Ostatní výdajové transfery pak vzrostly o přibližně 7,9 %, vlivem již zmiňovaného přesměrování plateb za obnovitelné zdroje energie, které se zachycuje v dotacích na produkty.

Box 1: Základní změny ve statistice sektoru vládních institucí v souvislosti s přechodem na metodiku ESA 2010

Nový standard Evropského systému národních a regionálních účtů z roku 2010 (ESA 2010) je pro členské země EU závazný od září 2014. Jedná se o mezinárodně porovnatelný rámec pro systematický a podrobný zápis celkového stavu národního hospodářství, jeho jednotlivých složek a jeho vztahů s ostatními hospodářskými celky. Oproti dříve platné metodice ESA 95 přináší ESA 2010 řadu změn, z nichž některé mají vliv na způsob výpočtu HDP. Obecně je důsledněji uplatňován princip změny vlastnictví, rozšiřuje se pojetí aktiv o výdaje na vědu a výzkum, vojenskou destruktivní techniku, větší pozornost je také věnována zachycení globální produkce. Dochází ke změnám v dosud používané klasifikaci jednotlivých institucionálních sektorů. Zatímco dopad na HDP a dluh vládního sektoru je poměrně významný, deficit je vlivem tohoto přechodu dotčen pouze v omezené míře.

Výzkum a vývoj

V metodice ESA 95 byly výdaje na vědu a výzkum (nakupovaný i prováděný ve vlastní režii netržním výrobcem) zahrnuty v nákladech na spotřebu (tj. mezispotřeba, náhrady zaměstnancům, odpisy). Nově je nakupovaný výzkum a vývoj přeřazen z kategorie mezispotřeby do kategorie tvorby hrubého fixního kapitálu. Celkový vliv na deficit je tak totožný jako v metodice ESA 95 (mezispotřeba klesne o stejnou částku, o jakou se zvýší hrubá tvorba kapitálu), nicméně dojde k nárůstu HDP. Zvýšením objemu kapitálu dojde k navýšení spotřeby fixního kapitálu, která je součástí konečné spotřeby, a díky ní pak dojde k růstu HDP. V případě, že jde o výzkum a vývoj ve vlastní režii, dochází k jeho aktivaci do tvorby hrubého fixního kapitálu. V tomto případě je ovšem dotčena jak mezispotřeba a mzdy, tak investice. Souvztažně s růstem investic je připisána produkce pro vlastní konečné užití (tzv. aktivace). Nárůst investic je pak ve výdajové metodě výpočtu HDP eliminován produkcí pro vlastní konečné užití (pro výpočet konečné spotřeby vlády se od nákladů odečítá), čistý vliv na HDP pak bude opět vlivem navýšení konečné spotřeby vlády z důvodu růstu odpisů.

Podlimitní drobná aktiva

Jedná se o přehodnocení přístupu k drobným přístrojům, jako jsou například mobilní telefony, notebooky a tablety. Pro vymezení drobného dlouhodobého majetku byla v metodice ESA 95 stanovena dolní hranice ve výši 500 EUR v cenách roku 1995. Pokud se cena položky pohybovala pod touto hranicí, byla zachycena do mezispotřeby, pokud ji převyšovala, jednalo se o kapitálový výdaj. V metodice ESA 2010 již tato hranice není stanovena a do tvorby hrubého fixního kapitálu spadají veškerá aktiva, která se používají ve výrobním procesu a mají životnost delší než 1 rok. Touto změnou dochází ke zvýšení HDP. V podmínkách ČR má tato změna největší dopad na HDP, zatímco u většiny ostatních států je nejdůležitější změnou kapitalizace výdajů na výzkum a vývoj.

Výdaje na vojenskou techniku

Tato metodická reklasifikace má významnější vliv v zemích disponujících velkou armádou. V metodice ESA 95 bylo pořízení vojenské techniky a vybavení považováno za tvorbu hrubého fixního kapitálu pouze v případě, že zde byl ekvivalent v civilním využití. Jednalo se například o letiště, loděnice a nemocnice. Naproti tomu v ESA 2010 je pořízení vojenské techniky klasifikováno jako tvorba hrubého fixního kapitálu i v případě, že nemá žádný ekvivalent v civilním využití. V novém standardu je vojenská technika definována jako vojenské zbraňové systémy, které mohou zahrnovat vozidla a další vybavení (vojenská letadla, tanky, odpalovací

zařízení), která jsou dlouhodobým majetkem používaným po dobu delší než jeden rok. Vybavení, které je určeno k jednorázové spotřebě (munice, rakety a podobně), je považováno za vojenské zásoby. V ESA 2010 má tedy pořízení vojenské techniky stejné efekty na HDP jako předchozí dvě metodické změny.

Vymezení sektoru vládních institucí

Sektor vládních institucí je v rámci metodiky ESA 2010 chápán širěji než doposud. Zatímco ESA 95 kladla důraz na kritérium 50 % (tj. klasifikace z hlediska tržního nebo netržního charakteru byla testována na základě podílu provozních nákladů hrazených z veřejných rozpočtů), metodika ESA 2010 naopak upřednostňuje kritéria kvalitativního charakteru. Nyní jsou nejprve posuzovány otázky nezávislosti a motivace a teprve následně kritérium 50 %. Podle tohoto nového pojetí budou do vládního sektoru zařazeny některé další jednotky. Mění se tak například pohled na klasifikaci licencovaných bankovních subjektů, v důsledku čehož byla do vládního sektoru nově zařazena Česká exportní banka. Další nově zařazenou institucí je Pražská plynárenská Holding.

Další změny

Swapové úpravy již nebudou v rámci ukazatele salda pro účely hodnocení postupu při nadměrném schodku (EDP B.9) považovány za nefinanční operaci. Úroky ze swapových operací se zaznamenají jako finanční operace bez vlivu na vládní deficit, proto se nově již nerozlišuje ukazatel EDP B.9, zůstává pouze B.9 jako čisté půjčky/výpůjčky vládního sektoru. Další změnou je tzv. přesměrování. Některé transakce mohou být přesměrovány, aby se tak jasně ukázaly ekonomické vztahy, na kterých jsou založeny. Přesměrování (např. příjmů z obnovitelných zdrojů energie a příspěvků finančních institucí na pojištění vkladů) ovlivní výši daňových příjmů vládního sektoru. V neposlední řadě daň z přidané hodnoty již není vykazována snížená o odvod do rozpočtu EU, ale včetně něj, zatímco na výdajové straně je zaznamenán běžný transfer.

2.1.2 Sektor vládních institucí v roce 2014

V roce 2014 lze očekávat deficit vládního sektoru ve výši 1,5 % HDP, tedy meziroční zhoršení o 0,2 p.b. Po očištění o cyklus a jednorázové operace dochází ke zhoršení schodku o 1,1 p.b.

U příjmů sektoru vládních institucí v roce 2014 predikujeme nárůst o 2,5 %. Příjmy jsou v největší míře taženy aktuální dotací, která se připisuje při realizaci výdajů financovaných z EU, důchodovými daněmi a sociálními příspěvky.

U nepřímých daní očekáváme pokles o 0,7 %, zejména vlivem vývoje spotřebních daní, u kterých předpokládáme snížení inkasa o více než 8 % ve srovnání s minulým rokem. Vliv zde má předzásobením tabákovými výrobky, jejichž inkaso sice bylo přijato především v prvních měsících roku 2014, nicméně dle aktuální metodiky (viz MF ČR, 2013) tyto příjmy náleží do roku 2013. Dalším podstatným efektem je snížení sazby u odvodu z elektřiny vyrobené ze slunečního záření. Od poloviny tohoto roku jsou navíc opět zavedeny vratky spotřební daně z minerálních olejů pro zemědělské prvovýrobce (zákon č. 201/2014). U daně z přidané hodnoty pak především na základě velmi dobrého výsledku pokladního plnění za prvních 10 měsíců tohoto roku očekáváme nárůst o 4 %.

U přímých daní aktuálně očekáváme nárůst výnosu o 5,6 %. Podobně jako daň z přidané hodnoty i tyto daně vykazují v pokladním plnění velmi dobré výsledky. Daň z příjmů fyzických osob by měla vzrůst o 5,3 %, a to jak vlivem nárůstu makroekonomické základny (objem mezd a platů) o téměř 3 %, tak diskrečními opatřeními (zvláště omezení daňového zvýhodnění na dítě pouze pro rezidenty z EU, Norska a Islandu). Daň z příjmů právnických osob by měla vzrůst o 5,9 %, diskreční změny v tomto roce jsou u této daně v podstatě zanedbatelné. Sociální příspěvky vzrostou

patrně o 3,8 %, a měly by tak o necelý 1 p.b. předbíhat růst objemu mezd a platů v národním hospodářství, což je způsobeno mj. nárůstem platby za státního pojištěnce do systému veřejného zdravotního pojištění, která se na tuto položku zaznamenává a tvoří příjem subsektoru fondů sociálního zabezpečení.

Ve srovnání s rokem 2013 lze očekávat pokles o 8 % u důchodů z vlastnictví, zvláště v důsledku nižších očekávaných dividend, stejně jako i převodu zisků ze státního podniku Lesy ČR klasifikovaného jako příjem vládního sektoru. Pokles očekáváme i u příjmových úroků, což je způsobeno nižšími vklady vládního sektoru. V predikci jsou zahrnuty příjmy z prodeje licencí mobilním operátorům ve výši 8,5 mld. Kč (v národních účtech zachycené jako prodej nehmotných nevyroběných aktiv).

K výraznému růstu prognózované částky dochází u příjmových transferů ze strukturálních fondů EU, převážně kapitálových, kde očekáváme nárůst o více než 22 % (Tabulka 2.1 a Tabulka 3.4 – zahrnuto v položce „ostatní“). Doposud nevyplacené prostředky na předfinancování z minulého programového období 2007–2013 mohou být čerpány již jen v letech 2014 a 2015, čímž způsobují jak nárůst vládních investic, tak příjmových transferů. Celkový vliv na deficit je ovšem pouze ve výši českého financování, které tvoří jen zlomek nárůstu. Běžné příjmové transfery jsou pak přibližně na úrovni loňského roku.

Výdajová strana vládního sektoru vzroste dle dostupných podkladů o 3,0 %; vzhledem k rychlejšímu růstu nominálního HDP by mělo dojít k poklesu výdajů vládního sektoru v poměru k HDP o 0,7 p.b. na hodnotu 41,3 % HDP.

Stejně jako v minulém roce lze i letos očekávat kladný příspěvek výdajů na spotřebu vlády k růstu HDP. Pro rok 2014 počítáme s růstem nominální spotřeby vlády

o 2,9 %, který je tažen platbami zdravotních pojišťoven. Nárůst naturálních sociálních dávek se očekává ve výši 3,7 %. Vliv zde má navýšení plateb za státní pojištění, u něhož předpokládáme, že z něho budou zdravotní pojišťovny kompenzovat zdravotnickým zařízením výpadek příjmů ze zrušených regulačních poplatků ve zdravotnictví. Dále je počítáno se změnou úhradové vyhlášky, která posiluje platby za lůžkovou péči. U náhrad zaměstnancům se očekává nárůst o 3 %, především s přihlédnutím k vývoji v první polovině tohoto roku. Platby jsou ovlivněny nárůstem objemu platů o 2 % v ústřední vládě, rok 2014 je mírně dotčen i růstem platů o 3,5 % od listopadu 2014. V celém sektoru je předpokládán přibližně vyrovnaný nárůst mzdových nákladů. Růst mezispotřeby bude oproti loňskému roku výrazně pomalejší, a to v hodnotě 1,6 %.

Relativně vysoké tempo růstu (3,9 %) se předpokládá u peněžitých sociálních dávek, kde se promítají dva efekty. Prvním je nárůst platby za státní pojištění v roce 2014, který sice zvyšuje položku peněžitých

sociálních dávek, ale současně je příjmem vládního sektoru, resp. systému zdravotních pojišťoven. Vliv na deficit má až navýšení úhrad za zdravotní péči. Druhým efektem je zvýšení výpomocných sociálních dávek, především v důsledku v minulosti nepříznivého vývoje ekonomiky. Dávky důchodového pojištění vzrostly při stále omezeném valorizačním schématu jen velmi mírně, zejména v důsledku nízké inflace.

Jak již bylo uvedeno výše, očekáváme v tomto roce nárůst investičních výdajů téměř o 5,4 %. Důvodem jsou vyšší předpokládané investice financované především z evropských zdrojů. Ty by měly v následujícím roce ještě dále akcelarovat. Většina „evropských“ výdajů tohoto roku se stále ještě týká programového období 2007–2013. Nové programové období 2014–2020 se teprve postupně rozbíhá, ale v budoucích letech začnou objemy čerpaných prostředků narůstat.

Rizika predikce lze hodnotit jako v podstatě vyrovnaná, související jak s výsledky čerpání alokace za programové období 2007–2013, tak i s vývojem hospodářství ČR.

Tabulka 2.1: Příjmy sektoru vládních institucí (2008–2014)

(v % HDP)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy sektoru vládních institucí	38,1	38,1	38,6	39,6	39,8	40,7	39,8
daňové příjmy	18,0	17,7	17,8	18,8	19,2	19,9	19,2
daň z příjmů fyzických osob	3,5	3,5	3,3	3,5	3,6	3,7	3,7
daň z příjmů právnických osob	4,0	3,4	3,2	3,2	3,1	3,2	3,3
daň z přidané hodnoty	6,5	6,6	6,7	6,9	7,1	7,4	7,4
spotřební daně	3,2	3,6	3,7	4,2	4,3	4,5	3,9
ostatní daně a poplatky	0,8	0,7	0,8	0,9	1,1	1,0	1,0
sociální příspěvky	14,9	14,3	14,6	14,7	14,8	14,8	14,7
prodeje	3,0	3,1	3,0	3,1	3,2	3,2	3,0
ostatní	2,2	3,0	3,2	3,0	2,6	2,8	2,9

Zdroj: ČSÚ (2014a, 2014b). Rok 2014 MF ČR.

Tabulka 2.2: Výdaje sektoru vládních institucí (2008–2014)

(v % HDP)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Výdaje sektoru vládních institucí	40,2	43,6	43,0	42,5	43,8	42,0	41,3
vládní spotřeba	19,1	20,7	20,5	19,7	19,4	19,6	19,3
sociální dávky jiné než naturální sociální transfery	11,8	13,0	13,1	13,1	13,2	13,3	13,2
tvorba hrubého fixního kapitálu	5,0	5,5	4,7	4,1	3,9	3,4	3,5
ostatní	4,3	4,4	4,7	5,5	7,4	5,6	5,4

Zdroj: ČSÚ (2014a, 2014b). Rok 2014 MF ČR.

Tabulka 2.3: Saldo sektoru vládních institucí a jeho subsektorů (2008–2014)

(v % HDP)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Saldo sektoru vládních institucí	-2,1	-5,5	-4,4	-2,9	-4,0	-1,3	-1,5
saldo ústředních vládních institucí	-2,2	-4,7	-3,8	-2,4	-3,8	-1,7	-1,8
saldo místních vládních institucí	-0,1	-0,6	-0,4	-0,2	0,0	0,3	0,3
saldo fondů sociálního zabezpečení	0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	0,0	0,0
Primární saldo	-1,1	-4,3	-3,1	-1,5	-2,5	0,0	-0,2

Zdroj: ČSÚ (2014a, 2014b). Rok 2014 MF ČR.

Box 2: Změny ve statistice sektoru vládních institucí v systému národních účtů

Změny v sektorizaci

Sektor vládních institucí byl s účinností od 1. ledna 2014 rozšířen o **Českou exportní banku, a.s.** (dále ČEB), jejíž klasifikace se změnila ze subsektoru „ostatní měnově finanční instituce veřejné“ do subsektoru „ústřední vládní instituce“. Ve vládních účtech je ČEB zaznamenána zpětně od roku 2003. ČEB je specializovaný bankovní subjekt pro státní podporu vývozu, vzniklý v březnu 1995. Formou podpory je zejména podpořené financování včetně poskytovaných úvěrů za nižší než tržní cenu (vývozních, na financování výroby pro vývoz, investičních, na projektové financování apod.) a finančních služeb spojených s vývozem (bankovní záruky, zajišťovací operace, akreditivy nebo platební styk a zúčtování, a to i v systému dorovnávání úrokových rozdílů). Produkty se poskytují za podmínek běžných na mezinárodních trzích pro státem podporované exportní úvěry. Podmínky jsou součástí tzv. Konsensu Organizace pro hospodářský rozvoj a spolupráci, jsou v souladu s právem EU ohledně veřejných podpor i pravidly Světové obchodní organizace a ČEB je musí dodržovat. Její činnost se řídí obecnou právní úpravou o bankách (zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů) a speciální úpravou v zákoně č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, ve znění pozdějších předpisů (dále v této pasáži „zákon“). Vlastníkem je stát, který svá akcionářská práva vykonává z 80 % přímo prostřednictvím Ministerstva financí, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva vnitra a Ministerstva zemědělství (navíc členy dozorčí rady jsou jejich zástupci) ze zbylých 20 % nepřímo přes Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. Za závazky ČEB ručí podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona stát, který také hradí její případnou ztrátu. Přearžení ČEB do sektoru vládních institucí provází spor mezi nařízením ECB souvisejícím s měnovou a bankovní statistikou a rozhodnutím Eurostatu, učiněným na základě výkladu relevantních pravidel nové metodiky ESA 2010. Eurostat zvažoval 3 varianty:

- ponechání v sektoru finančních institucí,
- rozdělení činnosti ČEB – převažující, spojená se státní podporou vývozu se začlení do sektoru vládních institucí a zbylá, zisková, která odpovídá běžné bankovní činnosti, zůstane v sektoru finančních institucí,
- kompletní přesun do sektoru vládních institucí.

Po důkladné analýze se Eurostat přiklonil k variantě poslední. ČEB je státem řízený subjekt fungující na základě zvláštní právní úpravy pro plnění cílů státní proexportní politiky. Její účast v jiných právnických osobách, rozdělení zisku a objem činnosti je zákonem omezena. Také získávání finančních zdrojů na kapitálových trzích a další korporátní rozhodnutí podléhají souhlasu státu. Podle ESA 2010 splňuje ČEB znaky tzv. kaptivní finanční instituce (viz nařízení EP a Rady (EU) č. 549/2013). Nicméně činnost ČEB jako držitele bankovní licence vykazuje v řadě případů znaky tržní povahy. Zařazením je ovlivněna výše vládního salda i dluhu. V jednotlivých letech ČEB přispívá svým dluhem, tvořeným převážně emitovanými dluhopisy, cca 2 p.b. k celkovému vládnímu dluhu. Vzhledem k přebytkovému hospodaření se snižuje vládní deficit o necelé 2 mld. Kč ročně (2011–2013).

Společnost **Pražská plynárenská Holding, a.s.** byla přearžena ze subsektoru kaptivních finančních institucí do subsektoru místních vládních institucí. Změna je účinná od 1. července 2014. Důvodem změny bylo navýšení majetkové účasti Hlavního města Prahy z 51 % na 100 %. V tomto případě se jedná o plně ovládnutí společnosti vládní institucí. Tato změna bude mít vliv na výši vládního deficitu a dluhu. Očekává se, že přearžení do sektoru vlády v roce 2014 bude mít za následek zvýšení vládního dluhu přibližně o 0,1 p.b. Částka dluhu se skládá z dlouhodobého úvěru a několika úvěrových linek. Úvěrové linky jsou uzavírány zpravidla na období jednoho roku a po uplynutí této doby jsou pravidelně obnovovány. Tyto prostředky jsou určeny na krytí výkyvů v peněžních tocích z titulu sezónního charakteru prodeje plynu. Výše vládního salda bude ovlivněna kladně, neboť společnost hospodaří s přebytkem.

Zachycení pronájmu nadzvukových letounů JAS 39 Gripen

V říjnu 2015 dojde k prodloužení smlouvy o **pronájmu nadzvukových letounů JAS 39 Gripen**. Tato smlouva navazuje na původní pronájem z roku 2005. Jedná se o pronájem 14 letounů v období let 2016–2027 s opcí do roku 2029. Délka kontraktu se s účinností od 1. října 2015 prodlouží na dobu 12 let, přičemž ČR může využít opce a v kontraktu pokračovat po dobu dalších dvou let. Pronájem bude švédské straně hrazen ve 12 ročních splátkách (2016–2027) a datum splatnosti je v jednotlivých letech stanoven na 31. března. Celková cena kontraktu je 5 374,8 mil. SEK, roční úhrada tak činí 447,9 mil. SEK.

V **národní metodice** se tento pronájem zaznamenává jako operativní, tedy roční splátky jsou výdajem jednotlivých let. Vychází se ze skutečnosti, že letka je provozována jako pronajatý materiál a švédská strana zajišťuje taktéž služby spojené s pronájmem v oblasti údržby a provozu nadzvukových letadel, poskytování výcviku, technické dokumentace, provádění oprav a zásobování náhradními díly.

Vojenská technika se v **metodice ESA 2010** považuje za fixní aktivum a výdaje na pořízení destruktivní vojenské techniky jsou nově klasifikovány jako tvorba hrubého fixního kapitálu (viz Box 1). Metodika ESA 2010 pronájem vojenské techniky na rozdíl od národní metodiky klasifikuje bez ohledu na další parametry smlouvy jako finanční leasing. V takovém případě se jedná o analogické zachycení jako v případě financování pořízení majetku půjčkou, tj. záznam o pořízení aktiva je doprovázen vznikem imputované půjčky. Je potřeba ovšem odlišit pronájem majetku a služby s pronájmem spojené. Diskontovaná hodnota letadel je zaznamenána v účtech s jednorázovým dopadem do deficitu v roce pořízení, tedy v okamžiku dodávky. V roce 2015 tak z titulu pronájmu stíhacích letounů dojde k jednorázovému zvýšení tvorby hrubého fixního kapitálu o cca 0,23 % HDP a ovlivní tak výši vládního deficitu v tomto roce. Jednotlivé splátky jistiny jsou pak v následujících letech vylučovány z výdajů jako finanční operace. Poskytnutí souvisejících služeb (výcvik, údržba a provoz apod.) nicméně zůstává každoročním výdajem stejně jako aktualizované úrokové náklady. Pro účely vykazování v metodice ESA 2010 se pro výpočet nákladových úroků v celém období předpokládá použití referenční úrokové sazby ve výši odpovídající úrokové sazbě z vládních dluhopisů. Ve výši počáteční imputace jistiny bude ovlivněn také dluh, který bude z titulu této transakce v dalších letech klesat, jak bude probíhat splácení.

Tabulka 2.4: Dluh sektoru vládních institucí, jeho subsektorů a změna hrubého dluhu (2008–2014)*(v % HDP)*

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dluh vládních institucí	28,7	34,1	38,2	41,0	45,5	45,7	43,8
dluh ústředních vládních institucí	26,5	31,7	35,7	38,5	42,9	43,1	41,1
dluh místních vládních institucí	2,3	2,5	2,5	2,5	2,7	2,8	2,8
dluh fondů sociálního zabezpečení	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Změna hrubého dluhu	0,9	5,4	4,1	2,8	4,5	0,2	-2,0
primární saldo vládního sektoru	1,1	4,3	3,1	1,5	2,5	0,0	0,2
úrokové výdaje	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,3
růst HDP v běžných cenách	-1,3	0,7	-0,3	-0,7	-0,3	-0,4	-2,1
ostatní faktory	0,0	-0,8	0,0	0,6	0,8	-0,6	-1,3

Zdroj: ČSÚ (2014a, 2014b). Rok 2014 MF ČR a Eurostat (2014b).

2.2 Mezinárodní srovnání

Oproti minulému Fiskálnímu výhledu ČR (MF ČR, 2014a) z jara 2014 došlo kromě obvyklých statistických revizí v rámci národních notifikací vládního deficitu a dluhu ke změně metodiky z ESA 95 na ESA 2010 a změnám hodnot makroekonomických veličin (viz Box 1). V nominálním vyjádření se sice základní fiskální ukazatele většinou zhoršily (např. v ČR nebo v Řecku, ale v některých letech naopak došlo k mírnému snížení deficitu, dluh se snížil např. v Litvě, Polsku nebo Švédsku), zároveň však došlo v drtivé většině případů ke zvýšení nominálního HDP (jednou z mála výjimek je např. Lotyšsko, kde byl HDP za roky 2010–2013 revidován nepatrně dolů a za rok 2014 se nezměnil). V poměrovém vyjádření tak oproti jarním datům došlo spíše ke zlepšení vládního salda a ke snížení vládního dluhu, což byl případ i ČR. Naopak např. finské, maďarské nebo švédské saldo se v letech 2010–2013 zhoršilo. Dluh se za stejné období zvýšil v Belgii a výrazněji v Chorvatsku a Rakousku.

2.2.1 Saldo sektoru vládních institucí

Deficit vládního sektoru zemí EU včetně nově přistoupení Chorvatska dosáhl v roce 2013 hodnoty 3,2 % HDP, ať už za Spojené království uvažujeme finanční či kalendářní rok jako u ostatních zemí¹. Ve srovnání s rokem 2012 byl deficit nižší o 0,9 p.b., ČR se tedy se schodkem 1,3 % HDP opět nacházela pod průměrem EU.

Nejhorší vývoj salda vládního sektoru vykázalo v roce 2013 Slovinsko (-14,6 % HDP) a Řecko (-12,2 % HDP).

¹ Spojené království Velké Británie a Severního Irsku uvádí údaje za finanční (1. duben běžného roku až 31. březen roku následujícího) i kalendářní rok. Preferujeme zde údaj za rok finanční, neboť ten je za tuto zemi relevantní pro proceduru nadměrného schodku, navíc údaj za běžný rok není v případě kalendářního roku k dispozici. Proto údaje v této publikaci uvedené se liší od údajů v databázi Eurostatu, které pokrývají kalendářní rok. Např. za rok 2013 schodek činil 5,8 % HDP za kalendářní rok, za rok finanční je byl o 0,1 p.b. vyšší. Podobná je situace u dluhového ukazatele – za rok 2013 uvádíme hodnotu 87,8 % HDP za finanční rok, zatímco Eurostat 87,2 % HDP za kalendářní rok.

V obou případech je nicméně nutné říci, že deficit byl prohlouben, podobně jako v Irsku v roce 2010, kapitálovou injekcí bankám, bez níž by se pohyboval kolem 4,5 % HDP ve Slovinsku a cca 3,5 % HDP v Řecku. Navíc slovinský strukturální deficit dosáhl pouhých 1,8 % HDP, v Řecku byl za rok 2013 vykázán dokonce strukturální přebytek 3,1 % HDP. Další vysokých deficitů v relativním vyjádření dosáhlo Španělsko (6,8 % HDP), Spojené království (5,9 % HDP¹), Irsko (5,7 % HDP) a Chorvatsko (5,2 % HDP). Zeměmi, které v roce 2013 dosáhly přebytku, byly pouze Lucembursko (0,6 % HDP) a Německo 0,1 % HDP.

Dlouhodobě disciplinované Estonsko pak dosáhlo nejnižšího deficitu 0,5 % HDP. V těchto třech zemích se velmi příznivě vyvíjí hospodaření fondů sociálního zabezpečení² a s výjimkou Estonska i místních vlád (subsektor S.1313). U Maďarska se definitivně potvrdilo, že celkový přebytek za rok 2011 byl pouhým důsledkem mimořádné administrativní úpravy salda v ESA 95, a to o výdaje určené na důchodovou reformu. V nové metodice se již vykazuje deficit 5,5 % HDP, tzn. že po úpravě došlo ke zhoršení salda o 9,8 p.b. To ale nic nemění na tom, že maďarské deficit v dalších letech již nebyly tak vysoké a dokonce vyhovují požadavku Paktu stability a růstu pro výši deficitu v maximální hodnotě 3 % HDP. Za rok 2013 toto kritérium splnilo 18 zemí EU (viz Tabulka B.15 v příloze).

Kromě Lucemburska a Německa očekávají pro rok 2014 deficitní hospodaření vládního sektoru všechny země EU, deficity nicméně nebudou většinou tak vysoké jako v předchozích letech. Nejnižšího deficitu by mělo dosáhnout opět Estonsko (0,2 % HDP), naopak nejvyšší by měli vykázat v Chorvatsku (5,8 % HDP) a dále ve Španělsku (5,5 % HDP) a také ve Spojeném království (5,0 % HDP za finanční rok), kde má být

² Tento subsektor se nevykazuje ve Spojeném království a na Maltě, dle nově notifikovaných údajů také v Irsku. Naopak pro úplnost subsektor národních vládních institucí se vykazuje ve spolkových zemích Německo a Rakousko a dále v Belgii a ve Španělsku.

podle podzimní předpovědi EK (2014a) dosaženo nejvyššího strukturálního schodku ze všech zemí EU (rovněž 5,0 % HDP) a po Bulharsku i nejvyššího primárního deficitu (2,7 % HDP). V případě Polska dochází za rok 2014 ke stejné situaci jako u Maďarska o 3 roky dříve (viz výše) a ve staré metodice očekávaný přebytek 5,7 % HDP se mění na deficit 3,3 % HDP (podle EK dosáhne polský strukturální deficit v roce 2014 2,9 % HDP). Nezvykle malý schodek ve výši 0,9 % HDP očekává Řecko, které by se tak spolu s Lotyšskem a výše uvedeným Lucemburskem, Německem a Estonskem v letošním roce zařadilo mezi nejlépe hospodařící členské státy EU. Podzimní předpověď EK (2014a), podle níž by měl deficit Řecka dosáhnout 1,6 %, je sice pesimističtější, počítá ale s přebytkem strukturálního salda ve výši 2 % HDP. I další fiskální veličiny se v případě Řecka mají podle EK vyvíjet pozitivně. Primární saldo má dosáhnout 2,7 % HDP, cyklicky očištěné saldo 3,6 % HDP a cyklicky očištěné primární saldo dokonce 8,0 % HDP. Oproti roku 2013 anticipuje horší výsledek hospodaření vládního sektoru v relativním vyjádření 13 zemí EU včetně ČR. V postupném snižování deficitu je velmi úspěšné Rumunsko, Litva a Lotyšsko; krátkodobě také Řecko, otázkou je jeho budoucí vývoj, který však EK vidí velmi pozitivně. Požadavek Paktu stability a růstu ohledně relativní výše salda by v roce 2014 nesplnilo 10 zemí EU. Itálie s dlouhodobě kladnou primární bilancí pak patrně vykáže hraniční hodnotu -3 % HDP (viz Tabulka B.15 v příloze).

2.2.2 Dluh sektoru vládních institucí

Dluh vládního sektoru, vyjádřený v nominální hodnotě vždy ke konci příslušného roku, zhruba reflektuje dlouhodobý vývoj deficitů příslušné země. V celé EU dosáhl dluh vládního sektoru v roce 2013 konsolidované hodnoty³ 85,4 % HDP, tedy o 1,9 p.b. více než

³ Konsolidované hodnoty dluhu sektoru vládních institucí jsou přirozeně menší než hodnoty nekonsolidované, což je způsobeno vyloučením mezivládních půjček a v případě eurozóny finančních výpomocí v rámci Evropského nástroje finanční stability. Např. v roce 2013 se jednalo o půjčky zejména Irsku, Portugalsku a Řecku.

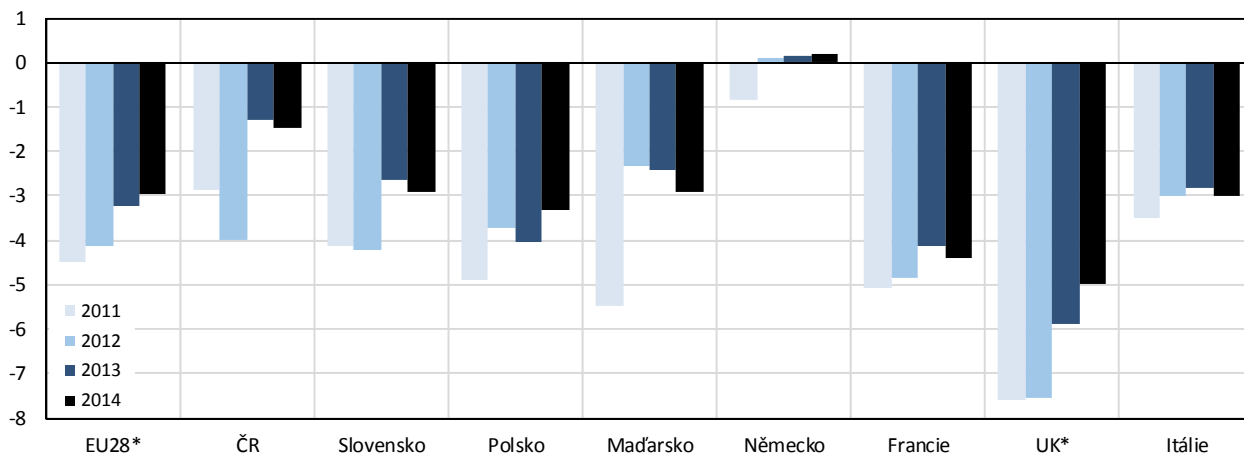
v roce 2012 (nekonsolidovaná výše je současně za použití finančního roku v případě Spojeného království na úrovni 87,0 % HDP).

Primát nejzadluženější země EU zůstává Řecku. V minulých letech sice došlo k prominutí části vládního dluhu ze strany soukromých věřitelů, nicméně vlivem několik let trvajících výrazného ekonomického propadu a jednorázových opatření (rekapitalizace bank) se relativní ukazatel vládního dluhu nadále prohloubil na 174,9 % HDP v roce 2013. V roce 2014 se podle podzimní notifikace očekává snížení o 0,6 p.b.⁴, EK naopak predikuje růst o 0,6 p.b. Mezi další země s dluhem přesahujícím 100 % HDP patří Itálie, Portugalsko, Irsko, Belgie a Kypr. V blízké budoucnosti se k nim zřejmě připojí Španělsko, k dosažení 100 % HDP má velmi blízko také vládní dluh Francie. Na Kypru i ve Slovinsku se zejména vlivem nedávné bankovní krize vládní dluh v letech 2010–2013 téměř zdvojnásobil. Zatímco Kypr očekává v roce 2014 jeho snížení, ve Slovinsku se naopak dále prohloubí. Relativní dluhový ukazatel se pozitivně vyvíjí v Lotyšsku, Německu a Maďarsku a dá se říci, že i v Polsku. Suverénně nejnižší je tento ukazatel v Estonsku, kde v roce 2013 poprvé dosáhl dvouciferné hodnoty 10,1 % HDP (v absolutním vyjádření se dluh v letech 2011–2013 téměř zdvojnásobil), přičemž v roce 2014 se anticipuje mírný pokles na 9,8 % HDP. Ve většině zemí EU dochází k relativnímu zhoršení objemu dluhu; za období 2010–2014 je tento trend nejvýrazněji vidět v případě Bulharska, Chorvatska, Irska, Kypru, Portugalska, Slovinska a Španělska (viz Tabulka B.15 v příloze). V roce 2013 i 2014 by dluhové fiskální kritérium 60 % HDP splnilo 12 zemí, přičemž z této skupiny zřejmě brzy vypadne Finsko. Dalším státem, který se referenční úrovni pomalu přibližuje, je Slovensko, nicméně EK vidí jeho vývoj o něco příznivěji než jeho vlastní podzimní notifikace (54,9 proti 54,1 % HDP v roce 2014).

⁴ Před zaokrouhlením hodnot, které tvoří tento rozdíl, na jedno desetinné místo činí hodnota rozdílu 0,7 p.b.

Obrázek 2.1: Saldo vládního sektoru ve vybraných zemích EU (2011–2014)

(v % HDP)

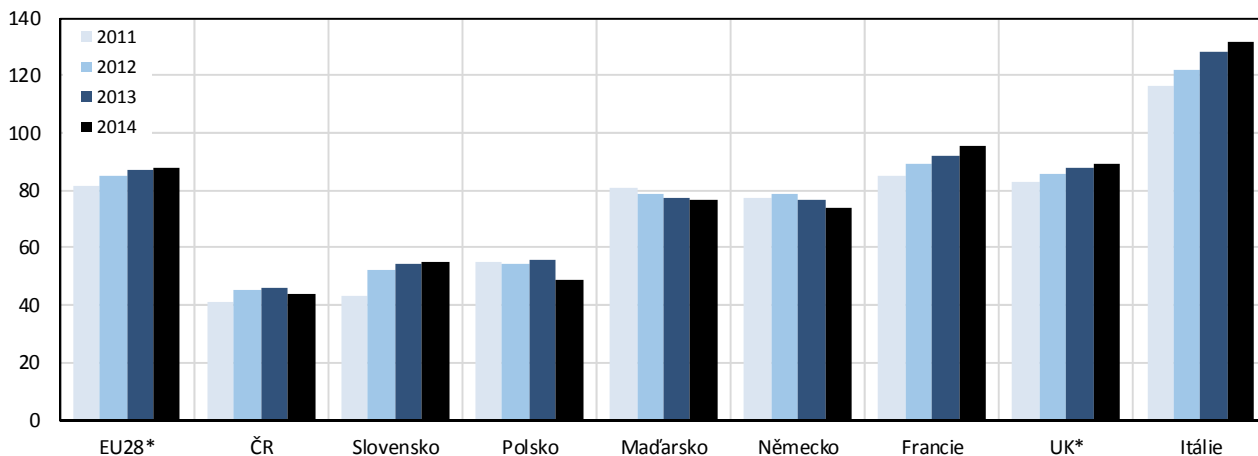

Pozn.: *) U Spojeného království jde o data za finanční rok (1. duben roku t až 31. březen roku t+1), která jsou směrodatná pro postup při nadměrném schodku.

Zdroj: Eurostat (2014b). Nominální HDP pro ČR v roce 2014 MF ČR.

Obrázek 2.2: Dluh vládního sektoru ve vybraných zemích EU (2011–2014)

(v % HDP)

Pozn.: U EU28 jde o nekonsolidovaný dluh. *) U Spojeného království jde o data za finanční rok (1. duben roku t až 31. březen roku t+1), která jsou směrodatná pro postup při nadměrném schodku.

Zdroj: Eurostat (2014b). Nominální HDP pro ČR v roce 2014 MF ČR.

2.2.3 Financování státního dluhu

Obrázek 2.3 zachycuje vývoj spreadů (na základě měsíčních průměrů) neboli rozdílů výnosů desetiletých státních (resp. vládních) dluhopisů vůči německým dluhopisům stejného druhu, tzv. bundům, a to v období od ledna 2008 do října 2014. Jejich vývoj do určité míry koreluje s fiskálními ukazateli vládního deficitu a dluhu a nejlépe vystihuje důvěru finančních trhů v danou zemi. Pro lepší názornost a přehlednost jsme vybrané země EU rozdělili do 4 skupin.

V levém horním grafu jsou (s výjimkou skandinávských) země s velmi nízkým spreadem, přičemž v jednom období byl výnos britských dluhopisů dokonce nižší než německých (pro úplnost lze dodat, že v několika případech tomu tak bylo i u dánských a švédských dluhopisů). Tyto státy se těší nejvyšší důvěře v rámci EU. Vyšší spready u dlouhodobě vysoko

zadlužené Belgie jsou zapříčiněny kromě vývoje v eurozóně i více než rok a půl trvajícími problémy při sestavování vlády a také ne úplně jednoduchou situací v bankovním sektoru, nicméně situace se od poloviny roku 2012 pomalu stabilizuje.

Pravý horní a levý dolní graf znázorňuje vývoj v zemích jižního křídla a Irska, kde ekonomické turbulence po vypuknutí americké hypoteční krize o něco později odhalily tamější vnitřní problémy a nerovnováhy. K této skupině byla přidána Francie, jejíž rating byl v nedávné době rovněž několikrát zhoršen, a nově také Lotyšsko jako nový člen eurozóny, a to pro vysokou úroveň spreadu na přelomu let 2009 a 2010, kdy jeho výše vlivem dopadu hluboké ekonomické recese kulminovala. Od té doby je zcela zřetelně vidět víceméně jen jeho klesající průběh. Vývoj v Řecku se v posledním roce až dvou výrazně zlepšil a pozitivně

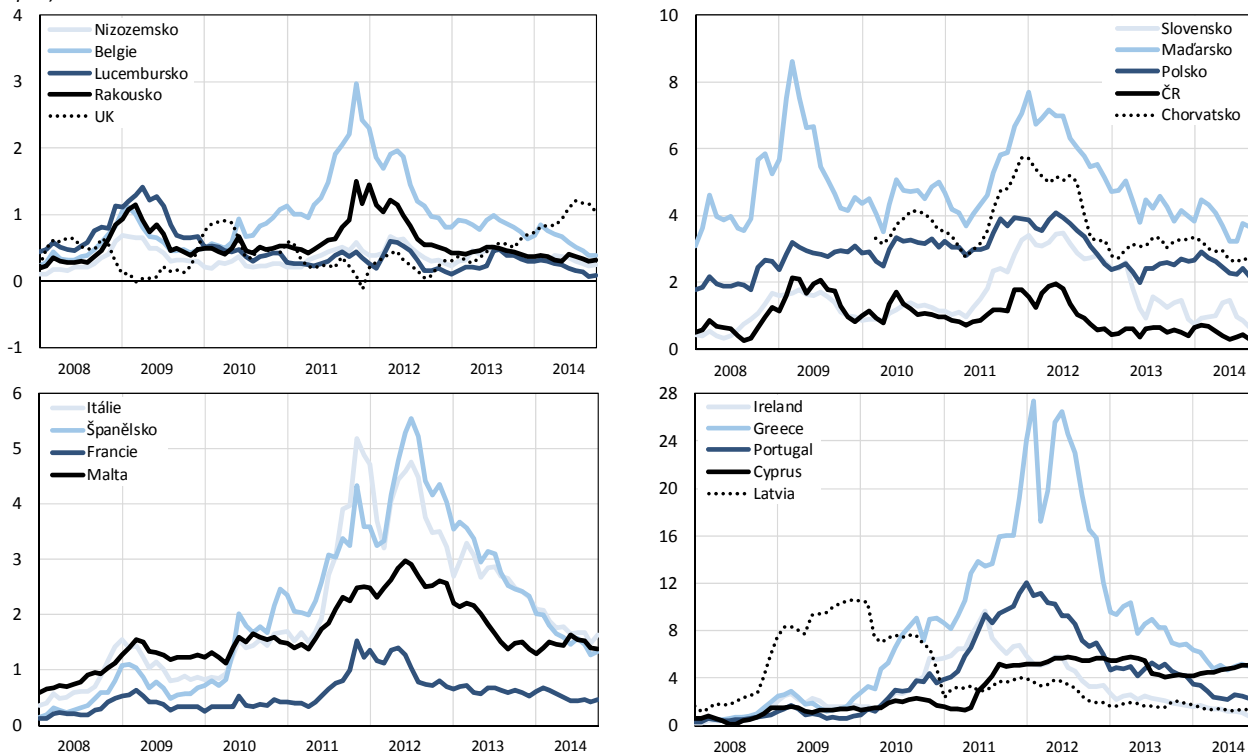
vnímané kroky řecké vlády signalizují obnovující se důvěru investorů.

Konečně poslední skupina v pravém dolním grafu ukazuje vývoj zemí střední Evropy, které v posledních 25 letech prodělaly velké ekonomické, politické a sociální změny. Díky nastartované trajektorii fiskální kon-

solidace vnímají finanční trhy z této geografické oblasti pozitivně nejvíce ČR následovanou Slovenskem, což se projevuje v nízké rizikové příirážce na emitované dluhopisy a nižších nákladech dluhové služby. Za Chorvatsko jako nejnovějšího člena EU disponuje ECB daty až od března 2010.

Obrázek 2.3: Spready vůči německým dluhopisům ve vybraných zemích EU (leden 2008 až říjen 2014)

(v p.b.)

Pozn.: Spready jsou spočteny jako rozdíl výnosů desetiletých státních dluhopisů pro konvergenční účely dané země a výnosů odpovídajících dluhopisů Německa.

Zdroj: ESCB (2014). Výpočty MF ČR.

3 Střednědobý fiskální výhled

Střednědobý výhled hospodaření vládního sektoru je výsledkem interakce fiskální strategie vlády a makroekonomického výhledu. Technickým nástrojem v procesu rozpočtového plánování a dosažení cílů vlády je závazný střednědobý výdajový rámec pro státní rozpočet a státní fondy.

Vláda premiéra Bohuslava Sobotky si vytkla za cíl provádět udržitelnou prorůstovou a sociálně-ekologickou odpovědnou hospodářskou politiku (Vláda ČR, 2014). Cílem je tak udržet deficit vládního sektoru v podílu na HDP pod 3 %. Postup při nadměrném schodku byl ukončen na základě výsledku za rok 2013 a střednědobého výhledu EK z jara 2014. Původně odhadovaná výše salda vládního sektoru byla -2,9 % HDP, skutečnost však byla ještě o mnoho příznivější. Rok 2013 nakonec skončil saldem -1,3 % HDP. V roce 2014 očekáváme de facto obdobný výsledek -1,5 % HDP. V návrhu státního rozpočtu a rozpočtu státních fondů na rok 2015 jsou mimo jiné akcentovány investice do vzdělání, vědy, výzkumu a dopravní infrastruktury. V dalších letech výhledu tak očekáváme nejprve zhoršení výsledků hospodaření vládního sektoru na -2,2 % HDP v roce 2015 s postupným zlepšením především v důsledku odhadovaného ekonomického růstu. Další predikované zlepšení hospodaření vládního sektoru bude spojeno s realizací plánovaných opatření v boji proti daňovým únikům.

3.1 Střednědobý výhled a výdajový rámec

Závaznost střednědobého výdajového rámce (dále Rámec) vyplývá obecně ze zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, konkrétní částky Rámce pak stanovuje usnesení Poslanecké sněmovny. V roce 2012 vstoupila v platnost novela zákona č. 218/2000 Sb. (zákon č. 501/2012 Sb.), která upravuje náplň částek výdajového rámce v souladu s metodikou sestavování státního rozpočtu a rozpočtu státních fondů. Tím byla zrušena metodika fiskálního cílení, avšak na způsob odvození částek výdajových rámců úprava vliv nemá.

Stávající Rámec na roky 2015 a 2016 byl schválen Poslaneckou sněmovnou 19. prosince 2013 (usnesení č. 71/2013) s částkami Rámce ve výši 1 153,0 mld. Kč pro rok 2015 a 1 163,5 mld. Kč pro rok 2016 (v konsolidovaném vyjádření) resp. 1 167,5 mld. Kč pro rok 2015 a 1 177,7 mld. Kč v roce 2016 (v nekonsolidovaném vyjádření).

Schválený Rámec je možné bez souhlasu Poslanecké sněmovny upravit pouze o taxativně vymezené položky, jakými jsou: významně odchylný vývoj spotřebitelských cen, změny v odhadu výdajů spolufinancovaných prostředky z EU a z finančních mechanismů, dopady změn rozpočtového určení daní na výdaje a mimořádné situace. Dále je možné rámec navýšit o jedno promile celkových výdajů na rok návrhu státního rozpočtu a o dvě promile na rok po něm následující. Pro rok 2015 je tak částka rámce zvýšena o 88,7 mld. Kč v důsledku očekávaných výdajů, které jsou spolufinancovány z fondů EU a z finančních mechanismů, a o 51,6 mld. Kč v roce 2015, resp. 7,3 mld. Kč v roce 2016, které předpokládají odlišné dotační vztahy mezi

státním rozpočtem a státními fondy, tzv. konsolidaci (úpravy o konsolidaci mění pouze nekonsolidované Rámce, nikoliv konsolidované.). Žádné další úpravy z výše jmenovaných nejsou v letech výhledu uvažovány.

Takto aktualizované částky schváleného Rámce by implikovaly výdajový strop ve výši 1 241,7 mld. Kč v roce 2015 a 1 163,5 mld. Kč v roce 2016 (v konsolidovaném vyjádření). V důsledku snahy vlády realizovat své priority dle Programového prohlášení vlády byly Rámce usnesením č. 409/2014 ze dne 19. září 2014 navýšeny o 16 mld. Kč v roce 2015 a 27,5 mld. Kč v roce 2016. Po aktualizaci o tyto úpravy tedy dosahují rámce hodnot 1 257,7 mld. Kč pro rok 2015 a 1 191,0 mld. Kč pro rok 2016 (v konsolidovaném vyjádření). Tyto úpravy znázorňuje Tabulka 3.1.

Vláda těmito úpravami stanovila nové limity pro své výdaje v rámci státního rozpočtu a státních fondů. Tyto limity nakonec ale nebyly vyčerpány, protože nově schválené rámce jsou v letech 2015 a 2016 sníženy o 8,7 mld. Kč resp. 8,6 mld. Kč. Celkový přehled schváleného, aktualizovaného a nově stanoveného Rámce prezentuje Tabulka 3.2.

Jak je z obou tabulek patrné, částky Rámce na roky 2016 a 2017 významně klesají. Tento razantní pokles je však způsoben výpočtem Rámce, kdy na rok t+2 a t+3 nejsou započítávány do příjmů ani do výdajů prostředky z EU a z finančních mechanismů a jejich profinancování.

Tabulka 3.1: Úprava původního střednědobého výdajového rámce (SDVR)*(v mld. Kč)*

		2015	2016
Střednědobé výdajové rámce dle usnesení PS PČR 71/2013	1	1153,0	1163,5
Střednědobé výdajové rámce dle usnesení PS PČR 409/2014	2	1169,0	1191,0
Úpravy dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech	3	88,7	-
Střednědobé výdajové rámce upravené dle rozpočtových pravidel	4=2+3	1257,7	1191,0

Zdroj: MF ČR.

Tabulka 3.2: Rozdíly mezi upraveným střednědobým výdajovým rámcem schváleným v roce 2013, úpravám v roce 2014 a nově navržené částky rámce do roku 2017*(v mld. Kč)*

		2015	2016	2017
Střednědobé výdajové rámce dle usnesení PS PČR 409/2014 a dle rozpočtových pravidel	1	1257,7	1191,0	-
Nově navržené Střednědobé výdajové rámce	2	1249,0	1182,4	1215,0
Zpřísnění (-) / překročení (+) Střednědobých výdajových rámců	3=2-1	-8,7	-8,6	-

Pozn.: Pokles úrovně výdajů mezi roky 2015 a 2016 je mj. způsoben tím, že do výhledu na roky 2016 a 2017 nejsou zahrnuty výdaje z prostředků EU a finančních mechanismů.

Zdroj: MF ČR.

3.2 Střednědobý výhled sektoru vládních institucí

Přehledný vývoj hospodaření celého sektoru i jednotlivých subsektorů vládních institucí v ČR od roku 2013 do roku 2017 podává Tabulka 3.3. Z ní je patrné, že saldo vládního rozpočtu pochází z centrální úrovně (státní rozpočet a státní fondy), zatímco hospodaření místních vládních institucí je mírně přebytekové. Sektor fondů sociálního zabezpečení by měl hospodařit v celém sledovaném období s vyrovnanými rozpočty. V dalším textu jsou popsány hlavní tendence a opatření, formující vývoj vládních příjmů a výdajů v období nadcházejících tří let.

3.2.1 Příjmy sektoru vládních institucí

V období výhledu počítáme se stabilním a poměrně vysokým růstem inkasa daňových příjmů (včetně příspěvků na sociální zabezpečení) v průměrné roční výši 3,4 %. Ve srovnání s květnovým vydáním Fiskálního výhledu (MF ČR, 2014a) byl mírně navýšen odhad vývoje HDP, resp. navýšeny odhadované velikosti makroekonomických bází jednotlivých daňových titulů v říjnové Makroekonomické predikci MF ČR (viz kapitola 1.1).

Pro období výhledu není plánována významnější daňová diskrece, meziroční dynamika celkových příjmů sektoru vládních institucí je tak ovlivněna především výrazným přechodným nárůstem kapitálových transferů z EU v roce 2015, určených na spolufinancování investičních akcí v souvislosti s dočerpáváním dostupných finančních prostředků z Programového období 2007–2013.

Vývoj inkasa daně z příjmů fyzických osob bude určen především růstem objemu mezd a platů v ekonomice, který je očekáván v průměrné výši 4 % ročně. Od roku 2015 bude v rámci podpory rodin s více dětmi zvýšeno daňové zvýhodnění na druhé dítě o 2 400 Kč ročně a na třetí a další dítě o 3 600 Kč ročně ve srovnání se současným stavem. V důsledku tohoto opatření se v roce 2015 sníží odvody na osobní důchodové dani o 1,6 mld. Kč. Plynulé zvyšování daňového zvýhodnění by mělo pokračovat i v dalších letech výhledu. Meziroční efekt na inkaso daně z příjmů fyzických osob bude činit 1 mld. Kč v roce 2016 a 1,7 mld. Kč o rok později.

Tabulka 3.3: Hospodaření sektoru vládních institucí*(v % HDP, růst v %)*

		2013	2014	2015	2016	2017
Saldo sektoru vládních institucí	% HDP	-1,3	-1,5	-2,2	-1,4	-1,1
Ústřední vládní instituce	% HDP	-1,7	-1,8	-2,2	-1,5	-1,1
Místní vládní instituce	% HDP	0,3	0,3	0,1	0,0	0,0
Fondy sociálního zabezpečení	% HDP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Příjmy celkem	% HDP	40,7	39,8	40,0	38,9	38,8
	růst v %	3,2	2,5	4,9	0,8	3,4
Výdaje celkem	% HDP	42,0	41,3	42,2	40,3	39,8
	růst v %	-3,2	3,0	6,5	-0,9	2,5

Zdroj: Rok 2013 ČSÚ (2014a, 2014b). Výpočty a predikce MF ČR.

Fiskální dopad v roce 2015 bude mít také omezení možnosti uplatnění výdajových paušálů pro osoby samostatně výdělečně činné, kdy plátcí využívající 60% a 80% paušál budou moci uplatnit výdaje maximálně ve výši 1,2 mil. Kč, resp. 1,6 mil. Kč ročně. Uplatnitelný paušál pak bude zastropován na 2 mil. Kč. Dodatečný příjem pro vládní finance plynoucí ze zavedení tohoto opatření by měl činit zhruba 0,5 mld. Kč. Další parametrické změny u osobní důchodové daně s dopadem na vládní příjmy v letech výhledu neočekáváme.

U příspěvků na sociální a zdravotní pojištění, jakožto rozpočtově nejvýznamnější položky pro vládní sektor, předpokládáme výrazný autonomní růst obdobně jako u daně z příjmů fyzických osob. Průměrné tempo růstu by mělo být na úrovni 4,2 %, což představuje mírné navýšení odhadu ve srovnání s květnovým Fiskálním výhledem (MF ČR, 2014a).

V souladu se střednědobým výhledem státního rozpočtu počítáme v predikci s posunem příjmů z úrazového pojištění poskytovaného prostřednictvím vládního sektoru na rok 2017. Příjmy z tohoto titulu by měly v prvním roce platnosti dosáhnout výše 5,8 mld. Kč, po očištění o plánované výdaje na dávky úrazového pojištění pak 0,9 mld. Kč.

Předpokládaný ekonomický růst se pozitivně odrazí i na inkasu daně z příjmů právnických osob, kde predikujeme průměrný růst o 3,5 % ročně. Vyjma dvou opatření se zcela marginálním fiskálním efektem (daňově uznatelné výdaje na založení a provoz zaměstnavatelských školek, omezení možnosti využívat nulovou sazbu při zdanění investičních fondů) neuvažujeme žádná další legislativní opatření s dopadem na výnos této daně.

Z hlediska dopadů na příjmovou stranu rozpočtů vládního sektoru představuje nejvýraznější opatření zavedení druhé redukované sazby daně z přidané hodnoty ve výši 10 % na léky, knihy a nenahraditelnou dětskou výživu. Výpadek inkasa vyplývající z jejího zavedení odhadujeme na 4,2 mld. Kč. Toto opatření ovšem způsobí rovněž pokles nákladů subjektů vládního sektoru na léky, jejichž odběratelem je cca z 50 % právě vládní sektor, čistý dopad na deficit tak bude zhruba poloviční. Pro rok 2015 odhadujeme meziroční růst výběru daně z přidané hodnoty o 1,7 %, v dalších dvou letech předpokládáme dvojnásobná tempa růstu v souladu s růstem nominální spotřeby.

Tabulka 3.4: Výhled příjmů sektoru vládních institucí

	2013	2014	2015	2016	2017
	<i>mld. Kč</i>				
Příjmy celkem	1664	1705	1788	1803	1864
Daňové příjmy	812	824	848	874	898
Daně z výroby a dovozu	526	522	537	551	563
Daň z přidané hodnoty	304	316	321	332	343
Spotřební daně	183	168	178	181	182
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	286	302	312	323	335
Daň z příjmů fyzických osob	151	159	164	170	176
Daň z příjmů právnických osob	132	140	144	150	155
Kapitálové daně	0	0	0	0	0
Sociální příspěvky	606	629	655	680	711
Důchody z vlastnictví	38	35	35	35	36
Ostatní	207	217	250	214	220
	<i>růst v %</i>				
Příjmy celkem	3,2	2,5	4,9	0,8	3,4
Daňové příjmy	4,6	1,5	2,9	3,0	2,7
Daně z výroby a dovozu	4,9	-0,7	2,8	2,7	2,2
Daň z přidané hodnoty	6,2	4,0	1,7	3,4	3,3
Spotřební daně	4,2	-8,1	5,6	1,8	0,5
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	4,1	5,6	3,1	3,7	3,6
Daň z příjmů fyzických osob	4,5	5,3	3,4	3,6	3,5
Daň z příjmů právnických osob	3,8	5,9	2,8	3,8	3,8
Kapitálové daně	-16,5	-96,4	2,5	2,5	2,5
Sociální příspěvky	1,1	3,8	4,1	3,7	4,6
Důchody z vlastnictví	8,2	-8,0	0,2	1,6	1,8
Ostatní	3,4	4,6	15,2	-14,4	2,7
Daňová kvóta	34,8	34,1	33,8	33,6	33,6
	<i>% HDP</i>				

Zdroj: Rok 2013 ČSÚ (2014b). Výpočty a predikce MF ČR.

Box 3: Plánovaná opatření v boji proti daňovým únikům

Jedním z chystaných opatření, která budou sloužit v rámci boje s úniky u daně z přidané hodnoty, je zavedení tzv. „kontrolního hlášení“. Toto opatření vstoupí v účinnost k 1. lednu 2016. Základním principem tohoto opatření je stanovení povinnosti, aby i v případě plnění mezi tuzemskými plátcí dodavatelé i odběratelé předávali Finanční správě ČR spolu s daňovým přiznáním k dani z přidané hodnoty elektronicky i výpis ze záznamní povinnosti, kde by byla zachycena veškerá přijatá i poskytnutá plnění podléhající dani. Kontrolní hlášení tak umožní efektivnější dohled a kontrolu zejména při vyplácení nadměrných odpočtů.

Dalším chystaným opatřením, které bude cíleno jak na podvody na dani z přidané hodnoty, tak na podvody na daních z příjmů, je zavedení tzv. elektronické evidence tržeb. Zejména pro svoji jednoduchost, otevřenost a efektivní fungování byl zvolen chorvatský model, tedy zaslání údajů on-line přes internetové připojení bez nutnosti jakékoli certifikace hardware či software. Prioritou je optimální a vyvážené fungování celého systému s využitím současných technologických možností, minimalizace administrativní zátěže povinných subjektů a celkových nákladů a efektivní využití dat pro práci Finanční správy ČR. Při spuštění elektronické registrace tržeb bude nutno zamezit obcházení systému, včetně zvýšení motivace spotřebitelů k tomu, aby vyžadovali od svého obchodníka či jiného podnikatele účtenku. Plánovaná účinnost tohoto opatření je od 1. ledna 2016 pro ubytovací a stravovací služby, 1. duben 2016 pro maloobchod a velkoobchod a 1. červenec 2016 pro ostatní činnosti.

V reakci na rostoucí podvody na dani z přidané hodnoty byla rovněž navržena novela zákona, která rozšiřuje okruh dodání zboží, na který lze uplatnit režim přenesené daňové povinnosti (tzv. reverse charge). Nově bude možno použít reverse charge při dodání následujícího zboží: mobilní telefony, zařízení s integrovanými obvody, herní konzole, tablety a laptopy, obiloviny a technické plodiny včetně olejnatých semen a cukrové řepy, dodání surových či polozpracovaných kovů včetně drahých kovů. Jako další opatření, které je rovněž obsaženo v dané novele, je zavedení mechanismu rychlé reakce. Mechanismus umožňuje nařízením vlády na dobu maximálně devíti měsíců stanovit používání režimu přenesení daňové povinnosti. Navrhovaná účinnost tohoto opatření je k 1. lednu 2015.

Tabulka 3.5: Odhad dopadů připravovaných opatření proti daňovým únikům

(v mld. Kč)

	Elektronická evidence tržeb	Kontrolní hlášení
Daň z přidané hodnoty	6	15
Daň z příjmů fyzických osob	5	-
Daň z příjmů právnických osob	2	-

Pozn.: Dopady odpovídají současnému návrhu chystaných opatření. V případě dalších parametrických úprav chystaných opatření lze předpokládat i úpravu dopadů.

Zdroj: MF ČR.

U spotřebních daní jako akcízu očekáváme významný růst inkasa v roce 2015 (o 5,6 %), který bude tažen především vyššími příjmy spotřební daně z tabákových výrobků. Vysoký růst lze vysvětlit jednak efektem nízké základny roku 2014 (nižší aktuální příjmy ze spotřební daně z tabákových výrobků v důsledku významného předzásobení na konci roku 2013), jednak dalším diskrečním zvýšením sazby z cigaret (dopad cca 2,8 mld. Kč). K vyššímu inkasu v roce 2015 a rovnoměrnějšímu rozložení daňových příjmů ze spotřební daně z tabákových výrobků i v dalších letech přispěje také schválená novela zákona o spotřebních daních omezující možnost předzásobení. Ta stanovuje, že v případě zvýšení spotřební daně budou moci obchodníci prodávat cigarety se starými kolkami jen po dobu tří měsíců. V letech 2016 a 2017, kdy již není s dalšími diskrečními změnami počítáno, odhadujeme výrazně nižší růsty inkasa než v roce 2015.

V položce ostatních příjmů (Tabulka 3.4) počítáme v roce 2015 s výrazným nárůstem aktuálních investičních dotací, a to o 28 mld. Kč, resp. 60 % ve srovnání s rokem 2014. Jedná se o objem prostředků EU určených na spolufinancování investičních projektů ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti realizovaných tuzemskými příjemci v roce 2015 (blíže viz subkapitola 3.2.2). Vzhledem k tomu, že po příjmech z aukce kmitočtů pro mobilní operátory ve výši 8,5 mld. Kč v roce 2014 nepočítáme pro období výhledu s žádnými dalšími jednorázovými příjmy, sníží se

meziročně o tuto částku kategorie ostatních příjmů v roce 2015 (viz Tabulka 3.7).

3.2.2 Výdaje sektoru vládních institucí

Současná fiskální predikce počítá s průměrným meziročním tempem růstu celkových výdajů o 2,7 % v letech 2015–2017. Na tomto růstu se budou podílet jak výdaje na vládní spotřebu a sociální transfery, tak vládní investice. Růst výdajů by měl být právě z důvodu přechodně navýšených investičních výdajů výrazně koncentrován do roku 2015 (6,5 %) a následován cca 1% poklesem v roce 2016. Na horizontu výhledu predikujeme meziroční růst celkových výdajů vládního sektoru o 2,5 %.

Pro rok 2015 počítáme s udržení výrazného růstu objemu náhrad zaměstnancům ve vládním sektoru. Na to bude mít vliv především 3,5% růst platů ve státní správě (toto opatření vstoupilo v platnost již od listopadu 2014, viz také subkapitola 2.1.2). V dalších dvou letech výhledu počítáme v souladu s rozpočtovou dokumentací s růsty platů ve státní správě vždy o 1 % a průměrným růstem celkového agregátu náhrad zaměstnancům o 1,7 %. Dopady zvyšování platů na výdaje vládního sektoru jsou kvantifikovány na cca 11 mld. Kč v roce 2015, čistý dopad na saldo je však výrazně nižší (cca 5,9 mld. Kč) vzhledem k tomu, že významná část z navýšení objemu náhrad zaměstnancům představuje zároveň navýšení příjmů vládního sektoru v podobě daně z příjmů fyzických osob a příspěvků na sociální zabezpečení.

V roce 2014 došlo k poměrně významnému diskrečnímu navýšení naturálních sociálních dávek (tj. výdajů zdravotních pojišťoven na zdravotnickou péči). Pro rok 2015 počítáme s dalším růstem výdajů do zdravotnického systému prostřednictvím navýšení plateb za státní pojišťovnu o 1,8 mld. Kč. Dalším opatřením je navýšení platů lékařů o 5 % od ledna 2015 (dopad cca 3 mld. Kč). Úspory pro systém v úrovni cca 2 mld. Kč pak bude znamenat již zmiňované snížení sazby daně z přidané hodnoty na léky. V průměru počítáme s růstem objemu naturálních sociálních dávek o 2,2 % ročně.

Ke změnám dojde u mandatorních sociálních dávek. Počínaje rokem 2015 končí krácená valorizace důchodů zavedená vládou premiéra Nečase jako konsolidační opatření. Pro rok 2015 je schválena valorizace vyšší (1,8 %) z důvodu kompenzace minulého krácení a od roku 2016 se valorizační vzorec vrací do podoby z roku 2012. Do celkového zvyšování vyplácených důchodů tak bude plně promítnut růst spotřebitelských cen a třetina růstu reálných mezd bez možnosti vlády zvýšit tyto výdaje nad minimální zákonnou mez. Rozpočtový dopad tohoto opatření je vyčíslen na 5,4 mld. Kč. V témže roce dojde rovněž k navýšení částek existenč-

ního a životního minima, což povede k mírnému zvýšení (0,4 mld. Kč) některých sociálních dávek, jejichž výše (resp. nárok na jejich výplatu) je nastavením úrovní těchto minim určena. Zvýšení výdajů na peněžité sociální dávky (cca 4,9 mld. Kč) s sebou přinese již výše zmíněné zavedení úrazového pojištění v roce 2017. Celý systém úrazového pojištění by však měl být z pohledu salda vládního sektoru mírně přebytkový (viz subkapitola 3.2.1).

Pro rok 2015 počítáme s růstem výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu o 35 % oproti roku 2014. Stěžejním faktorem je skokové navýšení předpokládaného čerpání z fondů EU z programového období 2007–2013. Předpoklad signifikantního růstu objemů investic spolufinancovaných v rámci Politiky hospodářské a sociální soudržnosti je založen na znalosti prozatím nevyčerpané částky z alokace určené pro ČR a vývoje objemu prostředků již krytých smlouvou o poskytnutí dotace mezi řídicím orgánem a konečným příjemcem dotace. Vedle růstu objemu investic z prostředků EU (a českého financování těchto projektů) počítáme pro rok 2015 i se zvýšením investic financovaných čistě z národních zdrojů o cca 10 mld. Kč.

Tabulka 3.6: Výhled výdajů sektoru vládních institucí

	2013	2014	2015	2016	2017
<i>mld. Kč</i>					
Výdaje celkem	1717	1769	1885	1868	1915
Výdaje na konečnou spotřebu	802	825	850	867	884
Výdaje na kolektivní spotřebu	386	396	415	426	437
Výdaje na individuální spotřebu	416	430	435	441	447
Naturální sociální dávky	234	243	250	255	260
Transfery individuálních netržních výrobků a služeb	182	186	185	186	187
Sociální transfery jiné než naturální	544	566	589	604	624
Úroky	55	55	53	54	56
Dotace	109	116	118	121	123
Tvorba hrubého fixního kapitálu	141	149	201	150	156
Ostatní	65	59	73	72	73
Náhrady zaměstnancům	294	302	311	315	322
Sociální transfery celkem	779	809	839	859	884
<i>růst v %</i>					
Výdaje celkem	-3,2	3,0	6,5	-0,9	2,5
Výdaje na konečnou spotřebu	2,4	2,9	3,0	2,0	1,9
Výdaje na kolektivní spotřebu	3,8	2,6	4,8	2,7	2,6
Výdaje na individuální spotřebu	1,1	3,2	1,3	1,4	1,3
Naturální sociální dávky	0,5	3,7	2,7	2,1	2,0
Transfery individuálních netržních výrobků a služeb	1,8	2,6	-0,6	0,4	0,4
Sociální transfery jiné než naturální	2,1	3,9	4,1	2,6	3,3
Úroky	-5,5	-1,3	-2,2	2,2	3,0
Dotace	9,7	6,2	2,0	2,0	2,0
Tvorba hrubého fixního kapitálu	-9,8	5,4	35,4	-25,3	3,6
Ostatní	-54,5	-9,5	24,3	-1,7	1,4
Náhrady zaměstnancům	2,6	3,0	2,9	1,2	2,1
Sociální transfery celkem	1,6	3,9	3,7	2,4	2,9

Zdroj: Rok 2013 ČSÚ (2014b). Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.7: Struktura diskrečních opatření (2015–2017)*(v mld. Kč)*

	2015	2016	2017
Opatření na příjmové straně celkem	-5,6	0,6	5,5
Příjímé daně	4,2	0,2	5,0
daň z příjmů fyzických osob	0,1	-0,8	-1,5
daň z příjmů právnických osob	0,0	0,1	0,0
sociální a zdravotní pojištění	4,1	0,9	6,5
Nepříjímé daně	-1,2	0,4	0,5
daň z přidané hodnoty	-3,6	0,4	0,5
spotřební daně	2,4	0,0	0,0
Ostatní příjmy	-8,5	0,0	0,0
Opatření na výdajové straně celkem	-28,3	8,0	2,9
sociální dávky	-5,8	-0,1	4,8
náhrady zaměstnancům	-11,2	-2,4	-1,9
zdravotnictví	0,2	0,0	0,0
ostatní výdaje	-11,5	10,5	0,0
Celkový dopad na saldo	-33,9	8,6	8,4
	<i>% HDP</i>		
	-0,8	0,2	0,2

Pozn.: Údaje v tabulce zobrazují meziroční diskreční změny v důsledku veškerých plánovaných opatření na příjmové a výdajové straně rozpočtu sektoru vládních institucí. Záporné hodnoty značí meziroční zhoršení salda.

Zdroj: MF ČR.

Třetím faktorem skokového navýšení investiční aktivity je jednorázová imputace pořízení stíhacích letounů JAS 39 Gripen finančním leasingem ve výši 10,5 mld. Kč, která je dle statistického standardu ESA 2010 klasifikována jako tvorba hrubého fixního kapitálu.

Rok 2015 by měl být již třetím v řadě, kdy klesnou nominální úrokové náklady na obsluhu dluhu vládního sektoru. V dalších dvou letech výhledu očekáváme pouze mírný meziroční růst a stabilizaci podílu úrokových nákladů na HDP na hodnotě 1,2 %. Úrokové náklady v podílu na HDP pak mají tendenci v celém predikovaném horizontu Fiskálního výhledu stagnovat v důsledku nízké implicitní úrokové sazby, jež odráží pozitivní vnímání ČR na finančních trzích.

3.2.3 Dluh sektoru vládních institucí

Dluh vládního sektoru by měl v relativní výši poklesnout o 2,0 p.b. z 45,7 % HDP v roce 2013 na 43,8 % HDP v roce 2014. Dále očekáváme jeho snižování až k hodnotě 41,7 % HDP v roce 2017.

Hlavní determinantou pro predikci dluhu sektoru vládních institucí je výhled hospodaření vládního sektoru. Rozdíl mezi změnou dluhu a výší salda sektoru vládních institucí reflektuje tzv. stock-flow adjustment. Odlišné změny dluhové kvóty a výše deficitu lze vysvětlit vývojem nominálního HDP, kdy při stagnaci výše dluhu a růstu HDP dochází k poklesu dluhové kvóty. Ta se sníží v důsledku nárůstu nominálního HDP, který je determinován pokračujícím oživováním ekonomické aktivity. Do nárůstu nominální výše HDP se také promítla revize nominální hladiny hrubého domácího produktu související s implementací nové metodiky národních účtů ESA 2010 (více v Boxu 1). Opačným směrem působí začlenění České exportní banky do

sektoru ústředních vládních institucí (více v Boxu 2), což nominální výši dluhu zvýšilo o cca 87 mld. Kč v roce 2013.

Co se týče ostatních faktorů, výrazný vliv na změnu dluhu bude mít v roce 2014 a 2015 položka čisté pořízení finančních aktiv. V těchto letech je plánováno postupné zapojení disponibilní likvidity státní pokladny do financování státu. Důvodem pro pokles rezervy peněžních prostředků jako nástroje řízení likvidity státní pokladny a zapojení dalších zdrojů k financování salda státního rozpočtu během kalendářního roku je reakce na přijetí novely č. 501/2012 s účinností od 1. ledna 2013, která mimo jiných norem mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů. To bylo před její účinností zajišťováno z rezervy peněžních prostředků vytvořené z emisní činnosti. Novela přinesla rozšíření počtu subjektů, které mají účty podřízené státní pokladně, a došlo tak k přírůstku disponibilní likvidity státu v systému souhrnných účtů státní pokladny. Jejím cílem je přispět k úspoře úrokových nákladů na obsluhu státního dluhu a ke snížení likviditního a refinančního rizika centrální vlády.

V důsledku toho předpokládáme nominální úroveň státního dluhu pro roky 2014 a 2015 zafixovanou na úrovni konce roku 2013, tj. na hodnotě 1 683 mld. Kč. Mírný nárůst dluhu v sektoru ústředních vládních institucí tak jde na vrub ostatním jednotkám v tomto sektoru mimo státní rozpočet. Možnosti použití disponibilní likvidity státní pokladny v následujících letech výhledu budou záviset na jejím dalším rozvoji a zapojování dodatečných peněžních prostředků státních a veřejných institucí do centrálního systému refinancování státu.

Současný výhled nepočítá s žádnou privatizační akcí. V případě jejího uskutečnění a využití příjmů k financování vládních výdajů by došlo k dalšímu zpomalení nárůstu dluhu.

Největší podíl na zadlužení sektoru vládních institucí má subsektor ústřední vlády. V roce 2014 se očekává jeho hodnota 1 762,5 mld. Kč, tj. 94% podíl z celkového dluhu. Přestože dluh sektoru ústředních

vládních institucí poroste v absolutním vyjádření, jeho podíl na celkovém vládním dluhu se prakticky nezmění. Na druhém místě je pak subsektor místních vlád s předpokládanou hodnotou v roce 2014 117,9 mld. Kč, tj. 6% podílu z celkového dluhu. Subsektor fondů sociálního zabezpečení vykazuje dlouhodobě zanedbatelnou míru zadluženosti.

Tabulka 3.8: Hrubý konsolidovaný dluh sektoru vládních institucí

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vládní instituce celkem	<i>mld. Kč</i>	1842	1869	1875	1887	1953	2004
Ústřední vládní instituce	<i>mld. Kč</i>	1735	1760	1762	1774	1842	1893
Místní vládní instituce	<i>mld. Kč</i>	110	114	118	119	117	117
Fondy sociálního zabezpečení	<i>mld. Kč</i>	0	2	1	0	0	0
Podíl dluhu vládních institucí na HDP	<i>%HDP</i>	45,5	45,7	43,8	42,3	42,1	41,7
Příspěvky ke změně poměru dluhu k HDP							
Změna dluhu	<i>p.b.</i>	4,5	0,2	-2,0	-1,5	-0,1	-0,5
Primární saldo vládního sektoru	<i>p.b.</i>	2,5	0,0	0,2	1,0	0,2	-0,1
Úroky	<i>p.b.</i>	1,4	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2
Růst HDP v běžných cenách	<i>p.b.</i>	-0,3	-0,4	-2,1	-1,8	-1,5	-1,5
Ostatní faktory	<i>p.b.</i>	0,8	-0,6	-1,3	-1,9	0,0	0,0
Rozdíly mezi hotovostním a akruálním principem	<i>p.b.</i>	-2,6	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Čisté pořízení finančních aktiv	<i>p.b.</i>	3,6	-0,8	-1,3	-1,9	0,0	0,0
Přecenění a ostatní faktory	<i>p.b.</i>	-0,2	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: Údaje za dluh sektoru vládních institucí a jeho subsektorů do roku 2013 ČSÚ (2014b). Výpočty a predikce MF ČR.

3.2.4 Cyklický vývoj a rozklad salda

Recese, ve které se ČR nacházela od druhé poloviny roku 2011 do poloviny roku 2013, vedla k prohloubení záporné produkční mezery. Ta by se měla v letech 2014 a 2015 postupně uzavírat a pro léta 2016 a 2017 již očekáváme produkční mezeru kladnou, v důsledku čehož by ve stejném období měla z definice být kladná i cyklická složka salda sektoru vládních institucí.

V položce jednorázové a ostatní přechodné operace je v roce 2014 zohledněn jednorázový příjem z aukčního prodeje nových kmitočtových pásem ve výši 8,5 mld. Kč. Jednorázové výdaje i v letošním roce zvyšuje plošná korekce evropských prostředků určených

k refundaci EK v objemu 1,8 mld. Kč. Mezi další přechodné výdaje patří transfer kapitálu za nestandardní státní záruky (garance vyplývající z řešení krize Investiční a poštovní banky v roce 2000) ve výši 2 mld. Kč. Tento každoroční výdajový transfer je předpokládán ve stejném objemu až do roku 2016 (rok 2016 je posledním rokem, kdy je možné uplatnit nároky plynoucí z poskytnuté záruky). Celkový rozsah jednorázových a přechodných operací je pro rok 2014 odhadován na 0,1 % HDP. V horizontu výhledu nepočítáme s žádným jednorázovým příjmem. Nejvýznamnějším jednorázovým výdajem bude pro rok 2015 finanční leasing letounů JAS 39 Gripen v hodnotě 10,5 mld. Kč.

Tabulka 3.9: Strukturální saldo vládního sektoru (metoda EK)

		2013	2014	2015	2016	2017
Růst HDP ve stálých cenách	%	-0,7	2,4	2,5	2,5	2,5
Růst potenciálního HDP	%	0,7	0,6	1,4	1,8	2,0
Produkční mezera	%PP	-3,0	-1,3	-0,2	0,6	1,0
Saldo vládního sektoru	<i>%HDP</i>	-1,3	-1,5	-2,2	-1,4	-1,1
Cyklická složka salda	<i>%HDP</i>	-1,1	-0,5	-0,1	0,2	0,4
Cyklicky očištěné saldo	<i>%HDP</i>	-0,2	-1,0	-2,1	-1,6	-1,4
Jednorázové a ostatní přechodné operace	<i>%HDP</i>	-0,2	0,1	-0,3	-0,1	0,0
Strukturální saldo	<i>%HDP</i>	0,0	-1,1	-1,8	-1,6	-1,4
Změna strukturálního salda	<i>p.b.</i>	1,4	-1,1	-0,7	0,2	0,1
Úroky	<i>%HDP</i>	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2
Primární strukturální saldo	<i>%HDP</i>	1,4	0,2	-0,6	-0,4	-0,3
Změna primárního strukturálního salda	<i>p.b.</i>	1,3	-1,2	-0,8	0,2	0,1

Zdroj: MF ČR.

Fiskální úsilí, jehož kladné hodnoty v nedávné minulosti znamenaly zlepšování strukturálního salda, by mělo být v letech 2014 a 2015 záporné. Tento vývoj je způsoben především posunem od politiky fiskální konsolidace ke stimulaci křehkého ekonomického růstu. V letech 2016 a 2017, kdy by již ekonomické oživení

mělo být dostatečně robustní, očekáváme fiskální politiku opět restriktivnější. Celkové saldo by se tak mělo po jistém zhoršení v letech 2014 a 2015 v závěru predikčního horizontu mírně zlepšovat k hodnotě -1,1 % HDP.

Box 4: Vliv nových odhadů elasticit cyklicky citlivých příjmů a výdajů na cyklickou složku salda

V polovině letošního roku dokončila Evropská komise (EK, 2014b) a Organizace pro hospodářský rozvoj a spolupráci přípravu nových odhadů elasticit cyklicky citlivých položek příjmů a výdajů sektoru vládních institucí vůči produkční mezeře. Po vyjednávání s členskými státy a určitých modifikacích byly nové elasticity přijaty na začátku září 2014. Příjmovými položkami citlivými na hospodářský cyklus jsou: daň z přidané hodnoty, spotřební daně, daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, příspěvky na sociální zabezpečení a dovozní cla (jejich výše je ovšem z důvodu vstupu ČR do EU od roku 2004 nulová). Za jedinou cyklicky citlivou položkou na straně výdajů jsou považovány dávky podpory v nezaměstnanosti. Provedené nové odhady elasticit ovšem u nepřímých daní (daň z přidané hodnoty a spotřební daně) nepotvrdily testy statistickou významnost odhadů, a proto byl pro členské státy (s výjimkou Itálie, kde idiosynkratické chování těchto položek vedlo EK k přijetí elasticity vůči produkční mezeře o hodnotě 1,10) přijat předpoklad jednotkové elasticity těchto položek vůči produkční mezeře.

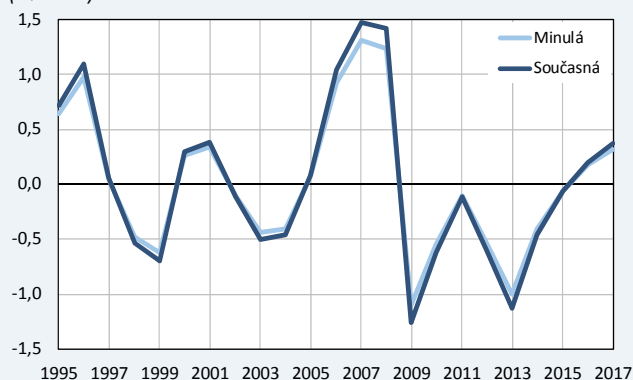
Dříve a od říjnové Makroekonomické predikce ČR (MF ČR, 2014b) používané hodnoty elasticit zachycuje Tabulka 3.10. Srovnání dopadů těchto hodnot na cyklický vývoj poskytuje Obrázek 3.1. Z něj je zřejmé, že současné vyšší odhady elasticit posilují vliv dopadů ekonomického cyklu na vývoj salda sektoru vládních institucí. Nejvýznamnější rozdíly odhadů cyklických složek pozorujeme v době těsně před propuknutím ekonomické krize, kdy v roce 2008 tento rozdíl činil 7 mld. Kč.

Tabulka 3.10: Minulé a současné odhady dlouhodobých elasticit vůči produkční mezeře
(elasticita k produkční mezeře)

	do 2008	2008-2014	od 2014
Daň z přidané hodnoty	1,00	1,00	1,00
Spotřební daně	1,00	1,00	1,00
Daň z příjmů právnických osob	1,39	1,39	1,78
Daň z příjmů fyzických osob	1,19	1,00	1,65
Příspěvky na soc. zabezpečení	0,80	0,80	0,86
Cl	1,00	1,00	1,00
Dávky v nezaměstnanosti	-3,30	-3,30	-2,45

Pozn.: Hodnoty v prvních dvou sloupcích byly v ČR používány do října 2014 s tím, že hodnoty v prvním sloupci se vztahovaly k letům 1995–2007 a hodnoty ve druhém sloupci k letům 2008–2014 (resp. až výhled do 2017). Hodnoty v posledním sloupci jsou v ČR používané od října 2014 a vztahují se k celému období od roku 1995 včetně výhledu.
Zdroj: MF ČR, EK (2014b).

Obrázek 3.1: Srovnání vývoje cyklické složky salda podle minulých a současných odhadů elasticit
(v % HDP)

Zdroj: Výpočty MF ČR.

3.3 Analýza citlivosti

Analýza citlivosti je tvořena pomocí dynamického modelu všeobecné rovnováhy vytvořeném na MF ČR (Aliyev, Bobková, Štork, 2013). Model umožňuje analyzovat dopady jak makroekonomických, tak i fiskálních šoků do ekonomiky. V případě malé a značně otevřené české ekonomiky je hospodářská situace z velké části závislá na vývoji vnějšího sektoru, zejména zemí EU. Analýzy citlivosti se proto zaměřují na tento aspekt a ukazují významnost dopadů horší než očekávané dynamiky růstu v EU do domácí ekonomiky. Další alternativní scénář simuluje dopady neočekávaného skokového zvýšení v současnosti nízké domácí úrokové míry na českou ekonomiku. Všechny alternativní scénáře jsou odvozeny od makroekonomického rámce tohoto Fiskálního výhledu.

3.3.1 Pomalejší ekonomický růst v EU v roce 2015

První scénář je založen na předpokladu, že růst HDP v EU bude v roce 2015 oproti základnímu scénáři o cca 2 p.b. nižší. Tato diference odpovídá výši směrodatné odchylky růstu za období od roku 2000 do poloviny roku 2014.

Tento scénář by vzhledem k úzké vazbě české ekonomiky na EU dopadl negativně do reálného růstu v ČR především prostřednictvím exportu, který z více než 80 % směřuje právě do zemí EU. Nižší zahraniční poptávka by vedla k poklesu exportní aktivity a ke zhoršení salda běžného účtu, které by však bylo částečně kompenzováno nižšími importy. Horší výsledek zahraničního obchodu by se negativně odrazil v růstu reálného HDP a ve vývoji nezaměstnanosti. Tento efekt by

byl nejmarkantnější právě v roce 2015. Vlivy na inflaci plynou především z nižší poptávky po domácím zboží, a to jak ze strany domácích, tak zahraničních subjektů.

Ve standardním režimu by byly dopady zhoršení salda zahraničního obchodu do jisté míry tlumeny výkyvem směnného kurzu koruny. V simulacích však v souladu s avizovanou politikou ČNB předpokládáme, že po celé období roku 2015 bude směnný kurz udržován v blízkosti hranice 27 korun za euro.

Negativně by byla dotčena rovněž investiční aktivita firem, jejíž tempo růstu by se oproti základnímu scénáři zpomalilo o zhruba 0,9 p.b. Spotřeba domácností by zaznamenala pokles tempa růstu v řádu cca 1,3 p.b. zejména v důsledku nižšího růstu mezd (a vyšší míry nezaměstnanosti).

Saldo sektoru vládních institucí by bylo ovlivněno prostřednictvím nižšího inkasa daní od jednotlivců odvádějících část z mezd i firem platících ze svých zisků, stejně jako nižšími daněmi ze spotřeby. Spolu s navýšením výdajové strany o větší objem vyplacených dávek v nezaměstnanosti by došlo ke zhoršení vládních deficitů o 1,1 p.b. v prvním roce a 0,3 p.b., resp. 0,1 p.b. v dalších letech. Vyšší deficity by se následně kumulovaly do vyššího dluhu, a to zhruba o 1,8 p.b. v posledním roce sledovaného období. Kumulaci dluhu by naopak mírně zbrzdily nižší úrokové míry.

S postupným ožíváním zahraniční poptávky v průběhu roku 2016 by mělo postupně docházet i k ožívání české ekonomiky.

3.3.2 Trvale nižší ekonomický růst v EU

Druhý scénář analyzuje dlouhodobě nepříznivý hospodářský vývoj v EU, který je definovaný obdobně jako v případě předchozího scénáře. Jde tedy o cca 2 p.b. nižší růst, daný historickou směřodatnou odchylkou, a to ve všech letech výhledu (2015–2017).

V případě tohoto scénáře by negativní odezvu české ekonomiky v každém roce předpokládaného pesimistického vývoje v EU způsobil stejný mechanismus jako v předchozím scénáři. Nejvýraznější rozdíly oproti základnímu scénáři by nastaly v prvních dvou letech predikce. Vzhledem k tendencím k pozvolnému přizpůsobení se ekonomiky a postupnému ožívání by byly negativní dopady vývoje v zahraničí v následujících letech (spíše ale za horizontem výhledu) postupně mírnější. Přesto by u vládního sektoru mělo i nadále docházet k rychlejšímu růstu podílu dluhu na HDP oproti základnímu scénáři.

3.3.3 Nárůst domácí úrokové míry

Posledním zvažovaným scénářem je předpokládaný náhlý nárůst krátkodobé domácí úrokové míry o 1,5 p.b. v roce 2015. I v tomto scénáři předpokládáme neměnný směnný kurz koruny k euru.

Vyšší úroková míra tlumí domácí poptávku především prostřednictvím investic (a v menší míře spotřeby), které by byly bržděny vyššími úrokovými měrami (které zvyšují náklady investic prostřednictvím vyšších sazeb na úvěry firmám). Rovněž by došlo ke snížení tempa růstu spotřeby domácností, na něž by se dále navíc přenesly problémy firem prostřednictvím nižšího růstu mezd. Proti tomu by na spotřebu příznivě působila o něco nižší domácí cenová hladina. Dopady do zahraničního obchodu by byly prakticky sterilizované prostřednictvím měnové politiky centrální banky.

Uvedené efekty by se souhrnně projevíly v pomalejším růstu HDP v horizontu přibližně o 0,1–0,2 p.b. a s tím spojenou vyšší nezaměstnaností.

Podobně, avšak v menším rozsahu, jako v případě nižšího růstu HDP v EU by příjmy sektoru vládních institucí byly ovlivněny nižším inkasem daní jak od podniků, tak od jednotlivců; s vyšší nezaměstnaností by rostly výdaje vlády. Negativní saldo by se pak opět promítalo do kumulace dluhu, na něž by působily i samotné vyšší úrokové sazby.

Tabulka 3.11: Modelové scénáře makroekonomických simulací

		2014	2015	2016	2017
Základní scénář					
Hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	2,4	2,5	2,5	2,5
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	1,4	1,7	1,9	1,9
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	4,5	4,9	3,3	3,2
Export zboží a služeb	<i>růst v %, s.c.</i>	8,3	5,4	5,1	4,8
Import zboží a služeb	<i>růst v %, s.c.</i>	9,1	5,9	5,0	4,7
Index spotřebitelských cen	<i>růst v %</i>	0,5	1,5	1,9	2,0
Míra nezaměstnanosti	<i>%</i>	6,3	6,1	5,9	5,7
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	-1,5	-2,2	-1,4	-1,1
Dluh sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	43,8	42,3	42,1	41,7
Alternativní scénář I. - pomalejší růst v EU v roce 2015					
Hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	2,4	1,2	2,4	2,6
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	1,4	0,4	1,4	1,8
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	4,5	4,0	3,3	3,5
Export zboží a služeb	<i>růst v %, s.c.</i>	8,3	3,7	5,0	5,0
Import zboží a služeb	<i>růst v %, s.c.</i>	9,1	4,5	4,8	4,7
Index spotřebitelských cen	<i>růst v %</i>	0,5	1,2	1,5	1,7
Míra nezaměstnanosti	<i>%</i>	6,3	8,5	6,0	5,5
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	-1,5	-3,3	-1,7	-1,1
Dluh sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	43,8	43,2	43,7	43,4
Alternativní scénář II. - trvale nižší růst v EU					
Hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	2,4	1,2	1,4	1,4
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	1,4	0,4	0,3	0,2
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	4,5	4,0	2,5	2,7
Export zboží a služeb	<i>růst v %, s.c.</i>	8,3	3,7	3,5	3,4
Import zboží a služeb	<i>růst v %, s.c.</i>	9,1	4,5	3,6	3,4
Index spotřebitelských cen	<i>růst v %</i>	0,5	1,1	1,5	1,5
Míra nezaměstnanosti	<i>%</i>	6,3	8,5	8,1	7,7
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	-1,5	-3,3	-2,7	-2,3
Dluh sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	43,8	43,2	44,5	45,6
Alternativní scénář III. - vyšší úrokové sazby					
Hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	2,4	2,4	2,3	2,3
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	1,4	1,6	1,6	1,6
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	4,5	4,7	2,9	2,9
Export zboží a služeb	<i>růst v %, s.c.</i>	8,3	5,4	5,1	4,8
Import zboží a služeb	<i>růst v %, s.c.</i>	9,1	5,9	5,0	4,7
Index spotřebitelských cen	<i>růst v %</i>	0,5	1,4	1,8	1,8
Míra nezaměstnanosti	<i>%</i>	6,3	6,3	6,3	6,1
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	-1,5	-2,5	-1,9	-1,5
Dluh sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	43,8	42,5	42,9	43,1

Zdroj: Základní scénář: MF ČR (2014b). Výpočty MF ČR.

3.4 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí

Problematika dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí je v tomto Fiskálním výhledu diskutována v tematické kapitole 5.

4 Veřejné rozpočty – peněžní toky (GFS 2001)

4.1 Veřejné rozpočty v roce 2014

Vývoj hospodaření veřejných rozpočtů v roce 2014 (metodika peněžních toků, GFS 2001) se meziročně zhorší, nicméně oproti předpokladům v rozpočtové dokumentaci (zákon č. 475/2013 Sb.) lze naopak očekávat lepší výsledky. Aktualizovaný odhad naznačuje, že celkové saldo veřejných rozpočtů by mělo být o 22,7 mld. Kč lepší a dosáhnout tak -84,9 mld. Kč (-2,0 % HDP). Na tomto vývoji se bude výrazně podílet schodek státního rozpočtu, který patrně zaznamená zlepšení o 27,4 mld. Kč na 85,6 mld. Kč (podle rozpočtové dokumentace byl schválen ve výši 113,1 mld. Kč). Ostatní subjekty veřejných rozpočtů zaznamenají s výjimkou územních samosprávných celků podle aktuálních odhadů oproti původním předpokladům horší výsledek hospodaření – mimorozpočtové fondy celkově o 8,0 mld. Kč (z toho Státní fond dopravní infrastruktury o 3,3 mld. Kč a Státní zemědělský intervenční fond dokonce o 4,8 mld. Kč) a veřejné zdravotní pojištění o 1,0 mld. Kč.

Ve srovnání s původními předpoklady dochází k určitým odchylkám na příjmové straně veřejných rozpočtů, zejména pak u státního rozpočtu. Pozitivně se budou vyvíjet celkové příjmy veřejných rozpočtů, které by měly být o 35,0 mld. Kč vyšší. Podstatně příznivěji, než předpokládal návrh rozpočtu, se vyvíjejí dotace kapitálového charakteru od mezinárodních organizací, naopak u běžných dotací je situace zcela opačná. Daňové příjmy a příspěvky na sociální zabezpečení budou o 5,4 mld. Kč vyšší, než bylo rozpočtováno. Vyšší očekávané inkaso státního rozpočtu zaznamená daň z přidané hodnoty (o 6,7 mld. Kč, u veřejných rozpočtů celkem o 9,2 mld. Kč) a daň z příjmů právnických osob (o 3,6 mld. Kč, u veřejných rozpočtů celkem o 5,5 mld. Kč). Naopak nižší se očekává inkaso u daně z příjmů fyzických osob (o 4,7 mld. Kč, u veřejných rozpočtů celkem o 7,2 mld. Kč) a spotřebních daní (o 5,0 mld. Kč, u veřejných rozpočtů celkem o 5,5 mld. Kč). Samotný výnos z příspěvků na sociální zabezpečení se u veřejných rozpočtů ve srovnání s rozpočtovanou částkou očekává vyšší o 3,2 mld. Kč, u státního rozpočtu bude shodný s rozpočtovanou výší.

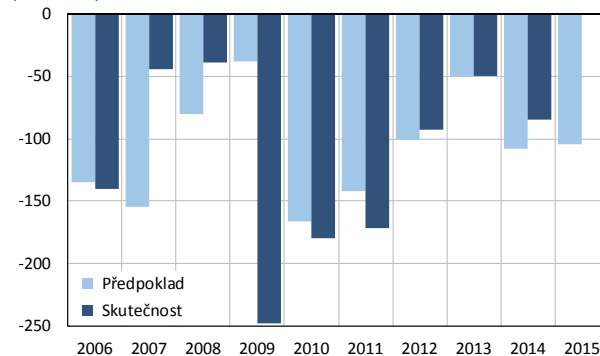
Obrázek 4.1 ukazuje srovnání předpokládaných (rozpočtovaných) a skutečně dosažených výsledků hospodaření veřejných rozpočtů v letech 2006 až 2014 a rozpočtovaný deficit pro rok 2015.

Výdaje veřejných rozpočtů lze očekávat o 12,3 mld. Kč vyšší, než činil původní předpoklad. Jejich objem se meziročně zvýšil o 65,4 mld. Kč, tj. o 4,1 % (oproti předchozímu růstu 0,9 %). Růst výdajů lze přičíst

z velké části snahám o ekonomické oživení a zvýšení investiční aktivity.

Obrázek 4.1: Salda veřejných rozpočtů (2006–2015)

(v mld. Kč)

Pozn.: V roce 2014 na místě skutečnosti aktuální predikce.

Zdroj: MF ČR.

K jistému zlepšení dojde u úrokových výdajů spojených s obsluhou dluhu veřejných rozpočtů. Úrokové výdaje ve srovnání s rokem 2013 porostou pouze o 1,7 mld. Kč, a ve srovnání s rozpočtovou dokumentací by měly být o 4,4 mld. Kč nižší. Nízká dynamika je dána především stagnací zadlužení státního rozpočtu a také tím, že do financování je zapojena volná likvidita státní pokladny.

Úroveň dluhu je ke konci roku 2014 odhadována na 1 782 mld. Kč. Meziročně lze očekávat další snížení jeho růstové dynamiky z 1,1 % na 0,2 %, mělo by zároveň dojít k poklesu objemu úvěrů a vládních dluhopisů na HDP o 1,9 p.b. na 41,6 % HDP. Významnou roli zde bude sehrávat použití již výše zmíněného refinančního mechanismu státní pokladny.

Státní dluh si stále udržuje nejvyšší podíl ve struktuře celkového dluhu; v roce 2014 by měl činit 93,3 %. Konsolidovaný státní dluh (konsolidace u státního dluhu představuje snížení o emitované státní dluhopisy, které byly nakoupeny z prostředků státních finančních aktiv) meziročně vzroste o 0,2 % na 1 667,8 mld. Kč. Státní dluh ČR vykazuje rostoucí trend již od roku 1996 a od tohoto roku s výjimkou let 2001, 2003 a 2013 roste rychleji než celkový dluh veřejných rozpočtů, v roce 2014 lze očekávat, že jeho růst bude kopírovat růst celkového dluhu veřejných rozpočtů (zmíněných 0,2 %).

Dluh územních samosprávných celků zůstane v podstatě na úrovni roku 2013 a bude činit 118,8 mld. Kč. K zadlužení by nemělo dojít u žádného mimorozpočtového fondu.

4.2 Veřejné rozpočty v roce 2015

Rozpočet na rok 2015 (Sněmovní tisk 331) byl koncipován tak, aby respektoval požadavky Paktu stability a růstu a současně zohlednil vládou deklarovanou potřebu dodání prorůstových impulzů české ekonomice. Podle rozpočtové dokumentace byl schodek státního rozpočtu schválen ve výši 100 mld. Kč, celkové saldo veřejných rozpočtů má činit -104,4 mld. Kč (-2,3 % HDP). Jeho meziroční zvýšení o 19,5 mld. Kč je důsledkem zhoršení hospodaření státního rozpočtu a rovněž snížení přebytku u místních vlád. Zdravotní pojišťovny by měly hospodařit s výsledkem o 0,3 mld. Kč horším než v roce 2014. U mimorozpočtových fondů lze naopak očekávat zlepšení schodku o 8,6 mld. Kč na 2,4 mld. Kč.

Meziročně by mělo dojít ke zvýšení příjmů o 5,0 %, zatímco výdaje porostou o 5,9 %. V podílovém vyjádření ve vztahu k HDP příjmy meziročně vzrostou o 0,3 p.b. na 37,3 %, avšak daňová kvóta se sníží o 0,3 p.b. na 30,8 %. Pozitivní vývoj je očekáván u daňových příjmů, ty by měly meziročně vzrůst o 18,5 mld. Kč, z toho přímé daně o 12,2 mld. Kč. Očekávaný růst příspěvků na sociální zabezpečení (o 23,2 mld. Kč) zohledňuje pozitivní očekávání vývoje na trhu práce spojená s nižší nezaměstnaností i s růstem mezd. Po-

měrně výrazný meziroční růst (o 48,5 mld. Kč) je očekáván u dotací z prostředků evropských fondů, které by v roce 2015 měly být z více než 60 % kapitálového charakteru. Tyto prostředky by měly posílit investiční aktivitu a současně vyvolat multiplikační efekty.

V roce 2015 by se měl veřejný dluh zvýšit pouze o 0,5 %, tj. o 8,2 mld. Kč na 1 790,2 mld. Kč (40,1 % HDP). K nižšímu předpokládanému růstu dluhu dochází zejména v důsledku většího zapojení disponibilní likvidity státní pokladny do financování deficitu státního rozpočtu. Vláda tak i přes rozpočtované výdaje prorůstového charakteru předpokládá stabilizaci dluhu.

V podílu jednotlivých segmentů veřejných rozpočtů na celkovém zadlužení nedojde k žádným výrazným změnám. Z hlediska váhy se po státním dluhu na celkovém dluhu veřejných rozpočtů nejvíce podílejí územní samosprávné celky, jejichž zadlužení se v roce 2015 ve srovnání s rokem 2014 nepatrně zvýší. Po splacení dluhu v roce 2014 lze v roce 2015 u mimorozpočtových fondů očekávat jeho mírný nárůst, neboť Státní zemědělský intervenční fond předpokládá přijetí krátkodobé půjčky ze státního rozpočtu ve výši cca 0,2 mld. Kč. Avšak z důvodu konsolidace se celkový dluh touto operací nezvýší.

5 Dlouhodobé projekce penzijního systému

Na podzim 2014 probíhají v rámci pracovní skupiny pro dopady stárnutí populace a udržitelnosti (EPC/AWG) oponentská řízení penzijních projekcí. Jedná se o vstup do aktualizace Zprávy o stárnutí populace (Ageing Report), která by měla vyjít na jaře roku 2015. Zpráva o stárnutí populace vychází jako společný dokument Evropské komise a Výboru pro hospodářskou politiku, v jehož rámci se podílí i Ministerstvo financí ČR. Projekce jsou založeny na předpokladech EK a Eurostatu. Eurostat dodává demografické projekce (tzv. EUROPOP) a EK poskytuje makroekonomické předpoklady včetně předpokladů za trh práce. Aktualizace probíhají pravidelně v tříletých intervalech. Český penzijní model a jeho aktuální výsledky byly oponovány na půdě skupiny dne 25. září 2014. Tato kapitola seznamuje s aktualizovanými výsledky penzijních projekcí ČR do roku 2060.

5.1 Úvod

Od posledního kola projekcí v roce 2012 (resp. 2011, kdy proběhla oponentská řízení) se v českém důchodovém systému neudálo mnoho změn. Minulé projekce již braly v úvahu tzv. malou reformu důchodového systému (parametrické změny průběžného systému), která zejména unifikovala důchodový věk a nechala ho růst bez omezení v závislosti na roku narození jednotlivce nebo prodloužila minimální dobu pojištění, která zakládá nárok na starobní důchod. Do jisté míry se brala v úvahu i reforma invalidních důchodů z roku 2010, kdy došlo k přechodu ze dvou skupin invalidních důchodů na tři a s tím související změny nároků na vyplácené dávky. Bohužel pro účely analýzy bylo v minulém kole k dispozici pouze jedno pozorování, které neumožnilo dostatečně zhodnotit dopad této reformy. Plný, skutečný efekt této reformy je tak patrný až v nynějších projekcích, kde rovněž byla provedena úprava věkově specifických profilů jednotlivých typů invalidních důchodů. Jediný signifikantní efekt z titulu legislativy na aktuální projekce oproti předchozím tak má pouze změna ve valorizaci důchodů, kdy pro roky 2013 a 2014 bylo použito pravidlo 1/3 růstu indexu spotřebitelských cen a 1/3 růstu reálných mezd. Pro rok 2015 byla schválena mimořádná valorizace ve výši 1,8 % a v dalších letech se valorizační schéma vrací do podoby pevného pravidla růstu indexu spotřebitelských cen a 1/3 růstu reálných mezd.

Zavedení tzv. druhého, spořicího pilíře do aktuálních projekcí nezasahuje. Počet lidí, kteří v roce 2013 vstoupili do tohoto systému, se pohyboval kolem 83 tisíc, což způsobilo naprosto zanedbatelný výpadek příjmů z důchodového pojištění ve výši cca 0,006 % HDP. Již dříve bylo pracovní skupinou EPC/AWG odsouhlaseno, že tato reforma má zanedbatelný vliv na dlouhodobou udržitelnost, a proto může být v rámci dlouhodobých projekcí pro účely udržitelnosti zanedbána. Aktuální dlouhodobé projekce jsou tak s tímto rozhodnutím konzistentní bez ohledu na budoucnost tohoto pilíře.

Obdobně lze argumentovat i s ohledem na systém penzijního připojištění resp. doplňkového penzijního spoření (třetí pilíř). Navzdory faktu, že tento spořicí nástroj využívá celkem téměř 5 milionů občanů, toto schéma nemá příliš velký vliv na dlouhodobou udržitelnost důchodového systému jako celku. Průměrná výše příspěvků není vysoká (na konci roku 2013 byla 568 Kč/měsíc, resp. 749 Kč/měsíc v nových účastnických fondech) a zpravidla tento systém funguje jako výhodná forma spoření s možností vybrat peníze najednou v okamžiku stanoveném ve smlouvě. Kde vidíme potenciální efekt na výsledky projekcí, je nově zavedený tzv. předdůchod, který může začít hrát významnější úlohu v budoucnu v souvislosti s postupným posouváním zákonného věku odchodu do důchodu.

5.2 Výsledky penzijních projekcí

Na základě demografických a makroekonomických předpokladů EK (2014c), které zachycují Tabulka 5.1 a Obrázek 5.1, očekáváme, že výdaje na penze v ČR

porostou z hodnoty 9,5 % HDP v roce 2013 na hodnotu 10,2 % HDP v roce 2060 (Obrázek 5.2).

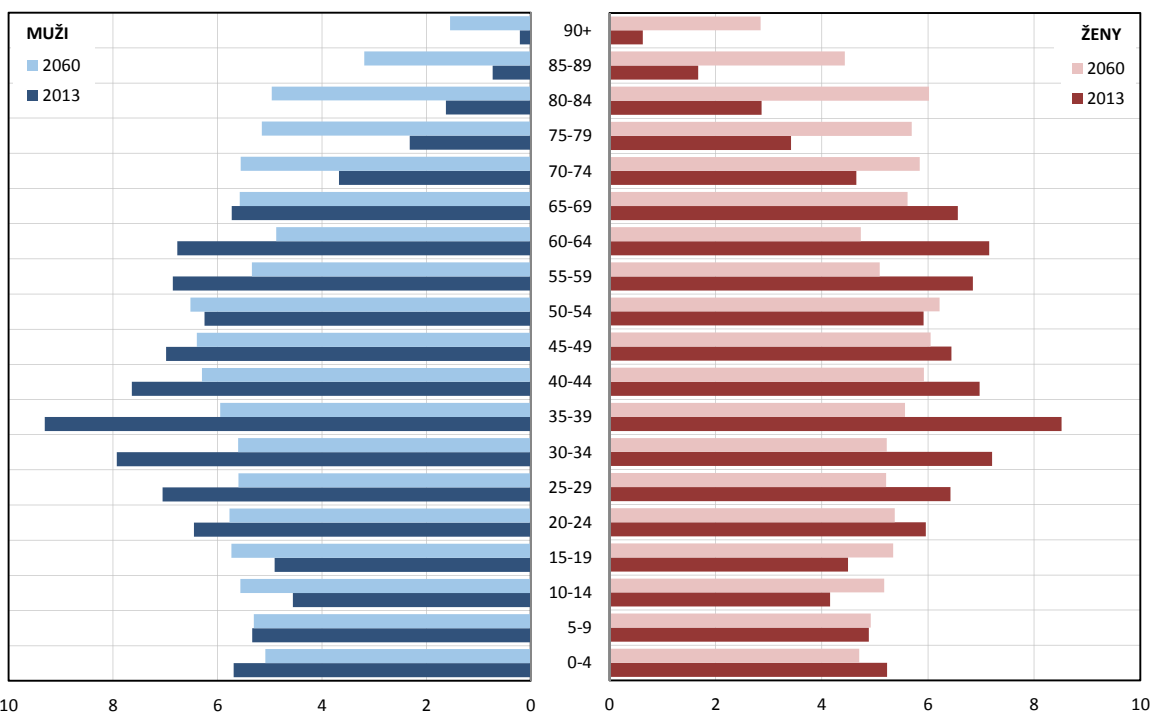
Tabulka 5.1: Demografické a makroekonomické předpoklady projekcí

		2013	2020	2030	2040	2050	2060
Růst produktivity práce	na hodinu	0,9	1,8	1,9	1,8	1,7	1,5
Reálný růst HDP	%	-0,9	1,6	1,9	1,6	1,5	1,7
Míra participace mužů	%, ve věku 15-64	80,6	81,7	79,8	79,4	80,6	80,6
Míra participace žen	%, ve věku 15-64	65,1	67,3	66,5	66,3	68,6	69,0
Celková míra participace	%, ve věku 15-64	72,9	74,6	73,3	73,0	74,7	74,9
Míra nezaměstnanosti	%, ve věku 15-64	7,0	6,3	6,0	6,0	6,0	6,0
Podíl populace starší 65 let na populaci 15-64	%	25,1	31,7	35,3	40,8	48,4	50,1

Zdroj: EK (2014c).

Obrázek 5.1: Věková pyramida

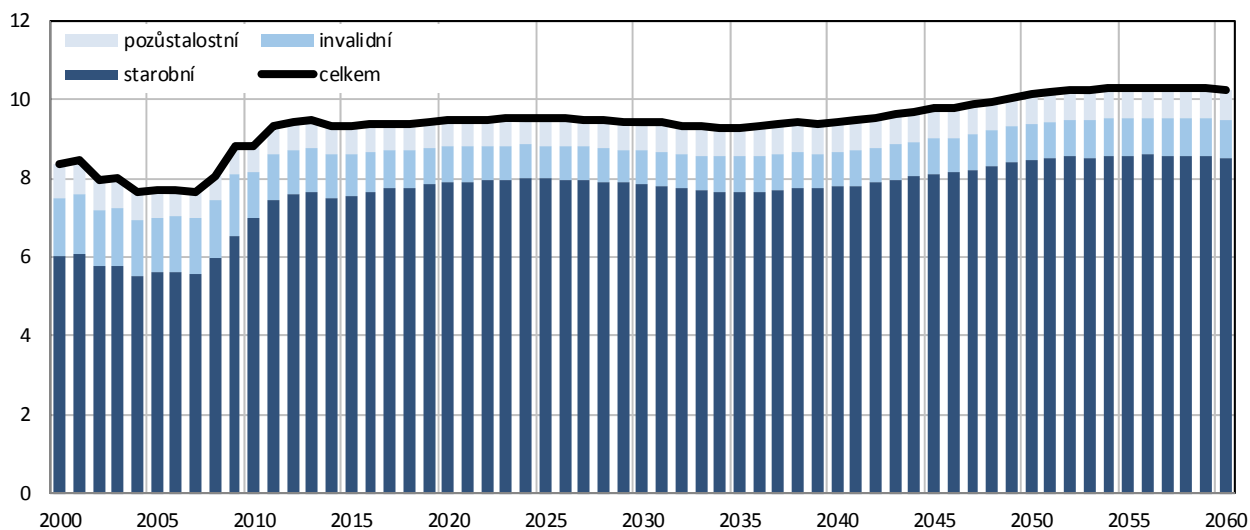
(na ose x v % celkové populace, osa y věkový interval)

Zdroj: Eurostat (2014c).

Obrázek 5.2: Výdaje na penze

(v % HDP)

Zdroj: Výpočty MF ČR.

Největší část celkových výdajů na důchody tvoří samozřejmě výdaje na starobní penze (včetně předčasných důchodů), jejichž dynamika je nejvíce ovlivněna změnami ve struktuře populace mezi dneškem a koncem horizontu projekce (

Obrázek 5.1), přestože posun důchodového věku tento efekt signifikantně zmírňuje. Relativně méně nákladně invalidní a pozůstalostní důchody vykazují poměrně stabilní vývoj v čase. U invalidních důchodů se plně projevuje efekt reformy z roku 2010, která výrazně snížila výdajové tlaky z titulu invalidních důchodů. Na druhou stranu se zde samozřejmě negativně projevuje vliv posouvání důchodového věku, který s sebou nese autonomní nárůst pravděpodobnosti invalidity (tj. snížená schopnost pracovat je pravděpodobnější např. ve věku 67 let než ve věku 62 let apod.).

Samotný efekt změn v populačním složení společnosti na základě předpokladů Eurostat (2014c) odhadujeme na 7,2 % HDP. To znamená, že ponecháním všech parametrů důchodového systému, jak jsou dnes, by výdaje na důchody v roce 2060 vzrostly na 16,7 % HDP. Tento vývoj je však brzděn důchodovými reformami, které byly v minulosti provedeny. Posunem věkové hranice a z toho rezultujícími efekty na trh práce se tento nárůst snižuje o cca 5,2 % HDP. Dalším vlivem, který brzdí nárůst výdajů na důchody je pokles v náhradovém poměru, který je zapříčiněn především zaostáváním výše penzí za mzdami, což vyplývá z valorizačního vzorce a předpokladu konstantního podílu práce a kapitálu na HDP.

Vedle výše popsaného tzv. základního scénáře obsahují penzijní projekce několik citlivostních scénářů analyzujících alternativní vývoj některých demografických či makroekonomických veličin. Jejich relativní dopady přehledně shrnuje Tabulka 5.2:

Scénář **vyšší průměrné doby dožití** o dva roky implikuje ve srovnání se základním scénářem delší dobu pobírání penze, avšak bez efektu na HDP. Jelikož penzijní systém nemá vestavěný žádný parametr, který by hlídal udržitelnost systému a tento efekt kompenzoval, výdaje na penze rostou.

Tabulka 5.2: Dopad citlivostních scénářů na penzijní výdaje

(v % HDP, rok)

	2013	2020	2030	2040	2050	2060	Vrchol
Základní scénář	9,5	9,5	9,4	9,4	10,1	10,2	2057
Rozdíly oproti základnímu scénáři:							
Vyšší doba dožití (dodatečně 2 roky)	0,0	0,0	0,1	0,3	0,4	0,6	2060
Vyšší produktivita práce (+0,25 p.b.)	0,0	0,0	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3	2013
Nižší produktivita práce (-0,25 p.b.)	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,3	2060
Vyšší míra zaměstnanosti (+2 p.b.)	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	2013
Vyšší míra zaměstnanosti starších pracovníků (+10 p.b.)	0,0	-0,7	-0,8	-0,4	0,0	0,3	2060
Nižší migrační saldo (-20%)	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4	2059
Rizikový scénář	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4	2060
Reformní scénář: svázání důchodového věku s dobou dožití	0,0	-0,1	-0,1	0,4	0,7	1,2	2060

Zdroj: Výpočty MF ČR.

Vyšší růst produktivity práce (o 0,25 p.b.) působí příznivě na výkon ekonomiky, rychleji rostou mzdy a stejně tak HDP. Jakkoliv tento scénář znamená v budoucnu vyšší penzijní nároky nových důchodců, do celkového balíku vyplácených důchodů se efekt průmítno prostřednictvím valorizace pouze z jedné třetiny. **Nižší růst produktivity práce** (o 0,25 p.b.) působí, co se efektů týče, analogicky v opačném směru.

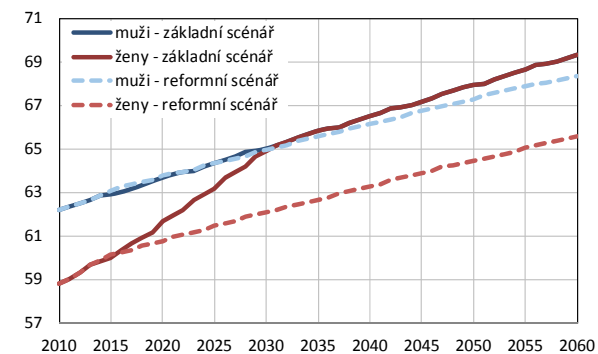
Scénáře zkoumající **vliv vyšší zaměstnanosti**, a to jak vyšší celkovou míru zaměstnanosti (o 2 p.b.), tak i starších pracovníků (o 10 p.b.) mají především příznivý efekt na růst HDP. Vlivy na úroveň penzijních výdajů jsou spíše marginální.

Předpokládaná **nižší migrace** v podobě o 20 % nižšího migračního salda znamená menší příliv pracovníků na trh práce a tím nižší zaměstnanost s negativním dopadem do HDP.

Penzijní projekce neopomíjí ani potenciálně dlouhodobé efekty ekonomické krize, které by mohly znamenat určitou trvalou ztrátu produktivity. **Rizikový scénář** tak předpokládá konvergenci dlouhodobého trendu souhrnné produktivity výrobních faktorů k 0,8 % namísto 1 % zvažovaného v základním scénáři. Tento efekt má podobně jako nižší růst produktivity práce negativní dopad do růstu HDP a mezd, avšak nižší růst mezd se přes valorizační vzorec dostává do nižšího růstu důchodů jen z jedné třetiny. Proto negativní vliv na HDP převažuje a výdaje na penze v relaci na HDP rostou.

Konečně tzv. **reformní scénář** ilustruje možný dlouhodobý vývoj v případě, že by byla legislativně zakotvena automatická vazba důchodového věku na dobu dožití. Z posledního řádku zmiňované tabulky vyplývá, že by v tomto případě došlo k dramatičtějšímu nárůstu výdajů penzijního systému. Vyplývá to z nižšího důchodového věku v tomto scénáři pro obě pohlaví, především pak pro ženy. Srovnání věkových hranic pro starobní důchod ukazuje Obrázek 5.3.

Obrázek 5.3: Věková hranice v jednotlivých scénářích
(v letech)

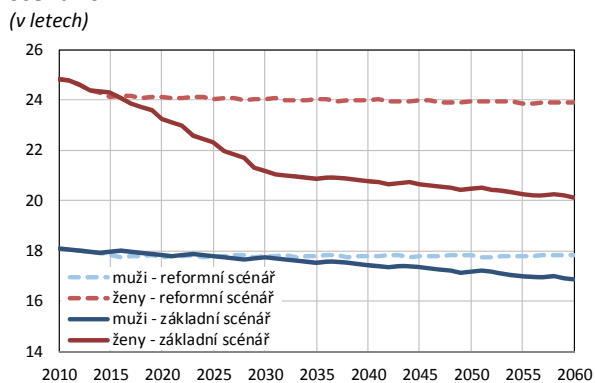

Zdroj: Zákon 155/1995 Sb., EK.

Růst věku v současném systému do jisté míry reaguje na postupné zvyšování doby dožití i přesto, že zákon přesnou vazbu nedefinuje. Nad rámec toho dochází k dočasně výraznějšímu růstu v případě žen z důvodu sjednocení jejich věkové hranice s muži. Naproti tomu reformní scénář předpokládá vývoj věku odchodu do penze plně v souladu s dobou dožití.

Na tuto záležitost je možné nahlížet z pohledu doby strávené v důchodu a jejího vývoje (Obrázek 5.4).

Obrázek 5.4: Doba strávená v důchodu v jednotlivých scénářích
(v letech)

Zdroj: Výpočty MF ČR.

Český systém je s růstem hranice o dva měsíce za rok prakticky v souladu s očekávaným vývojem doby dožití, resp. o něco málo přísnější, jak je patrné především z mírného poklesu doby strávené v důchodu pro obě pohlaví. U žen je možné tento trend pozorovat především po roce cca 2030, kdy dojde ke sjednocení věkových hranic. Trvalý rozdíl v dobách pobírání penze pak vyplývá čistě z delší průměrné doby dožití žen. Reformní scénář je co do růstu věkové hranice benevolentnější a zachovává dobu strávenou v penzi konstantní po celou dobu výhledu.

Z tohoto důvodu dochází v reformním scénáři k vyššímu růstu počtu důchodců, kteří průměrně stráví v penzi delší dobu. Je zjevné, že při snížení věkové hranice oproti současnému stavu by došlo ke zvýšení nákladovosti důchodového systému a zhoršení dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí v ČR.

Je však nezbytné poznamenat, že negativní dopady jsou u tohoto scénáře ještě do značné míry podhodnoceny. Makroekonomický scénář vytvořený EK v případě reformního scénáře předpokládá mnohem příznivější podmínky na trhu práce než v základním scénáři. Zatímco v základním scénáři se očekává, že osoby budou odcházet z trhu práce stále dříve před skutečnou věkovou hranicí (o celé 4 roky v závěru horizontu), reformní scénář zachovává současný vztah doby odchodu z trhu práce a důchodového věku. Předpokládá tak setrvávání v pracovní aktivitě i za důchodovým věkem (o 1–2 roky v průběhu celé doby). Ve výsledku je tak nadhodnoceno HDP, které je zde dokonce úrovně vyšší než v základním scénáři. Skutečné dopady by tak byly mnohem výraznější.

5.3 Problematika dodatečného pokrytí neaktivních osob v projekcích

Proces tvorby předpokladů pro projekce a kalkulace samotných projekcí jsou zatíženy jistou dávkou nekonzistence. Kohortní simulační model, který používá EK k tvorbě předpokladů o trhu práce (míry participace), pracuje s veličinou tzv. efektivního důchodového věku, což je ve své podstatě věk, kdy průměrně lidé opouští trh práce. Tento věk se může od statutárního důchodového věku lišit. Nicméně v každém případě s prodlužujícím se statutárním důchodovým věkem je efektivní důchodový věk nižší než statutární a dle předpokladu kohortního simulačního modelu se rozdíl mezi těmito věky v základním scénáři v čase zvyšuje.

Naproti tomu penzijní model bere v úvahu pouze statutární důchodový věk, protože ten je jediný, který

česká legislativa v oblasti penzí zná. Posouváním známých pravděpodobnostních profilů podle růstu statutárního věku tak vzniká mezera mezi předpoklady o počtu neaktivních osob (kohortní simulační model) na jedné straně a počtu důchodců na bázi aktuálních dat (penzijní model) a předpokladů např. o nárůstu pravděpodobnosti invalidity apod. na straně druhé. Tyto neaktivní osoby tak nejsou pokryty standardním důchodem v penzijním modelu, ale vlivem kohortního simulačního modelu se ocitají bez zdroje příjmu.

Tím vyvstává otázka, jak tyto osoby dodatečně pokrýt nějakým příjmem ze sociálních dávek, aby byly co nejvíce splněny předpoklady kohortního simulačního modelu. Zároveň však musí být zajištěn soulad nejen

s národní legislativou, ale rovněž s principem nezměněných politik. Tento princip znemožňuje dodatečně pokrývat neaktivní osoby invalidními důchody, protože takové řešení by implicitně (nebo dokonce explicitně) muselo předpokládat změny v podmínkách při přiznávání invalidních důchodů resp. zvrácení výsledků reformy invalidních důchodů z roku 2010.

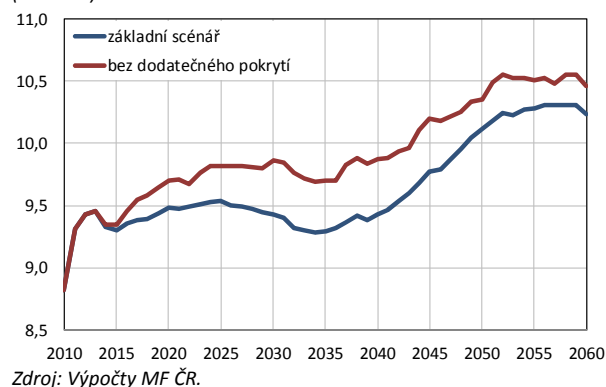
Další překážkou v dodatečném pokrytí je fakt, že ČR na rozdíl od jiných zemí v EU nemá institut minimálního garantovaného důchodu pro lidi, kteří nesplňují podmínky řádného důchodu. V ČR existuje minimální výše důchodu v rámci řádného důchodu, tj. minimální důchod se týká výhradně způsobu kalkulace dávky a tedy pouze těch lidí, kteří splnili nutné podmínky pro získání penze. Alternativou by byly pouze sociální dávky (hmotná nouze apod.), které by neaktivní osoba bez nároku na důchod mohla dostávat. Takové vysvětlení pro osoby důchodového věku (včetně věkových kohort předčasných důchodců) v rámci dlouhodobých projekcí by však nebylo korektní z důvodu nebezpečí podhodnocení výsledků.

Z těchto důvodů byl při dodatečné korekci pokrytí neaktivních osob přijat předpoklad, že každý člověk, který dosáhne důchodového věku dle legislativy, obdrží nárok na starobní penzi. Lidé, kteří jsou neaktivní, avšak ve věku až o pět let nižším, než činí statutární důchodový věk, jsou v částečně vyšší míře pokryti předčasným důchodem, nebo mohou čerpat tzv. předdůchod. V současné době nejsou předdůchody příliš využívány, je ale možné předpokládat, že s postupným růstem zákonného věku odchodu do důchodu a s delším obdobím, během něhož bude možné naspořit požadovanou částku, bude tento institut využíván více. Zároveň nejde o porušení principu nezměněných politik, protože jak předčasné důchody, tak tzv. předdůchody jsou za předpokladu splnění stanovených podmínek legální volbou každého jednot-

livce. U předčasných důchodů jde o zákonem stanovený věk, což je splněno ze samotných předpokladů, zatímco u tzv. předdůchodů je nutno naakumulovat minimální stanovené prostředky, což je však na rozhodnutí každého člověka. Naproti tomu např. u invalidních důchodů se nejedná o individuální volbu, resp. splnění podmínek není (až na extrémní situace) v rukou samotného jedince, ale závisí na posouzení někoho jiného.

Dopady dodatečného pokrytí mají ve výsledcích projekcí o něco větší vliv na průběh vývoje výdajů než na dlouhodobý horizont, jak je patrné z níže uvedeného grafu (Obrázek 5.5). V průběhu času totiž dojde ke kompenzaci dvou protichůdných efektů: i) vyššího objemu vyplácených důchodů z titulu zahrnutí více osob zejména nad věkovou hranicí v základním scénáři a ii) vyššího počtu předčasných důchodů, které jsou trvale krácené. Druhý z efektů působí v dlouhém horizontu na snižování výdajů, neboť předčasným důchodcům je přiznána trvale nižší dávka (základní scénář) než by byla v případě jejich řádného odchodu do penze (scénář bez dodatečného pokrytí).

Obrázek 5.5: Celkové výdaje v jednotlivých scénářích (v % HDP)

5.4 Srovnání s projekcemi ze Zprávy o stárnutí populace 2012

Jak je patrné z tabulky (Tabulka 5.3), rozdíl mezi aktuální a minulou projekcí činí v roce 2060 cca 1,6 % HDP. Tento výrazný pokles má několik příčin. První a největší je rozdíl v demografických a makroekonomických předpokladech od EK a Eurostatu. Na konci projekce tento rozdíl činí cca 1 % HDP. Druhým faktorem působícím na nižší výdaje je způsob dodatečného pokrytí, které bylo popsáno výše. V minulém kole, kdy nebyly známy dopady reformy invalidních důchodů, bylo možné dodatečné pokrytí řešit do jisté míry právě přes dodatečné zvýšení pravděpodobností invalidity

třetího stupně (ostatní dva stupně by zcela neřešily pokrytí neaktivních). Dnes, kdy jsou dopady reformy zcela zřejmé a navíc poměrně výrazné, tento postup opakovat nelze. Třetí odlišností oproti minulým projekcím je právě změna v oblasti invalidních důchodů, kdy se v důsledku reformy výrazně snížila pravděpodobnost „plné“ invalidity (invalidity třetího stupně) a navíc vlivem vzniku dodatečné první skupiny, kde jsou penze nižší než dřívější částečné, se i celkové výdaje na invalidní důchody signifikantně snížily.

Tabulka 5.3: Dekompozice rozdílu mezi Zprávou o stárnutí populace 2012 a současnými projekcemi*(v p.b. HDP)*

	2013	2020	2030	2040	2050	2060
Zpráva o stárnutí populace 2012	8,7	8,7	8,9	9,7	11,0	11,8
Změna předpokladů	0,7	1,2	1,4	0,6	-0,3	-1,0
Zlepšení pokrytí nebo modelování	0,0	-0,2	-0,4	-0,4	-0,2	-0,2
Změna interpretace konstantních politik	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reformní změny	0,0	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Nové projekce	9,5	9,5	9,4	9,4	10,1	10,2

Zdroj: Výpočty MF ČR.

5.5 Závěr

Na dlouhodobé projekce je třeba obecně nahlížet jako na zobrazení trendů budoucího vývoje za určitých dlouhodobých předpokladů. Nelze proto uvedené hodnoty brát striktně jako hodnoty platné v daných letech. Jak zachycuje Tabulka 5.3, změna předpokladů je závažnou determinantou, která má poměrně velký vliv na výsledky.

Nicméně i z průběhu trendů a vzájemných vazeb lze vypořádat rysy, které se bez ohledu na rozdíly v úrovních jednotlivých předpokladů v projekcích opakují. Zhruba do poloviny 30. let 21. století by se měly výdaje vyvíjet vcelku příznivě, načež nastává nárůst výdajů na penze vlivem demografie. Nicméně projektované výdaje dosahují maximálních hodnot už těsně před koncem sledovaného období (v roce 2057), což naznačuje obrat a následný pokles ve výdajích za horizontem projekcí (po roce 2060). Lze se proto domnívat, že udržitelnost důchodového systému sama

o sobě rozhodně není za současného nastavení iluzorní. Na druhou stranu je třeba říci, že z hlediska dlouhodobé udržitelnosti nehrají roli pouze peníze, ale i jiné systémy, především zdravotnictví.

Konečně je zde ještě jeden aspekt, který odhalují především předpoklady trhu práce na bázi aktuálních dat, a to míra participace v určitých věkových kohortách. ČR je na tom z hlediska měř participace (aktivní populace) v rámci zemí EU a Norska nadprůměrně u osob mezi 25. a 54. rokem věku. Nicméně v jiných kohortách je situace podstatně horší. Vyšší zapojení mladých lidí na trhu práce je rozhodně žádoucí, nicméně pro věkové kohorty nad 55 let toto platí dvojnásob. Potenciální reformy trhu práce, které by zvýšily míry participace u mladých a starších pracovníků, jsou pro národní hospodářství a pro dlouhodobou udržitelnost financí vládního sektoru naprosto zásadní.

6 Použitá literatura

- Aliyev, I., Bobková, B., Štork, Z. (2013): Extended DSGE Model of the Czech Economy (HUBERT III). Praha, Ministerstvo financí ČR, 2013, Working Paper No. 2. [cit. 31.10.2014], <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Odborne-vyzkumy_2014-03_Extended-DSGE-Model-of-the-CZ-economy.pdf>.
- ČSÚ (2014a): Čtvrtletní národní účty. Praha, Český statistický úřad, 1.10.2014 [cit. 9.10.2014], <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/ctvrtletni_ucty>.
- ČSÚ (2014b): Sektor vládních institucí, vládní deficit a dluh. Praha, Český statistický úřad, 31.10.2014 [cit. 1.11.2014], <http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_gov>.
- EK (2012): The 2012 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the 27 EU Member States (2010-2060). Brusel, květen 2012, European Economy No. 2.
- EK (2014a): European Economic Forecast, Autumn 2014. Brusel, Evropská komise, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, listopad 2014, European Economy No. 7 [cit. 5.11.2014], <http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2014/pdf/ee7_en.pdf>.
- EK (2014b): Mourre, G., Astarita, C., Princen, S.: Adjusting the budget balance for the business cycle: the EU methodology. Brusel, Evropská komise, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, listopad 2014, Economic Papers 536 [cit. 13.11.2014], <http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/economic_paper/2014/pdf/ecp536_en.pdf>.
- EK (2014c): The 2015 Ageing Report: Underlying Assumptions and Projection Methodologies. Brusel, Evropská komise, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, listopad 2014, European Economy No. 8 [cit. 13.11.2014], <http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2014/pdf/ee8_en.pdf>.
- ESCB (2014): Interest Rate Statistics. Evropský systém centrálních bank, 13. října 2014 [cit. 24.10.2014], <<http://www.ecb.europa.eu/stats/money/long/html/index.en.html>>.
- Eurostat (2014a): Eurostat Database. Lucemburk, Eurostat, říjen 2014 [cit. 27.10.2014], <http://epp.Eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database>.
- Eurostat (2014b): Excessive Deficit Procedure Notification Tables. Lucemburk, Eurostat, říjen 2014 [cit. 27.10.2014], <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/excessive_deficit/edp_notification_tables>.
- Eurostat (2014c): Eurostat Database - Population. Lucemburk, Eurostat, říjen 2014 [cit. 27.10.2014], <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/population/data/database>>.
- Marval, J., Štork, Z.: Czech Pension Projections – a 2012 Update. Informační studie 2/2012. Praha, Ministerstvo financí ČR, červen 2012 [cit. 31.10.2014], <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Odborne-vyzkumy_2012-06_CZECH-PENSION-PROJECTIONS-A-2012-UPDATE.pdf>.
- MF ČR (2009): Fiskální výhled ČR (říjen 2009). Praha, Ministerstvo financí ČR, říjen 2009 [cit. 31.10.2014], <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-fiskalni-vyhled_2009-Q3_Komentar-k-fiskalnim-vyhledum.pdf>.
- MF ČR (2013): Metodická příručka Fiskálního výhledu ČR. Praha, Ministerstvo financí ČR, prosinec 2013 [cit. 31.10.2014], <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-fiskalni-vyhled_2013-Q4_Metodicka-prirucka-Fiskalni-vyhled-CR.pdf>.
- MF ČR (2014a): Fiskální výhled ČR (květen 2014). Praha, Ministerstvo financí ČR, květen 2014 [cit. 31.10.2014], <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-fiskalni-vyhled_2014-Q2_Fiskalni-vyhled-kveten-2014-v2.pdf>.
- MF ČR (2014b): Makroekonomická predikce ČR. Praha, Ministerstvo financí ČR, říjen 2014 [cit. 9.10.2014], <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-ekonomicka-predikce_2014-Q4_Makroekonomicka-predikce-komplet-ke-stazeni.pdf>.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 ze dne 21. května 2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii.
- Návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2015 (Sněmovní tisk 331).
- Rada EU (2014) Rozhodnutí Rady č. 2014/405/EU ze dne 20. června 2014, kterým se zrušuje rozhodnutí 2010/284/EU o existenci nadměrného schodku v České republice.

Usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ze dne 19. prosince 2013 č. 71 k novému návrhu střednědobých výdajových rámců na léta 2015 a 2016.

Usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ze dne 19. září 2014 č. 409 k návrhu zvýšených střednědobých výdajových rámců na léta 2015 a 2016.

Vláda ČR (2014): Programové prohlášení vlády. Praha, únor 2014 <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/programove_prohlaseni_unor_2014.pdf>

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 55/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 501/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 475/2013 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2014 a o změně zákona č. 504/2012 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2013, ve znění zákona č. 258/2013 Sb.

Zákon č. 201/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

A Tabulková příloha – metodika GFS 2001

Údaje za veřejné rozpočty v metodice GFS 2001 jsou konsolidovány na příslušné úrovni.

Tabulka A.1: Příjmy veřejných rozpočtů

(v mld. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celkové příjmy	1391	1478	1384	1423	1430	1498	1556
Příjmy z provozní činnosti	1377	1461	1355	1401	1418	1486	1545
Daně	716	743	660	691	706	728	754
Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	318	331	255	261	257	271	271
Placené fyzickými osobami	151	143	128	131	134	137	142
Placené společnostmi a ostatními podniky	166	188	127	130	123	134	129
Daně z majetku	16	16	14	16	20	21	19
Daně ze zboží a služeb	382	396	391	413	428	436	464
Daň z přidané hodnoty ¹	230	249	248	264	269	273	302
Spotřební daně	139	133	131	138	147	147	143
Sociální příspěvky	522	548	510	517	533	541	545
Příspěvky na sociální zabezpečení	505	530	496	503	519	526	531
Příspěvky zaměstnanců	123	130	114	117	120	122	124
Příspěvky zaměstnavatelů	346	365	338	349	359	365	369
Příspěvky OSVČ nebo nezaměstnaných	33	33	39	35	37	37	36
Ostatní sociální příspěvky	17	18	14	14	14	14	15
Dotace	47	60	80	85	74	112	125
Od mezinárodních organizací	47	60	79	85	73	111	125
Běžné	23	27	33	36	40	41	61
Kapitálové	24	34	46	48	33	70	64
Ostatní příjmy	92	110	106	108	105	106	120
Příjmy z vlastnictví	23	34	34	35	30	29	32
Úroky	7	10	7	7	3	4	2
Dividendy	10	16	19	20	19	17	21
Prodej zboží a služeb	41	43	43	44	48	49	49
Prodej realizovaný na tržním principu	19	19	20	20	22	21	21
Správní poplatky	21	24	23	24	25	27	28
Pokuty, penále a propadnutí	5	4	5	5	4	4	5
Dobrovolné transfery jiné než dotace	13	12	15	16	13	13	14
Ostatní příjmy jinde nezařazené	9	17	9	8	11	11	20
Prodej nefinančních aktiv	14	17	29	22	12	12	12
Fixní aktiva	7	10	9	10	6	6	5
Nevyráběná aktiva	7	8	19	12	6	6	7

Pozn.: 1) Daň z přidané hodnoty je v souladu s metodikou GFS 2001 snížena o odvod do rozpočtu EU.

Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.2: Příjmy veřejných rozpočtů (podíl na HDP)*(v % HDP)*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celkové příjmy	36,3	36,8	35,3	36,0	35,5	37,0	38,1
Příjmy z provozní činnosti	35,9	36,4	34,6	35,4	35,3	36,7	37,8
Daně	18,7	18,5	16,8	17,5	17,5	18,0	18,4
Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	8,3	8,2	6,5	6,6	6,4	6,7	6,6
Placené fyzickými osobami	4,0	3,6	3,3	3,3	3,3	3,4	3,5
Placené společnostmi a ostatními podniky	4,3	4,7	3,2	3,3	3,1	3,3	3,2
Daně z majetku	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
Daně ze zboží a služeb	10,0	9,9	10,0	10,5	10,6	10,8	11,3
Daň z přidané hodnoty ¹	6,0	6,2	6,3	6,7	6,7	6,7	7,4
Spotřební daně	3,6	3,3	3,3	3,5	3,6	3,6	3,5
Sociální příspěvky	13,6	13,7	13,0	13,1	13,3	13,4	13,3
Příspěvky na sociální zabezpečení	13,2	13,2	12,6	12,7	12,9	13,0	13,0
Příspěvky zaměstnanců	3,2	3,2	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0
Příspěvky zaměstnavatelů	9,0	9,1	8,6	8,8	8,9	9,0	9,0
Příspěvky OSVČ nebo nezaměstnaných	0,9	0,8	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9
Ostatní sociální příspěvky	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Dotace	1,2	1,5	2,0	2,1	1,8	2,8	3,1
Od mezinárodních organizací	1,2	1,5	2,0	2,1	1,8	2,8	3,1
Běžné	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,5
Kapitálové	0,6	0,8	1,2	1,2	0,8	1,7	1,6
Ostatní příjmy	2,4	2,7	2,7	2,7	2,6	2,6	2,9
Příjmy z vlastnictví	0,6	0,9	0,9	0,9	0,7	0,7	0,8
Úroky	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0
Dividendy	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5
Prodej zboží a služeb	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2
Prodej realizovaný na tržním principu	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Správní poplatky	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
Pokuty, penále a propadnutí	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Dobrovolné transfery jiné než dotace	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Ostatní příjmy jinde nezařazené	0,2	0,4	0,2	0,2	0,3	0,3	0,5
Prodej nefinančních aktiv	0,4	0,4	0,7	0,5	0,3	0,3	0,3
Fixní aktiva	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1
Nevyráběná aktiva	0,2	0,2	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2

Pozn.: 1) Daň z přidané hodnoty je v souladu s metodikou GFS 2001 snižena o odvod do rozpočtu EU.

Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.3: Výdaje veřejných rozpočtů*(v mld. Kč)*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celkové výdaje	1 436	1 517	1 631	1 602	1 601	1 591	1 606
Výdaje na provozní činnost	1 346	1 421	1 513	1 495	1 508	1 506	1 525
Náhrady zaměstnancům	136	141	147	146	136	136	139
Mzdy a platy	102	106	111	111	103	103	105
Sociální příspěvky	34	35	35	35	33	34	35
Skutečné sociální příspěvky	34	35	35	35	33	34	34
Užití zboží a služeb	125	133	148	142	129	122	124
Úroky	37	45	50	42	48	45	54
Běžné transfery	266	273	302	300	308	314	319
Veřejným společnostem	187	206	206	205	205	207	212
Soukromým společnostem	79	66	96	95	103	107	107
Dotace	27	29	30	31	34	33	36
Mezinárodním organizacím	27	29	30	31	34	33	36
Běžné	27	29	30	31	34	33	36
Sociální dávky	588	618	664	671	687	704	713
Dávky sociálního zabezpečení	588	618	664	671	687	704	713
Ostatní výdaje	168	182	173	164	166	152	141
Ostatní výdaje jinde nezařazené	168	182	173	164	166	152	141
Ostatní běžné výdaje	25	31	32	34	31	35	35
Ostatní kapitálové výdaje	143	151	141	130	135	117	105
Nákup nefinančních aktiv	90	96	118	107	93	85	80
Fixní aktiva	87	93	116	105	92	83	79
Nevyráběná aktiva	2	3	2	2	1	2	2

Pozn.: Součástí položky Užití zboží a služeb jsou v metodice GFS 2001 i investiční výdaje na destruktivní vojenskou techniku.

Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.4: Výdaje veřejných rozpočtů (podíl na HDP)*(v % HDP)*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celkové výdaje	37,5	37,8	41,6	40,5	39,8	39,3	39,3
Výdaje na provozní činnost	35,1	35,4	38,6	37,8	37,5	37,2	37,3
Náhrady zaměstnancům	3,6	3,5	3,7	3,7	3,4	3,4	3,4
Mzdy a platy	2,7	2,7	2,8	2,8	2,6	2,5	2,6
Sociální příspěvky	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,9
Skutečné sociální příspěvky	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8
Užití zboží a služeb	3,3	3,3	3,8	3,6	3,2	3,0	3,0
Úroky	1,0	1,1	1,3	1,1	1,2	1,1	1,3
Běžné transfery	6,9	6,8	7,7	7,6	7,6	7,8	7,8
Veřejným společnostem	4,9	5,1	5,2	5,2	5,1	5,1	5,2
Soukromým společnostem	2,1	1,6	2,5	2,4	2,6	2,6	2,6
Dotace	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,8	0,9
Mezinárodním organizacím	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,8	0,9
Běžné	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,8	0,9
Sociální dávky	15,3	15,4	16,9	17,0	17,1	17,4	17,4
Dávky sociálního zabezpečení	15,3	15,4	16,9	17,0	17,1	17,4	17,4
Ostatní výdaje	4,4	4,5	4,4	4,1	4,1	3,8	3,4
Ostatní výdaje jinde nezařazené	4,4	4,5	4,4	4,1	4,1	3,8	3,4
Ostatní běžné výdaje	0,6	0,8	0,8	0,9	0,8	0,9	0,9
Ostatní kapitálové výdaje	3,7	3,8	3,6	3,3	3,4	2,9	2,6
Nákup nefinančních aktiv	2,3	2,4	3,0	2,7	2,3	2,1	2,0
Fixní aktiva	2,3	2,3	3,0	2,7	2,3	2,1	1,9
Nevyráběná aktiva	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0

Pozn.: Součástí položky Užití zboží a služeb jsou v metodice GFS 2001 i investiční výdaje na destruktivní vojenskou techniku.

Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.5: Saldo veřejných rozpočtů

(v mld. Kč, v % HDP)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mld. Kč</i>							
Saldo	-44	-39	-248	-180	-171	-93	-50
Čistý peněžní tok z provozní činnosti	31	40	-158	-94	-90	-21	19
Saldo primární bilance	-7	6	-198	-137	-124	-48	4
<i>% HDP</i>							
Saldo	-1,2	-1,0	-6,3	-4,5	-4,3	-2,3	-1,2
Čistý peněžní tok z provozní činnosti	0,8	1,0	-4,0	-2,4	-2,2	-0,5	0,5
Saldo primární bilance	-0,2	0,1	-5,0	-3,5	-3,1	-1,2	0,1

Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.6: Struktura salda veřejných rozpočtů

(v mld. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Státní rozpočet ¹	-63	-78	-221	-176	-157	-85	-69
Mimorozpočtové fondy celkem	-10	12	5	3	-8	-3	2
Veřejné zdravotní pojištění	17	11	-6	-7	-5	-6	-1
Územní samosprávné celky	11	16	-25	0	-1	1	19
Saldo	-44	-39	-248	-180	-171	-93	-50

Pozn.: 1) Včetně operací Národního fondu a bývalého Fondu národního majetku a čistého dopadu vyloučení převodů z/do rezervních fondů, v roce 2007 včetně úhrady ztráty České konsolidační agentury ze státních dluhopisů.

Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.7: Zdroje a užití veřejných rozpočtů

(v mld. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Peněžní toky z provozní činnosti:							
Příjmy z provozní činnosti	1 377	1 461	1 355	1 401	1 418	1 486	1 545
Daně	716	743	660	691	706	728	754
Sociální příspěvky	522	548	510	517	533	541	545
Dotace	47	60	80	85	74	112	125
Ostatní příjmy	92	110	106	108	105	106	120
Výdaje na provozní činnost	1 346	1 421	1 513	1 495	1 508	1 506	1 525
Náhrady zaměstnancům	136	141	147	146	136	136	139
Užití zboží a služeb	125	133	148	142	129	122	124
Úroky	37	45	50	42	48	45	54
Běžné transfery	266	273	302	300	308	314	319
Dotace	27	29	30	31	34	33	36
Sociální dávky	588	618	664	671	687	704	713
Ostatní výdaje	168	182	173	164	166	152	141
Čistý peněžní tok z provozní činnosti	31	40	-158	-94	-90	-21	19
Peněžní toky z investic do nefinančních aktiv:							
Nákupy nefinančních aktiv	90	96	118	107	93	85	80
Fixní aktiva	87	93	116	105	92	83	79
Strategické zásoby	0	0	0	0	0	0	0
Cennosti	0	0	0	0	0	0	0
Nevyráběná aktiva	2	3	2	2	1	2	2
Prodeje nefinančních aktiv	14	17	29	22	12	12	12
Fixní aktiva	7	10	9	10	6	6	5
Strategické zásoby	0	0	0	0	0	0	0
Cennosti	0	0	0	0	0	0	0
Nevyráběná aktiva	7	8	19	12	6	6	7
Čistý peněžní tok z investic do nefinančních aktiv	76	79	90	86	82	72	69
Peněžní přebytek / schodek	-44	-39	-248	-180	-171	-93	-50

Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.8: Dluh veřejných rozpočtů*(v mld. Kč, v % HDP)*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	<i>mld. Kč</i>						
Hrubý konsolidovaný dluh veřejných rozpočtů	973	1 071	1 258	1 426	1 565	1 761	1 779
Státní dluh konsolidovaný	882	980	1 160	1 324	1 461	1 649	1 665
Dluh mimorozpočtových fondů	4	1	1	3	2	1	0
Dluh veřejného zdravotního pojištění	0	0	0	0	0	0	2
Dluh územně samosprávných celků	91	95	100	102	105	115	120
	<i>% HDP</i>						
Hrubý konsolidovaný dluh veřejných rozpočtů	25,4	26,7	32,1	36,1	38,9	43,5	43,5
Státní dluh konsolidovaný	23,0	24,4	29,6	33,5	36,3	40,7	40,7
Dluh mimorozpočtových fondů	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Dluh veřejného zdravotního pojištění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dluh územně samosprávných celků	2,4	2,4	2,5	2,6	2,6	2,8	2,9

Zdroj: MF ČR.

B Tabulková příloha – metodika ESA 2010

Údaje za sektor vládních institucí v metodice ESA 2010 jsou konsolidovány na příslušné úrovni.

Tabulka B.1: Příjmy sektoru vládních institucí

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mln. Kč</i>										
Celkové příjmy	1206	1261	1352	1504	1528	1494	1524	1594	1612	1664
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	268	275	295	330	306	271	262	275	275	286
Sociální příspěvky ¹⁾	453	482	525	577	599	560	578	592	600	606
Daně z výroby a dovozu ²⁾	333	351	361	404	416	424	441	480	501	526
Kapitálové daně ³⁾	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Důchody z vlastnictví	24	23	28	30	35	37	37	35	35	38
Úroky	14	13	13	16	13	11	10	10	10	10
Ostatní důchody z vlastnictví	10	10	15	14	22	26	26	25	25	28
Prodeje ⁴⁾	89	93	96	111	119	122	117	126	128	129
Ostatní běžné transfery a dotace	28	26	26	23	22	27	33	32	33	38
Investiční dotace	3	5	14	15	27	50	53	50	35	36
Ostatní kapitálové transfery	7	5	5	13	3	3	4	3	4	4
<i>růst v %</i>										
Celkové příjmy	2,2	4,6	7,2	11,3	1,6	-2,2	2,0	4,6	1,1	3,2
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	8,3	2,8	7,4	11,9	-7,4	-11,4	-3,4	5,0	0,0	4,1
Sociální příspěvky ¹⁾	7,4	6,5	8,8	9,9	3,9	-6,6	3,2	2,5	1,3	1,1
Daně z výroby a dovozu ²⁾	16,1	5,4	2,9	12,0	3,0	1,9	3,9	9,0	4,3	4,9
Kapitálové daně ³⁾	-28,1	18,5	9,2	-42,4	-44,8	-8,2	-3,4	0,9	0,9	-16,5
Důchody z vlastnictví	-5,2	-6,3	23,5	7,2	15,7	4,7	1,0	-5,9	0,6	8,2
Úroky	-17,0	-6,9	1,7	19,1	-20,3	-14,0	-3,7	-8,5	7,4	-6,2
Ostatní důchody z vlastnictví	17,9	-5,5	53,1	-3,5	55,7	15,4	2,9	-4,9	-2,0	14,3
Prodeje ⁴⁾	1,1	4,1	3,5	15,1	7,8	2,0	-4,0	7,7	1,8	0,7
Ostatní běžné transfery a dotace	52,6	-7,5	-2,0	-8,4	-7,4	26,0	20,7	-1,7	2,5	15,5
Investiční dotace	10,1	62,8	187,1	1,0	86,1	84,7	4,9	-6,0	-29,0	1,5
Ostatní kapitálové transfery	-92,3	-21,8	2,3	147,1	-77,8	14,6	24,7	-21,0	14,5	8,4
<i>% HDP</i>										
Celkové příjmy	39,4	38,7	38,5	39,3	38,1	38,1	38,6	39,6	39,8	40,7
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	8,7	8,4	8,4	8,6	7,6	6,9	6,6	6,8	6,8	7,0
Sociální příspěvky ¹⁾	14,8	14,8	15,0	15,1	14,9	14,3	14,6	14,7	14,8	14,8
Daně z výroby a dovozu ²⁾	10,9	10,8	10,3	10,6	10,4	10,8	11,1	11,9	12,4	12,9
Kapitálové daně ³⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Důchody z vlastnictví	0,8	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Úroky	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2
Ostatní důchody z vlastnictví	0,3	0,3	0,4	0,4	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6	0,7
Prodeje ⁴⁾	2,9	2,9	2,7	2,9	3,0	3,1	3,0	3,1	3,2	3,2
Ostatní běžné transfery a dotace	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9
Investiční dotace	0,1	0,2	0,4	0,4	0,7	1,3	1,3	1,2	0,9	0,9
Ostatní kapitálové transfery	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Pozn.: 1) Povinné i dobrovolné platby zaměstnavatelů (ve prospěch svých zaměstnanců), zaměstnanců, osob samostatně výdělečně činných a samoplátců orgánům sociálního zabezpečení a zdravotním pojišťovnám.

2) Povinné platby, které výrobní jednotky musí platit státu a které se týkají výrobní činnosti či dovozu a/nebo použití výrobních faktorů (např. daň z přidané hodnoty, spotřební daň aj.).

3) Nepravidelné platby ve prospěch vládních institucí z hodnoty majetku, aktiv nebo čistého jmění jednotky (např. daň darovací, dědická).

4) Jedná se o součet tržní produkce, produkce pro vlastní konečné užití a plateb za ostatní netržní služby sektoru vládních institucí.

Zdroj: ČSÚ (2014b).

Tabulka B.2: Daňové příjmy sektoru vládních institucí

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mln. Kč</i>										
Daně a příspěvky celkem	1054	1109	1182	1312	1322	1255	1281	1348	1376	1418
Běžné daně z důchodů a jiné	268	275	295	330	306	271	262	275	275	286
jednotlivců nebo domácností	136	137	138	156	141	136	131	143	144	151
společností	129	135	154	171	162	132	127	129	127	132
z výher z loterií nebo sázek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ostatní běžné daně	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Příspěvky na sociální zabezpečení	453	482	525	577	599	560	578	592	600	606
Skutečné příspěvky zaměstnavatelů	290	309	332	364	380	350	368	378	383	387
Imputované příspěvky zaměstnavatelů	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1
Skutečné příspěvky domácností	163	173	192	213	219	209	209	214	217	218
Doplňkové příspěvky domácností	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Daně z výroby a dovozu	333	351	361	404	416	424	441	480	501	526
Daně z produktů ¹⁾	317	337	346	389	401	409	421	457	479	506
daň z přidané hodnoty	205	215	214	232	260	259	263	277	286	304
spotřební daně	101	113	123	145	128	140	148	171	176	183
ostatní daně z produktů ²⁾	12	9	10	12	12	10	10	10	17	19
Jiné daně z výroby ³⁾	16	14	15	16	16	15	19	23	22	20
Kapitálové daně	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
<i>růst v %</i>										
Daně a příspěvky celkem	10,2	5,2	6,6	11,0	0,8	-5,0	2,0	5,3	2,1	3,1
Běžné daně z důchodů a jiné	8,3	2,8	7,4	11,9	-7,4	-11,4	-3,4	5,0	0,0	4,1
jednotlivců nebo domácností	8,8	0,5	1,0	12,7	-9,7	-3,8	-3,1	8,7	1,0	4,5
společností	8,2	4,9	13,9	11,4	-5,4	-18,3	-3,7	1,3	-1,2	3,8
z výher z loterií nebo sázek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ostatní běžné daně	-7,2	15,6	4,7	4,5	0,1	4,1	1,0	-3,6	7,0	-2,9
Příspěvky na sociální zabezpečení	7,4	6,5	8,8	9,9	3,9	-6,6	3,2	2,5	1,3	1,1
Skutečné příspěvky zaměstnavatelů	7,0	6,5	7,7	9,4	4,5	-7,9	5,1	2,7	1,4	1,3
Imputované příspěvky zaměstnavatelů	36,6	-1,5	2,0	-26,2	-4,7	190,5	-27,5	23,2	-14,5	3,5
Skutečné příspěvky domácností	8,1	6,4	10,9	10,7	2,9	-4,6	0,3	2,2	1,2	0,7
Doplňkové příspěvky domácností	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Daně z výroby a dovozu	16,1	5,4	2,9	12,0	3,0	1,9	3,9	9,0	4,3	4,9
Daně z produktů ¹⁾	16,5	6,1	2,9	12,2	3,1	2,0	3,0	8,5	4,8	5,6
daň z přidané hodnoty	24,6	5,1	-0,6	8,7	12,1	-0,7	1,9	5,0	3,5	6,2
spotřební daně	14,5	11,1	8,9	17,9	-11,1	9,1	5,6	15,4	2,9	4,2
ostatní daně z produktů ²⁾	-41,4	-20,6	11,7	17,7	-0,4	-14,6	-4,3	-1,3	75,9	10,5
Jiné daně z výroby ³⁾	7,8	-9,3	3,4	6,0	0,1	-2,5	26,8	21,0	-5,0	-10,2
Kapitálové daně	-28,1	18,5	9,2	-42,4	-44,8	-8,2	-3,4	0,9	0,9	-16,5

Pozn.: 1) Daně placené z jednotky vyrobeného nebo do transakce vstupujícího výrobku nebo služby.

2) Jedná se například o dovozní cla, poplatky z dovážených zemědělských produktů, daně z finančních a kapitálových transakcí, poplatky ze zábavních činností, daně z loterií, her a sázek a jiné.

3) Daně požadované od podniků z důvodu jejich zapojení do výrobní činnosti, nezávisle na množství a hodnotě jimi vyrobeného nebo prodaného zboží nebo služeb (např. daň z nemovitostí, silniční daň, poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových).

Zdroj: ČSÚ (2014b).

Tabulka B.3: Daňové příjmy sektoru vládních institucí (podíl na HDP)*(v % HDP)*

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Daně celkem a sociální příspěvky celkem	34,5	34,0	33,7	34,2	32,9	32,0	32,4	33,5	34,0	34,7
Běžné daně z důchodů a jiné	8,7	8,4	8,4	8,6	7,6	6,9	6,6	6,8	6,8	7,0
jednotlivců nebo domácností	4,5	4,2	3,9	4,1	3,5	3,5	3,3	3,5	3,6	3,7
společností	4,2	4,1	4,4	4,5	4,0	3,4	3,2	3,2	3,1	3,2
z výher z loterií nebo sázek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ostatní běžné daně	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Příspěvky na sociální zabezpečení	14,8	14,8	15,0	15,1	14,9	14,3	14,6	14,7	14,8	14,8
Skutečné příspěvky zaměstnavatelů	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	8,9	9,3	9,4	9,5	9,5
Imputované příspěvky zaměstnavatelů	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skutečné příspěvky domácností	5,3	5,3	5,5	5,5	5,4	5,3	5,3	5,3	5,4	5,3
Doplňkové příspěvky domácností	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Daně z výroby a dovozu	10,9	10,8	10,3	10,6	10,4	10,8	11,1	11,9	12,4	12,9
Daně z produktů ¹⁾	10,4	10,3	9,9	10,1	10,0	10,4	10,7	11,4	11,8	12,4
daň z přidané hodnoty	6,7	6,6	6,1	6,1	6,5	6,6	6,7	6,9	7,1	7,4
spotřební daně	3,3	3,5	3,5	3,8	3,2	3,6	3,7	4,2	4,3	4,5
ostatní daně z produktů ²⁾	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4	0,5
Jiné daně z výroby ³⁾	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6	0,5	0,5
Kapitálové daně	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Pozn.: 1) Daně placené z jednotky vyrobeného nebo do transakce vstupujícího výrobku nebo služby.

2) Jedná se například o dovozní cla, poplatky z dovážených zemědělských produktů, daně z finančních a kapitálových transakcí, poplatky ze zábavních činností, daně z loterií, her a sázek a jiné.

3) Daně požadované od podniků z důvodu jejich zapojení do výrobní činnosti, nezávisle na množství a hodnotě jimi vyrobeného nebo prodaného zboží nebo služeb (např. daň z nemovitostí, silniční daň, poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových).

Zdroj: ČSÚ (2014b).

Tabulka B.4: Příjmy subsektoru ústředních vládních institucí

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mld. Kč</i>										
Celkové příjmy	851	867	925	1033	1042	1001	1029	1088	1101	1128
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	192	183	197	221	203	180	174	183	183	186
Sociální příspěvky	300	319	343	376	392	352	365	374	378	379
Daně z výroby a dovozu	278	280	291	328	329	337	350	386	405	423
Kapitálové daně	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Důchod z vlastnictví	17	16	21	22	26	29	30	28	27	30
Prodeje	39	41	44	53	56	56	59	66	69	68
Ostatní příjmy	25	26	28	31	35	49	51	51	39	42
<i>růst v %</i>										
Celkové příjmy	0,1	1,8	6,7	11,7	0,9	-3,9	2,7	5,7	1,2	2,5
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	8,6	-4,5	7,7	12,2	-8,2	-11,6	-3,0	5,0	0,0	1,4
Sociální příspěvky	8,3	6,2	7,5	9,8	4,3	-10,4	3,7	2,7	0,9	0,4
Daně z výroby a dovozu	15,0	1,0	3,7	12,9	0,4	2,4	3,9	10,2	4,9	4,5
Kapitálové daně	-28,7	18,8	10,0	-42,6	-45,7	-10,4	-2,7	-2,3	3,8	-15,8
Důchod z vlastnictví	-12,0	-2,9	30,8	6,1	15,9	10,4	4,1	-6,9	-3,5	13,1
Prodeje	1,3	6,3	5,6	21,3	5,6	-0,8	5,5	12,3	5,1	-2,1
Ostatní příjmy	-73,9	3,9	8,0	10,4	11,1	39,2	5,0	-0,8	-22,4	7,4

Zdroj: ČSÚ (2014b).

Tabulka B.5: Příjmy subsektoru místních vládních institucí

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mld. Kč</i>										
Celkové příjmy	349	352	376	410	416	433	431	426	396	419
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	76	92	98	109	103	91	87	92	92	101
Sociální příspěvky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Daně z výroby a dovozu	56	71	71	77	87	87	90	94	96	102
Kapitálové daně	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Důchod z vlastnictví	8	7	7	7	8	7	7	7	8	7
Prodeje	50	51	52	58	63	66	58	60	59	61
Ostatní příjmy	160	132	148	160	155	181	188	173	141	147
<i>růst v %</i>										
Celkové příjmy	6,0	1,1	6,7	9,2	1,3	4,0	-0,5	-1,0	-7,1	5,7
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	7,7	21,2	6,6	11,3	-5,8	-11,0	-4,2	4,9	0,0	9,5
Sociální příspěvky	20,0	21,7	61,6	-43,2	-79,1	2428,6	-20,6	36,7	2,3	-1,0
Daně z výroby a dovozu	21,7	27,5	-0,2	8,3	13,8	0,0	3,7	4,4	1,9	6,5
Kapitálové daně	80,0	0,0	-55,6	0,0	50,0	83,3	-18,2	77,8	-37,5	-30,0
Důchod z vlastnictví	14,9	-14,4	4,7	6,1	6,4	-9,5	-4,5	-0,4	17,5	-4,3
Prodeje	0,9	2,4	1,8	10,0	9,8	4,4	-12,0	3,0	-1,8	4,1
Ostatní příjmy	1,9	-17,4	12,4	8,0	-3,1	16,5	3,8	-7,7	-18,5	3,9

Zdroj: ČSÚ (2014b).

Tabulka B.6: Příjmy subsektoru fondů sociálního zabezpečení

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mld. Kč</i>										
Celkové příjmy	159	170	185	203	211	211	216	221	225	230
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sociální příspěvky	153	163	182	200	207	208	213	218	222	227
Daně z výroby a dovozu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kapitálové daně	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Důchod z vlastnictví	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0
Prodeje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní příjmy	6	6	2	2	2	2	2	3	2	2
<i>růst v %</i>										
Celkové příjmy	8,8	6,7	9,0	10,1	3,6	0,2	2,1	2,4	1,8	2,1
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sociální příspěvky	5,9	7,1	11,4	10,0	3,2	0,4	2,6	2,2	2,0	2,2
Daně z výroby a dovozu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kapitálové daně	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Důchod z vlastnictví	-8,6	22,1	30,0	75,3	111,3	-23,9	-46,2	-18,6	11,1	-47,3
Prodeje	40,0	6,4	-2,7	-4,1	-14,4	-2,5	-1,7	20,2	-3,6	-9,8
Ostatní příjmy	258,1	-4,1	-59,8	3,2	3,5	-5,0	-14,5	29,2	-19,3	8,1

Zdroj: ČSÚ (2014b).

Tabulka B.7: Výdaje sektoru vládních institucí

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mid. Kč</i>										
Výdaje celkem	1289	1362	1431	1531	1613	1711	1699	1709	1773	1717
Náhrady za zaměstnancům	222	238	253	269	280	293	286	280	286	294
Mezispotřeba	184	189	205	212	222	230	227	219	201	210
Sociální dávky jiné než naturální ¹⁾	359	374	407	456	475	509	517	527	533	544
Naturální sociální dávky	163	170	174	187	199	219	222	228	233	234
Důchody z vlastnictví	33	35	36	41	40	49	53	54	59	55
Úroky	33	35	36	41	40	49	53	54	58	55
Ostatní důchody z vlastnictví	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dotace	59	55	61	62	64	76	79	99	100	109
Tvorba hrubého fixního kapitálu	143	161	171	175	199	218	187	167	156	141
Kapitálové transfery ²⁾	83	89	68	70	60	56	56	53	123	41
Investiční dotace ³⁾	37	36	38	37	36	34	33	37	35	22
Ostatní kapitálové transfery	46	53	30	33	24	22	23	16	89	19
Ostatní výdaje	41	50	56	58	73	61	72	83	82	87
Výdaje na konečnou spotřebu	634	665	700	732	766	812	810	792	783	802
Kolektivní spotřeba ⁴⁾	308	335	357	370	388	404	402	383	372	386
Individuální spotřeba	326	329	342	362	378	408	408	410	412	416
<i>růst v %</i>										
Výdaje celkem	-5,2	5,7	5,0	7,0	5,3	6,1	-0,7	0,6	3,8	-3,2
Náhrady za zaměstnancům	3,7	7,1	6,1	6,4	4,1	4,7	-2,5	-2,1	2,3	2,6
Mezispotřeba	0,0	2,8	8,0	3,7	4,8	3,6	-1,5	-3,6	-8,1	4,6
Sociální dávky jiné než naturální ¹⁾	4,1	4,2	8,7	12,1	4,1	7,1	1,7	1,8	1,2	2,1
Naturální sociální dávky	6,7	4,0	2,1	7,8	6,1	10,3	1,5	2,3	2,4	0,5
Důchody z vlastnictví	12,1	7,4	3,4	13,0	-2,2	21,3	7,7	2,7	8,2	-5,4
Úroky	12,1	7,4	3,4	13,0	-2,3	21,3	7,8	2,7	8,2	-5,5
Ostatní důchody z vlastnictví	12,8	-3,8	41,2	9,7	26,6	11,0	-45,9	16,7	-47,1	178,4
Dotace	-12,4	-7,3	11,6	1,6	2,8	18,9	3,7	25,6	0,4	9,7
Tvorba hrubého fixního kapitálu	-29,7	12,5	6,1	2,4	13,9	9,2	-14,0	-11,0	-6,3	-9,8
Kapitálové transfery ²⁾	-36,8	6,8	-23,5	2,8	-14,2	-6,5	-0,7	-5,3	133,8	-66,6
Investiční dotace ³⁾	1,1	-3,5	7,4	-3,4	-2,0	-5,7	-3,8	12,0	-5,4	-35,7
Ostatní kapitálové transfery	-51,3	14,9	-44,1	10,8	-27,9	-7,6	4,0	-30,2	454,7	-78,8
Výdaje na konečnou spotřebu	3,7	4,8	5,3	4,6	4,6	6,0	-0,3	-2,2	-1,1	2,4
Kolektivní spotřeba ⁴⁾	0,4	8,8	6,6	3,4	5,0	4,1	-0,5	-4,8	-2,8	3,8
Individuální spotřeba	7,0	1,0	4,0	5,7	4,3	8,0	0,0	0,4	0,5	1,1

Pozn.: 1) Sociální dávky, které mají sloužit domácnostem k pokrytí nákladů či ztrát plynoucích z existence nebo vzniku určitých rizik nebo potřeb. Jedná se především o dávky vyplacené v případě stáří, invalidity, nemoci, mateřství, nezaměstnanosti, pracovního úrazu, nemoci z povolání, náhlé sociální potřeby apod.

2) Transakce rozdělování kapitálu, které neovlivňují velikost běžného důchodu poživatele ani plátce takové transakce, ale velikost jejich čistého jmění. Mohou probíhat v peněžní i naturální formě.

3) Kapitálové transfery v peněžní i naturální podobě, které vládní instituce poskytují k celkovému nebo částečnému financování tvorby hrubého fixního kapitálu.

4) Hodnota kolektivních služeb poskytovaných celé společnosti nebo jejím specifickým skupinám, tj. výdaje na veřejné služby, obranu, bezpečnost, justici, ochranu zdraví, životní prostředí, vědu a výzkum, rozvoj infrastruktury a hospodářství.

Zdroj: ČSÚ (2014b), MF ČR.

Tabulka B.8: Výdaje sektoru vládních institucí (podíl na HDP)*(v % HDP)*

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Výdaje celkem	42,1	41,8	40,8	40,0	40,2	43,6	43,0	42,5	43,8	42,0
Náhrady zaměstnancům	7,3	7,3	7,2	7,0	7,0	7,5	7,2	7,0	7,1	7,2
Mezispotřeba	6,0	5,8	5,8	5,5	5,5	5,9	5,7	5,4	5,0	5,1
Sociální dávky jiné než naturální	11,8	11,5	11,6	11,9	11,8	13,0	13,1	13,1	13,2	13,3
Naturální sociální dávky	5,3	5,2	4,9	4,9	4,9	5,6	5,6	5,7	5,8	5,7
Důchody z vlastnictví	1,1	1,1	1,0	1,1	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4
Úroky	1,1	1,1	1,0	1,1	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4
Ostatní důchody z vlastnictví	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dotace	1,9	1,7	1,8	1,6	1,6	1,9	2,0	2,5	2,5	2,7
Tvorba hrubého fixního kapitálu	4,7	4,9	4,9	4,6	5,0	5,5	4,7	4,1	3,9	3,4
Kapitálové transfery	2,7	2,7	1,9	1,8	1,5	1,4	1,4	1,3	3,0	1,0
Investiční dotace	1,2	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	0,5
Ostatní kapitálové transfery	1,5	1,6	0,9	0,9	0,6	0,6	0,6	0,4	2,2	0,5
Ostatní výdaje	1,3	1,5	1,6	1,5	1,8	1,5	1,8	2,1	2,0	2,1
Výdaje na konečnou spotřebu	20,7	20,4	20,0	19,1	19,1	20,7	20,5	19,7	19,4	19,6
Kolektivní spotřeba	10,1	10,3	10,2	9,6	9,7	10,3	10,2	9,5	9,2	9,4
Individuální spotřeba	10,7	10,1	9,8	9,4	9,4	10,4	10,3	10,2	10,2	10,2

Zdroj: ČSÚ (2014b), MF ČR.

Tabulka B.9: Výdaje subsektoru ústředních vládních institucí

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mld. Kč</i>										
Výdaje celkem	927	967	1006	1088	1132	1185	1179	1186	1255	1197
Náhrady zaměstnancům	111	121	128	137	143	150	147	139	144	148
Mezispotřeba	88	91	98	104	106	109	106	101	90	94
Sociální dávky jiné než naturální	347	363	394	437	453	485	491	501	530	540
Naturální sociální dávky	4	3	3	2	2	3	4	5	9	12
Úroky	30	33	34	39	37	46	51	53	57	54
Dotace	33	26	30	31	32	38	35	56	56	65
Tvorba hrubého fixního kapitálu	79	103	98	106	116	117	98	81	81	70
Kapitálové transfery	85	85	65	65	58	60	57	56	118	36
Ostatní výdaje	150	142	155	167	186	178	191	195	172	178
<i>růst v %</i>										
Výdaje celkem	-8,3	4,2	4,1	8,2	4,0	4,7	-0,5	0,6	5,8	-4,7
Náhrady zaměstnancům	1,9	9,1	6,1	6,7	4,2	5,0	-2,3	-5,2	3,4	3,2
Mezispotřeba	0,0	3,7	7,3	6,7	1,5	2,6	-2,5	-4,7	-11,2	4,3
Sociální dávky jiné než naturální	4,2	4,4	8,7	10,8	3,7	7,0	1,4	2,0	5,6	2,0
Naturální sociální dávky	-12,5	-22,8	-7,2	-23,9	-18,2	36,6	53,3	20,0	83,4	37,2
Úroky	10,9	10,7	3,0	12,7	-3,6	24,8	10,0	3,0	8,1	-4,9
Dotace	-14,0	-22,2	17,5	3,4	1,1	20,7	-7,6	58,7	0,1	15,2
Tvorba hrubého fixního kapitálu	-46,5	30,4	-4,9	8,3	9,8	1,2	-16,8	-17,1	-0,2	-13,7
Kapitálové transfery	-32,5	-0,3	-22,8	-0,2	-11,6	3,8	-5,7	-0,7	110,9	-69,2
Ostatní výdaje	9,0	-5,1	9,0	7,9	11,0	-4,3	7,3	2,1	-11,8	3,4

Zdroj: ČSÚ (2014b).

Tabulka B.10: Výdaje subsektoru místních vládních institucí

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mld. Kč</i>										
Výdaje celkem	353	354	385	397	421	454	446	436	397	404
Náhrady zaměstnancům	109	114	121	129	133	139	135	137	139	142
Mezispotřeba	95	96	105	106	114	119	118	115	109	115
Sociální dávky jiné než naturální	12	12	13	20	22	24	26	26	4	4
Naturální sociální dávky	3	3	3	3	3	3	2	3	0	-
Úroky	3	2	2	3	3	2	2	2	2	1
Dotace	26	29	31	31	33	38	44	43	44	45
Tvorba hrubého fixního kapitálu	64	58	73	69	83	99	89	85	75	71
Kapitálové transfery	33	28	26	28	20	16	17	12	14	12
Ostatní výdaje	10	12	11	10	10	13	13	14	11	15
<i>růst v %</i>										
Výdaje celkem	2,9	0,3	9,0	3,2	5,9	8,0	-1,8	-2,3	-9,0	2,0
Náhrady zaměstnancům	5,7	5,1	6,1	6,1	3,8	4,3	-2,7	1,3	1,3	2,0
Mezispotřeba	0,0	1,9	9,1	0,7	7,6	4,1	-0,9	-2,1	-5,6	5,3
Sociální dávky jiné než naturální	0,6	0,0	7,5	53,6	13,2	9,4	7,5	-1,7	-85,9	18,7
Naturální sociální dávky	4,5	2,4	8,9	19,0	-11,3	0,2	-16,4	11,1	-99,0	-
Úroky	28,3	-26,5	8,2	15,8	17,7	-21,8	-33,2	-5,8	14,7	-23,4
Dotace	-10,2	11,6	6,3	-0,1	4,4	17,1	14,9	-1,1	0,9	2,7
Tvorba hrubého fixního kapitálu	14,4	-9,6	26,5	-5,3	19,8	20,2	-10,6	-4,2	-11,8	-5,2
Kapitálové transfery	-1,0	-14,2	-5,8	5,0	-27,5	-17,9	6,1	-31,6	16,9	-16,5
Ostatní výdaje	-12,0	19,8	-7,2	-9,5	1,9	32,4	0,9	2,3	-19,2	37,8

Zdroj: ČSÚ (2014b).

Tabulka B.11: Výdaje subsektoru fondů sociálního zabezpečení

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mld. Kč</i>										
Výdaje celkem	162	170	173	187	201	222	224	228	232	229
Náhrady zaměstnancům	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4
Mezispotřeba	2	2	2	2	2	3	3	3	3	2
Sociální dávky jiné než naturální	-	0	0	-	0	0	0	0	0	0
Naturální sociální dávky	156	164	168	181	194	213	216	220	224	222
Úroky	0	0	-	0	0	0	-	0	-	-
Dotace	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tvorba hrubého fixního kapitálu	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0
Kapitálové transfery	0	-	-	-	-	-	0	-	-	-
Ostatní výdaje	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
<i>růst v %</i>										
Výdaje celkem	7,2	5,0	1,9	8,3	7,1	10,5	1,2	1,5	1,7	-1,3
Náhrady zaměstnancům	2,7	5,7	5,3	6,5	12,0	9,6	-0,2	-2,3	-3,3	-0,3
Mezispotřeba	1,4	8,0	-13,3	10,5	22,2	26,1	10,0	-21,5	2,4	-16,7
Sociální dávky jiné než naturální	-	-	100,0	-	-	600,0	0,0	-28,6	-20,0	12,5
Naturální sociální dávky	7,4	4,8	2,2	8,3	6,8	10,2	1,1	1,9	1,8	-0,9
Úroky	-25,0	-66,7	-	-	-50,0	0,0	-	-	-	-
Dotace	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tvorba hrubého fixního kapitálu	11,1	19,1	-41,7	-0,4	64,4	48,4	-15,7	-14,1	-23,7	-59,6
Kapitálové transfery	74,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatní výdaje	-35,4	571,4	27,7	23,9	-15,5	7,7	14,0	26,1	12,3	-0,8

Zdroj: ČSÚ (2014b).

Tabulka B.12: Saldo sektoru vládních institucí podle subsektorů

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mld. Kč</i>										
Sektor vládních institucí	-83	-101	-79	-27	-85	-216	-175	-115	-162	-53
Ústřední vládní instituce	-76	-100	-81	-56	-90	-184	-150	-98	-154	-68
Místní vládní instituce	-4	-1	-9	13	-5	-22	-16	-10	-1	14
Fondy sociálního zabezpečení	-3	0	12	16	10	-11	-9	-7	-7	1
<i>% HDP</i>										
Sektor vládních institucí	-2,7	-3,1	-2,3	-0,7	-2,1	-5,5	-4,4	-2,9	-4,0	-1,3
Ústřední vládní instituce	-2,5	-3,1	-2,3	-1,4	-2,2	-4,7	-3,8	-2,4	-3,8	-1,7
Místní vládní instituce	-0,1	0,0	-0,3	0,3	-0,1	-0,6	-0,4	-0,2	0,0	0,3
Fondy sociálního zabezpečení	-0,1	0,0	0,3	0,4	0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	0,0

Zdroj: ČSÚ (2014b).

Tabulka B.13: Dluh sektoru vládních institucí podle finančních instrumentů

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mld. Kč</i>										
Dluh sektoru vládních institucí	870	913	979	1066	1151	1336	1509	1648	1842	1869
Oběživo a vklady	7	4	3	5	6	5	6	7	4	2
Cenné papíry jiné než účasti	651	723	816	908	990	1155	1322	1457	1653	1681
Půjčky	212	186	160	152	155	176	181	184	186	186
Dluh ústředních vládních institucí	807	841	898	981	1063	1241	1413	1548	1735	1760
Oběživo a vklady	7	4	3	5	6	5	6	7	4	2
Cenné papíry jiné než účasti	628	698	791	883	966	1139	1307	1442	1640	1669
Půjčky	172	139	104	93	92	98	100	99	91	89
Dluh místních vládních institucí	71	78	86	88	91	97	98	101	110	114
Oběživo a vklady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	24	26	25	26	26	17	17	15	15	16
Půjčky	47	53	61	62	65	80	81	86	95	98
Dluh fondů sociálního zabezpečení	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Oběživo a vklady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Půjčky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
<i>růst v %</i>										
Dluh sektoru vládních institucí	10,3	4,9	7,2	8,9	8,0	16,1	12,9	9,2	11,8	1,5
Oběživo a vklady	23,9	-41,5	-18,9	59,6	7,8	-17,4	27,0	25,7	-53,1	-30,3
Cenné papíry jiné než účasti	19,2	11,1	12,8	11,4	9,1	16,6	14,4	10,2	13,5	1,7
Půjčky	-10,3	-12,5	-13,8	-5,1	1,7	13,7	2,8	1,7	1,1	0,0
Dluh ústředních vládních institucí	8,9	4,3	6,8	9,3	8,3	16,8	13,8	9,6	12,1	1,4
Oběživo a vklady	23,9	-41,5	-18,9	59,6	7,8	-17,4	27,0	25,7	-53,1	-30,3
Cenné papíry jiné než účasti	17,3	11,2	13,3	11,7	9,4	18,0	14,7	10,4	13,7	1,7
Půjčky	-14,1	-19,3	-25,2	-10,5	-1,5	6,4	2,9	-1,9	-7,4	-2,5
Dluh místních vládních institucí	23,6	10,7	10,3	1,9	3,2	6,6	1,4	2,8	9,6	3,4
Oběživo a vklady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	94,2	7,8	-1,1	1,8	-0,4	-33,3	-0,6	-11,5	2,4	5,0
Půjčky	4,4	12,2	15,9	1,9	4,8	22,3	1,9	5,8	10,8	3,1
Dluh fondů sociálního zabezpečení	-25,7	17,5	-30,5	-69,1	62,7	-44,8	-26,4	415,4	-9,0	928,4
Oběživo a vklady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Půjčky	-25,7	17,5	-30,5	-69,1	62,7	-44,8	-26,4	415,4	-9,0	928,4

Pozn.: Vládní dluh je definován následujícími finančními instrumenty: oběživo a depozita, emitované cenné papíry jiné než účasti s vyloučením finančních derivátů a úvěry (půjčky). Vládní dluh je vyjádřen v nominální hodnotě, která je považována za ekvivalent jmenovité hodnoty (face value). Vládní dluh je konsolidován, tzn. dluh v držení jiných subjektů v subsektoru, resp. sektoru vládních institucí, je vyloučen.

Zdroj: ČSÚ (2014b).

Tabulka B.14: Dluh sektoru vládních institucí podle finančních instrumentů (podíl na HDP)*(v % HDP)*

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dluh sektoru vládních institucí	28,5	28,0	27,9	27,8	28,7	34,1	38,2	41,0	45,5	45,7
Oběživo a vklady	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
Cenné papíry jiné než účasti	21,3	22,2	23,3	23,7	24,7	29,5	33,4	36,2	40,8	41,1
Půjčky	6,9	5,7	4,6	4,0	3,8	4,5	4,6	4,6	4,6	4,5
Dluh ústředních vládních institucí	26,4	25,8	25,6	25,6	26,5	31,7	35,7	38,5	42,9	43,1
Oběživo a vklady	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
Cenné papíry jiné než účasti	20,5	21,4	22,5	23,0	24,1	29,0	33,0	35,9	40,5	40,8
Půjčky	5,6	4,3	3,0	2,4	2,3	2,5	2,5	2,4	2,3	2,2
Dluh místních vládních institucí	2,3	2,4	2,5	2,3	2,3	2,5	2,5	2,5	2,7	2,8
Oběživo a vklady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Půjčky	1,5	1,6	1,7	1,6	1,6	2,0	2,1	2,1	2,3	2,4
Dluh fondů sociálního zabezpečení	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oběživo a vklady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Půjčky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Pozn.: Vládní dluh je definován následujícími finančními instrumenty: oběživo a depozita, emitované cenné papíry jiné než účasti s vyloučením finančních derivátů a úvěry (půjčky). Vládní dluh je vyjádřen v nominální hodnotě, která je považována za ekvivalent jmenovité hodnoty (face value). Vládní dluh je konsolidován, tzn. dluh v držení jiných subjektů v subsektoru, resp. sektoru vládních institucí, je vyloučen.

Zdroj: ČSÚ (2014b).

Tabulka B.15: Saldo a dluh vládního sektoru zemí EU (2010–2014)
(v % HDP)

	Saldo					Dluh				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
EU28 ^{1,2}	-6,3	-4,5	-4,1	-3,2	-3,0	78,4	81,2	84,9	87,0	87,8
EA18 ³	-6,1	-4,1	-3,6	-2,9	-2,6	83,9	86,5	91,0	93,3	94,2
Belgie	-4,0	-3,9	-4,1	-2,9	-2,9	99,6	102,1	104,0	104,5	105,6
Bulharsko	-3,2	-2,0	-0,5	-1,2	-3,6	15,9	15,7	18,0	18,3	27,5
Česká republika	-4,4	-2,9	-4,0	-1,3	-1,5	38,2	41,0	45,5	45,7	43,8
Dánsko	-2,7	-2,1	-3,9	-0,7	-1,2	42,9	46,4	45,6	45,0	44,6
Estonsko	0,2	1,0	-0,3	-0,5	-0,2	6,5	6,0	9,7	10,1	9,8
Finsko	-2,6	-1,0	-2,1	-2,4	-2,7	47,1	48,5	53,0	56,0	59,6
Francie	-6,8	-5,1	-4,9	-4,1	-4,4	81,5	85,0	89,2	92,2	95,3
Chorvatsko	-6,0	-7,7	-5,6	-5,2	-5,8	52,8	59,9	64,4	75,7	81,8
Irsko	-32,4	-12,6	-8,0	-5,7	-3,7	87,4	111,1	121,7	123,3	110,5
Itálie	-4,2	-3,5	-3,0	-2,8	-3,0	115,3	116,4	122,2	127,9	131,6
Kypr	-4,8	-5,8	-5,8	-4,9	-3,6	56,5	66,0	79,5	102,2	103,2
Litva	-6,9	-9,0	-3,2	-2,6	-1,3	36,3	37,3	39,9	39,0	41,4
Lotyšsko	-8,2	-3,4	-0,8	-0,9	-0,9	46,8	42,7	40,9	38,2	38,8
Lucembursko	-0,6	0,3	0,1	0,6	0,2	19,6	18,5	21,4	23,6	24,1
Maďarsko	-4,5	-5,5	-2,3	-2,4	-2,9	80,9	81,0	78,5	77,3	76,9
Malta	-3,3	-2,6	-3,7	-2,7	-2,1	67,6	69,8	67,9	69,8	70,1
Německo	-4,1	-0,9	0,1	0,1	0,2	80,3	77,6	79,0	76,9	73,8
Nizozemsko	-5,0	-4,3	-4,0	-2,3	-2,9	59,0	61,3	66,5	68,6	69,8
Polsko	-7,6	-4,9	-3,7	-4,0	-3,3	53,6	54,8	54,4	55,7	48,7
Portugalsko	-11,2	-7,4	-5,5	-4,9	-4,8	96,2	111,1	124,8	128,0	127,8
Rakousko	-4,5	-2,6	-2,3	-1,5	-2,8	82,4	82,1	81,7	81,2	86,5
Rumunsko	-6,6	-5,5	-3,0	-2,2	-2,1	29,9	34,2	37,3	37,9	39,5
Řecko	-11,1	-10,1	-8,6	-12,2	-0,9	146,0	171,3	156,9	174,9	174,3
Slovensko	-7,5	-4,1	-4,2	-2,6	-2,9	41,1	43,5	52,1	54,6	54,9
Slovinsko	-5,7	-6,2	-3,7	-14,6	-4,5	37,9	46,2	53,4	70,4	82,2
Španělsko	-9,4	-9,4	-10,3	-6,8	-5,5	60,1	69,2	84,4	92,1	97,6
Švédsko	0,0	-0,1	-0,9	-1,3	-2,2	36,7	36,1	36,4	38,6	40,2
Spojené království ²	-9,1	-7,6	-7,6	-5,9	-5,0	76,9	82,7	85,4	87,8	89,1

Pozn.: 1) Jde o nekonsolidovaný dluh.
2) U Spojeného království jde o data za finanční rok (1. duben roku t až 31. březen roku t+1), která jsou směrodatná pro postup při nadměrném schodku.
3) 18 současných zemí eurozóny – Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko.
Zdroj: Eurostat (2014b).

Tabulka B.16: Transakce vládního sektoru zemí EU (2013)
(v % HDP)

	Příjmy	Výdaje	Náhrady zaměstnan.	Peněžité sociální dávky	Kolektivní spotřeba	Individuální spotřeba	Investice ¹	Úroky placené
EU28	45,3	48,5	10,4	16,5	7,9	13,1	2,9	2,7
EA18 ²	46,5	49,4	10,4	17,3	8,0	13,1	2,8	2,8
Belgie	51,5	54,4	12,5	17,2	9,2	15,2	2,2	3,2
Bulharsko	37,1	38,3	9,6	12,1	8,4	8,1	4,1	0,8
Česká republika	40,7	42,0	7,2	13,3	9,4	10,2	3,4	1,4
Dánsko	55,9	56,7	16,8	17,8	7,9	18,9	3,5	1,7
Estonsko	38,4	38,9	10,7	10,7	8,8	10,3	5,5	0,1
Finsko	55,4	57,8	14,5	19,1	8,2	16,7	4,2	1,3
Francie	53,0	57,1	12,9	19,9	8,6	15,5	4,0	2,3
Chorvatsko	41,8	47,0	12,0	13,5	9,9	10,1	3,3	3,4
Irsko	34,8	40,5	10,7	13,7	5,5	12,0	1,7	4,4
Itálie	47,7	50,5	10,2	19,7	8,1	11,3	2,4	4,8
Kypr	36,5	41,4	14,2	13,8	9,8	7,9	2,0	3,1
Litva	32,8	35,5	9,5	11,2	7,3	9,6	3,7	1,8
Lotyšsko	34,8	35,7	9,2	9,6	8,8	7,5	4,0	1,5
Lucembursko	44,5	43,8	8,4	16,0	6,3	10,9	3,5	0,4
Maďarsko	47,3	49,7	10,1	14,9	9,9	9,9	4,4	4,6
Malta	39,8	42,5	13,0	12,3	9,2	10,6	2,8	2,9
Německo	44,5	44,3	7,7	15,7	6,9	12,4	2,2	2,0
Nizozemsko	44,5	46,8	9,2	11,9	8,7	17,6	3,6	1,5
Polsko	38,2	42,2	10,3	14,3	7,9	10,2	4,1	2,5
Portugalsko	45,2	50,1	12,4	18,4	8,5	10,4	2,2	5,0
Rakousko	49,5	50,9	10,6	19,2	7,5	12,3	2,9	2,6
Rumunsko	32,8	35,1	8,0	10,6	7,1	7,1	4,6	1,7
Řecko	47,0	59,2	11,9	18,5	10,4	9,5	2,7	4,0
Slovensko	38,4	41,0	8,5	14,0	9,1	9,0	3,0	1,9
Slovinsko	45,2	59,7	12,5	17,1	8,6	11,7	4,3	2,5
Španělsko	37,5	44,3	10,9	16,3	8,5	10,9	2,1	3,3
Švédsko	51,9	53,2	12,6	14,3	7,4	18,8	4,5	0,8
Spojené království	39,5	45,3	9,8	14,5	7,7	12,6	2,7	2,9

Pozn.: 1) Tvorba hrubého fixního kapitálu.
2) 18 současných zemí eurozóny – Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko.
Zdroj: Eurostat (2014a).

C Seznamy tematických kapitol a boxů předchozích Fiskálních výhledů ČR

Seznam tematických kapitol Fiskálních výhledů ČR

Publikováno	Téma kapitoly
Duben 2007	Fiskální pravidla
Říjen 2007	Vybrané aspekty systému státních záruk realizovaného v České republice v letech 1993 až 2006
Květen 2008	Rovná daň v praxi
Říjen 2008	Fiskální dopady přílivu prostředků z fondů Evropské unie
Květen 2009	Koncept akruálních daní a metoda jejich výpočtu v České republice
Říjen 2009	Dlouhodobé fiskální projekce
Říjen 2010	Vybrané principy partnerství veřejného a soukromého sektoru a jeho dopady na hospodaření vládního sektoru
Listopad 2011	Příčiny evropské dluhové krize a její důsledky pro české veřejné finance
Listopad 2012	Zavedení dobrovolného fondového penzijního pilíře a jeho dopady na dlouhodobou udržitelnost veřejných financí
Listopad 2013	Postupy při nadměrném schodku v zemích Evropské unie
Listopad 2014	Dlouhodobé projekce penzijního systému

Seznam tematických boxů Fiskálních výhledů ČR

Publikováno	Téma boxu
Duben 2007	Box 1: Metodika peněžních toků Box 2: Produkce sektoru vládních institucí Box 3: Výdaje na konečnou spotřebu vládních institucí Box 4: Vztah mezi deficitem a dluhem (tzv. stock-flow adjustment) Box 5: Metodika národních účtů ESA 95 Box 6: Rozdíly mezi metodikou fiskálního cílení (rozpočtový výhled, výdajové rámce) a metodikou národních účtů ESA 95 (maastrichtská kritéria, Konvergenční program)
Říjen 2007	Box 1: Zachycení garancí v systému národních účtů ESA 95 Box 2: Zaznamenávání státních garancí v rámci mezinárodního statistického standardu GFSM 2001 Box 3: Nejvýznamnější nestandardní státní garance
Květen 2008	Box 1: Vyhodnocení chyby predikce vládního salda v roce 2007
Květen 2009	Box 1: Přehled opatření Národního protikrizového plánu vlády s dopady na veřejné rozpočty v roce 2009 (založeno na roční bázi) Box 2: Dekompozice salda Box 3: Rozdíly mezi hotovostní a akruální výší daně z přidané hodnoty
Říjen 2009	Box 1: Dopady protikrizových opatření Box 2: Úsporná opatření pro rok 2010
Říjen 2010	Box 1: Metodika (přechod z GFS 1986 na GFS 2001) Box 2: Opatření ke snížení schodků hospodaření sektoru vlády v metodice ESA 95, vztaženo k střednědobému výhledu z roku 2009 Box 3: Návrh důchodové reformy
Květen 2011	Box 1: Rozhodnutí Ústavního soudu ČR a veřejné finance
Listopad 2011	Box 1: Vybrané změny v metodických přístupech statistiky vládního sektoru Box 2: Vypořádání majetkových vztahů státu a církví
Květen 2012	Box 1: Úrazové pojištění – současný stav věci Box 2: Pakt stability a růstu versus Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v HMU
Listopad 2012	Box 1: Čerpání prostředků z EU a dopady na saldo veřejných financí Box 2: Evropský systém obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů

- Květen 2013** Box 1: Satelitní účet veřejného sektoru
Box 2: Sedmé rozšíření Evropské unie – Chorvatsko
- Listopad 2013** Box 1: Investice vládního sektoru v letech 2009–2012
Box 2: Fondy Evropské unie a jejich čerpání
Box 3: Povodně v roce 2013
- Květen 2014** Box 1: Čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU za programové období 2007–2013
Box 2: Finanční prostředky z fondů EU z programového období 2014–2020
- Listopad 2014** Box 1: Základní změny ve statistice sektoru vládních institucí v souvislosti s přechodem na metodiku ESA 2010
Box 2: Změny ve statistice sektoru vládních institucí v systému národních účtů
Box 3: Plánovaná opatření v boji proti daňovým únikům
Box 4: Vliv nových odhadů elasticit cyklicky citlivých příjmů a výdajů na cyklickou složku salda

Ministerstvo financí České republiky
Odbor Finanční politika
Letenská 15
118 10 Praha 1

<http://www.mfcr.cz>

